

**Ministerstwo Spraw Zagranicznych
Rzeczypospolitej Polskiej**

**EKSPORT UZBROJENIA
I SPRZĘTU WOJSKOWEGO Z POLSKI
Raport za rok 2021**

Warszawa 2022

Opracowanie i redakcja

Departament Polityki Bezpieczeństwa Ministerstwo Spraw Zagranicznych

Copyright © by Ministerstwo Spraw Zagranicznych RP, Warszawa 2022

ISSN 2082-6648

SPIS TREŚCI

Słowo wstępne Podsekretarza Stanu, Marcina Przydacza

- 1. Geneza systemu kontroli eksportu w Polsce**
- 2. Podstawowe elementy międzynarodowej kontroli eksportu**
- 3. Polityka państwa w dziedzinie nieprolifracji i kontroli eksportu**
- 4. Przedmiot kontroli**
- 5. Organizacja kontroli eksportu w Polsce**
- 6. Międzynarodowa przejrzystość transferów uzbrojenia**
- 7. Eksport uzbrojenia**
- 8. Dane liczbowe**
 - 8.1. Dane o eksporcie ogółem**
 - 8.2. Dane o transferach sprzętu bojowego**
 - 8.3. Dane o eksporcie i transferach broni strzeleckiej i lekkiej**
- 9. Promocja oferty przemysłu obronnego za granicą**
- 10. Europejski Fundusz Obronny**

Załączniki

Załącznik nr 1 – Traktat o handlu bronią.

Załącznik nr 2 – Ustawa z dnia 29 listopada 2000 r. o obrocie z zagranicą towarami, technologiami i usługami o znaczeniu strategicznym dla bezpieczeństwa państwa, a także dla utrzymania międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa.

Załącznik nr 3 – Orientacyjny wykaz państw objętych międzynarodowymi sankcjami na obrót towarami o znaczeniu strategicznym.

Załącznik nr 4 – Kategorie Wykazu uzbrojenia.

Załącznik nr 5 – Uczestnictwo w wielostronnych reżimach kontroli eksportu.

Załącznik nr 6 – Wykaz firm, które dokonały rzeczywistego eksportu w 2021 r.

Szanowni Państwo,

jak co roku Departament Polityki Bezpieczeństwa MSZ przygotował raport dotyczący eksportu uzbrojenia i sprzętu wojskowego z Polski. Dokument ten stanowi jeden z fundamentów polityki przejrzystości i wiarygodności naszego państwa na arenie międzynarodowej w kontekście międzynarodowego handlu bronią. Realizacja obowiązku raportowania jest jednocześnie nieodłącznym elementem polskiego systemu kontroli eksportu towarów, technologii i usług o znaczeniu strategicznym w odniesieniu do polskiego porządku prawnego jak też zobowiązań politycznych i prawnomiędzynarodowych naszego państwa.

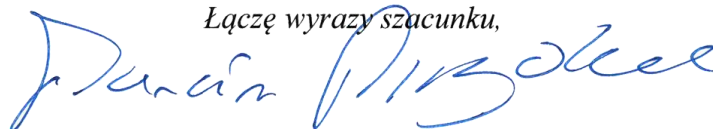

Po kilku latach stagnacji, można mieć nadzieję, że wyniki polskiego eksportu uzbrojenia i sprzętu wojskowego przyniosą tendencję wzrostową w perspektywie średnioterminowej. Znajduje to odbicie w wartości faktycznych wywozów w 2021 r., które osiągnęły poziom 498, 6 mln euro (wzrost o blisko 106 mln euro w stosunku do roku 2020). Jednocześnie zauważalna jest zmiana wartości oraz liczby udzielonych zezwoleń wywozowych do krajów UE oraz państw trzecich - z poziomu 935 do 1168. Do największej grupy odbiorców polskiej produkcji zbrojeniowej w roku 2021 należy zaliczyć podmioty z USA (34% wartości eksportu). Na kolejnych miejscach znalazły się Filipiny (25%), Francja (5%) oraz Hiszpania i Bułgaria (po 4%).

Trwający obecnie konflikt zbrojny na Ukrainie będący wynikiem rosyjskiej agresji oraz powszechny światowy trend zwiększania wydatków obronnych, stawiają przed polskimi przedsiębiorstwami wyzwania w zakresie dostosowania swoich profili produkcyjnych i oferty do aktualnych wymogów Sił Zbrojnych RP oraz potencjalnych odbiorców zagranicznych. Należy spodziewać się przy tym silnej konkurencji międzynarodowej, zwłaszcza w obliczu prognozowanych globalnych perturbacji gospodarczych. Ważne jest także efektywne wykorzystanie zapoczątkowanych już inicjatyw współpracy z partnerami zagranicznymi w ramach zawieranych przez Ministerstwo Obrony Narodowej bezprecedensowych kontraktów na dostawy nowoczesnego wyposażenia. Nie powinno się przy tym tracić z horyzontu możliwości współpracy międzynarodowej w zakresie badań i rozwoju stworzonych przez nowe inicjatywy europejskie, w tym Europejski Fundusz Obronny (European Defence Fund, EDF).

Zachęcam Państwa do lektury tego raportu stanowiącego podsumowanie dotychczasowych wysiłków polskiego przemysłu zbrojeniowego na rzecz zwiększenia obecności na rynkach zagranicznych.

Łączę wyrazy szacunku,

Marcin Przydacz

Podsekretarz Stanu

1. Geneza systemu kontroli eksportu w Polsce

Prace nad stworzeniem w Polsce krajowego systemu kontroli obrotu z zagranicą towarami i technologiami o znaczeniu strategicznym zainicjowano w marcu 1990 roku. Kilka miesięcy później Rada Ministrów zaakceptowała model takiego systemu, po czym nastąpiła wymiana z ośmioma państwami COCOM¹ not dyplomatycznych z deklaracją rządu polskiego wprowadzenia w życie tegoż systemu kontroli i gotowości współpracy międzynarodowej w tym zakresie.

Proces legislacyjny dotyczący ustawowego uregulowania tych kwestii rozpoczął się w grudniu 1991 roku, a zakończył 2 grudnia 1993 roku uchwaleniem przez Sejm *Ustawy o zasadach szczególnej kontroli obrotu z zagranicą towarami i technologiami w związku z porozumieniami i zobowiązaniami międzynarodowymi*, ogłoszonej w Dzienniku Ustaw Nr 129 z dnia 24 grudnia 1993 roku. Ustawa weszła w życie 25 marca 1994 roku. Obejmowała ona swoim zakresem działania towary podwójnego zastosowania, podczas gdy kontrola eksportu broni realizowana była na podstawie ówczesnie obowiązującej ustawy o działalności gospodarczej i przepisów celnych.

Ustawowe uregulowania dotyczące kontroli obrotu towarami i technologiami oraz zobowiązanie się rządu polskiego do efektywnego funkcjonowania systemu kontroli przyczyniły się do wykreślenia Polski z listy restrykcyjnej COCOM 25 marca 1994 roku, na kilka dni przed jego ostatecznym rozwiązaniem. Jeszcze jesienią 1993 roku, kiedy oczywista stawała się nieprzystawalność COCOM do nowej światowej sytuacji politycznej, państwa członkowskie oraz sześć krajów tradycyjnie z nim współpracujących (Austria, Irlandia, Finlandia, Nowa Zelandia, Szwajcaria i Szwecja) rozpoczęły konsultacje nad powołaniem nowego międzynarodowego porozumienia nieproliferacyjnego, roboczo określanego jako Nowe Forum, które objęłoby kontrolą międzynarodowy obrót uzbrojeniem konwencjonalnym oraz zaawansowanymi urządzeniami i technologiami mogącymi mieć zastosowanie w tworzeniu arsenałów militarnych. Polska uczestniczyła w negocjacjach nad powołaniem Nowego Forum, które od grudnia 1995 roku określa się jako Porozumienie z Wassenaar².

Jednym z efektów uczestnictwa Polski w Porozumieniu z Wassenaar stała się konieczność uchwalenia nowych przepisów prawnych regulujących obrót z zagranicą uzbrojeniem i sprzętem wojskowym, mających na celu zharmonizowanie krajowych definicji i procedur kontrolnych ze stosowanymi w innych państwach. Odpowiednie postanowienia zawarte zostały w *Ustawie z 11 grudnia 1997 roku o administrowaniu obrotem z zagranicą towarami i usługami oraz o obrocie specjalnym*.

¹ COCOM (Coordinating Committee for Multilateral Export Controls – Komitet Koordynacyjny Wielostronnej Kontroli Eksportu) istniał od roku 1949 i skupiał 17 państw zachodnich – najbardziej uprzemysłowionych państw świata i dysponentów zaawansowanych technologii. Zasadniczym celem organizacji było zapewnienie kontroli eksportu do krajów Europy Środkowej i Wschodniej towarów, technologii i usług o charakterze strategicznym, zdolnych do umocnienia ich potencjału militarnego i gospodarczego. Organizacja ta, z uwagi na jej nieformalny charakter, nie miała umocowania prawnego w żadnym układzie międzynarodowym i funkcjonowała na zasadzie *gentlemen's agreement*. System kontroli eksportu wypracowany przez tę organizację radykalnie ograniczył dostęp krajów Europy Środkowej i Wschodniej do nowoczesnych technologii mających zastosowanie w sektorze zarówno wojskowym, jak i cywilnym.

² Wassenaar – dzielnica Hagi, w której prowadzone były negocjacje nad powołaniem nowej organizacji.

Nagromadzenie doświadczeń w kontroli obrotu uzbrojeniem i sprzętem wojskowym oraz towarami podwójnego zastosowania, jak również dążenia integracyjne naszego kraju spowodowały konieczność dostosowania polskich uregulowań prawnych dotyczących kontroli eksportu do standardów Unii Europejskiej. Wprowadzono m.in. ujednolicone i zgodne z rozwiązaniami unijnymi wykazy towarów i technologii objętych kontrolą. Polska zaczęła też stosować w praktyce polityczne zalecenia unijnego *Kodeksu postępowania w eksporcie broni*.

Rozwój gospodarczy i technologiczny kraju, a także ewoluujące wciąż międzynarodowe uwarunkowania prawno-organizacyjne stanowiły przesłanki do opracowania nowych uregulowań prawnych w dziedzinie kontroli eksportu w Polsce. Zawarto je w *Ustawie z 29 listopada 2000 r. o obrocie z zagranicą towarami, technologiami i usługami o znaczeniu strategicznym dla bezpieczeństwa państwa, a także dla utrzymania międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa oraz o zmianie niektórych ustaw*. Ustawa ta nowelizowana była w 2004 roku w związku z przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej, a co za tym idzie – z potrzebą formalnego dostosowania prawa krajowego do regulacji unijnych. Następne lata zaowocowały nową porcją doświadczeń i kolejnymi zmianami prawa unijnego, które unaocznily potrzebę dokonania ponownej nowelizacji przepisów krajowych. Tekst jednolity ustawy z 29 listopada 2000 r. stanowi załącznik nr 2 do niniejszego raportu.

2. Podstawowe elementy międzynarodowej kontroli eksportu

Kontrola eksportu charakteryzuje się – tak na świecie, jak i w Unii Europejskiej – tym, że jest elementem polityki bezpieczeństwa, w której realizacji wykorzystuje się instrumenty polityki handlowej.

Wynika to ze specyfiki „towarów”, które są objęte międzynarodową kontrolą eksportu. Są nimi: broń konwencjonalna i masowego rażenia, uzbrojenie oraz bardzo szeroka grupa towarów, które mają głównie zastosowania cywilne, ale mogą być wykorzystane do produkcji wymienionych tu rodzajów broni. Obrót bronią masowego rażenia jest zakazany na mocy traktatów międzynarodowych, których Polska jest państwem-stroną. Towarami podwójnego zastosowania nazywa się zarówno urządzenia produkcyjne, kontrolno-pomiarowe, oprogramowanie, jak i technologie wytwarzania oraz serwisowania. Wszystkie one, szczególnie w dobie obecnego zagrożenia konfliktami asymetrycznymi, mogą stanowić zasadnicze zagrożenie dla międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa, stąd też są przedmiotem współpracy kilkudziesięciu krajów, mającej na celu monitorowanie w skali światowej międzynarodowego obrotu tymi towarami.

Kontrola eksportu, będąca narzędziem realizacji polityki bezpieczeństwa państwa, dotyczy międzynarodowej wymiany towarowej i wykorzystuje w praktyce mechanizmy i instrumenty kontrolne związane z typowymi procedurami handlowymi, a także z procedurami kontroli celnej. Stanowi ona tzw. pozataryfowe ograniczenia obrotu, przekładające się w praktyce na obowiązek uzyskiwania licencji (w Polsce – zezwoleń) na dokonywanie obrotu w różnych jego formach, także w przypadkach tzw. niematerialnych transferów, kiedy nie dokonuje się formalnych odpraw celnych, oraz w przypadkach pośrednictwa, kiedy pośrednik krajowy uczestniczy w transakcji dokonywanej między

firmami innych krajów, a towar nie przechodzi przez terytorium Polski ani przez obszar celny Unii Europejskiej. Proces wydawania licencji i związanych z nimi oświadczeń końcowego użytkownika, międzynarodowych certyfikatów importowych i certyfikatów weryfikacji dostawy jest domeną krajowego organu kontroli eksportu, którym jest minister właściwy do spraw gospodarki. Proces ten jest elementem międzynarodowego systemu monitorowania obrotu towarami i technologiami o znaczeniu strategicznym.

Niezwykle istotnym instrumentem kontroli eksportu jest krajowa i międzynarodowa współpraca organów kontroli eksportu, służb celnych, dyplomatycznych i specjalnych. W Polsce uzyskała ona podstawę prawną w *Ustawie z 29 listopada 2000 roku o obrocie z zagranicą towarami, technologiami i usługami o znaczeniu strategicznym dla bezpieczeństwa państwa, a także dla utrzymania międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa*, która wskazuje organy opiniujące w procesie wydawania zezwoleń na dokonywanie obrotu oraz określa ich uprawnienia, a w szczególności uprawnienia koordynacyjne i kontrolne przysługujące ministrowi właściwemu do spraw gospodarki.

Szeroką bazę polityczno-prawną międzynarodowej kontroli eksportu stanowią międzynarodowe traktaty i konwencje o nierozprzestrzenianiu broni masowego rażenia (BMR), Organizacja Narodów Zjednoczonych i niektóre inne wyspecjalizowane organizacje międzynarodowe, a przede wszystkim tzw. reżimy (porozumienia) nieproliferacyjne, grupujące kraje współpracujące na zasadach nietraktatowych, sprowadzających się do dobrowolnych deklaracji rządów o chęci realizacji wspólnej polityki bezpieczeństwa na świecie.

Reżimy kontrolne i porozumienia nieproliferacyjne

Specyficznym rodzajem współpracy międzynarodowej w dziedzinie kontroli eksportu są nieformalne porozumienia nieproliferacyjne, czyli tzw. reżimy kontrolne. Są one formą szerszej realizacji zobowiązań wynikających z wielostronnych porozumień uzgodnionych na zasadzie konsensu. Polska jest członkiem wszystkich reżimów kontroli eksportu i ugrupowań nieproliferacyjnych:

- **Grupy Dostawców Jądrowych** (Nuclear Suppliers Group, NSG) – istnieje od 1974 r. i jest nieformalnym porozumieniem 48 państw, posiadających wspólne zasady postępowania w obrocie towarami i technologiami jądrowymi dla celów pokojowych z państwami spoza reżimu, w celu niedopuszczenia do rozprzestrzeniania technologii mogących służyć do budowy broni jądrowej (Polska sprawowała przewodnictwo w NSG od czerwca 2021 r. do czerwca 2022 r. zakończone spotkaniem plenarnym w Warszawie i przekazaniem przewodnictwa Argentynie);
- **Komitetu Zanggera** (Zangger Committee, ZAC) – istnieje od 1974 r. i skupia 39 państw-eksporterów technologii do wytwarzania materiałów rozszczepialnych;
- **Grupy Australijskiej** (Australian Group, AG) – istnieje od 1985 r., skupia 43 państwa. Jej zadaniem jest koordynacja polityki eksportowej w dziedzinach objętych

postanowieniami Konwencji o zakazie broni biologicznej i toksynowej oraz Konwencji o zakazie broni chemicznej;

- **Reżimu Kontrolnego Technologii Rakietych** (Missile Technology Control Regime, MTCR) – istnieje od 1987 r., skupia 35 państw. Jego celem jest zapewnienie nierozprzestrzeniania towarów i technologii rakietych mogących służyć do budowy środków przenoszenia broni masowego rażenia;
- **Porozumienia z Wassenaar** (Wassenaar Arrangement, WA) – istnieje od 1995 r., skupia obecnie 42 państwa. Opracowuje listy kontrolne uzbrojenia i towarów podwójnego zastosowania oraz najlepsze praktyki dla oceny wniosków o zezwolenia na eksport. Najistotniejsze z nich zawarte są w dokumentach:
 - a. Elementy ws. oceny ryzyka destabilizujących akumulacji broni konwencjonalnej,
 - b. Najlepsze praktyki w eksporcie broni strzeleckiej i lekkiej,
 - c. Najlepsze praktyki dot. eksportu przenośnych przeciwlotniczych zestawów rakietych (MANPADS),
 - d. Najlepsze praktyki dot. kontroli reeksportu broni konwencjonalnej,
 - e. Najlepsze praktyki dot. legislacji w obszarze pośrednictwa w handlu bronią,
 - f. Najlepsze praktyki dot. licencjonowania obrotu towarami podwójnego zastosowania,
 - g. Najlepsze praktyki dot. kontroli nad nieuchwytnymi transferami technologii,
 - h. Najlepsze praktyki dot. zapobiegania destabilizującym transferom broni strzeleckiej i lekkiej drogą powietrzną.

Szczegółowy wykaz państw uczestniczących w poszczególnych reżimach kontrolnych przedstawiony jest w załączniku nr 5.

Wśród porozumień nieproliferacyjnych należy też wspomnieć o Haskim Kodeksie Postępowania przeciw proliferacji rakiet balistycznych (*Hague Code of Conduct against Ballistic Missile Proliferation* – HCoC), na podstawie którego zostały wypracowane środki budowy zaufania w zakresie proliferacji rakietowej w postaci zobowiązania państw - stron HCoC do składania rocznych deklaracji oraz notyfikacji przedstartowych. Mimo jedynie politycznie wiążącego charakteru, instrument ten będący zestawem środków budowy zaufania stanowi trwały i nieodłączny element globalnej architektury nieproliferacji BMR i środków jej przenoszenia. Obecnie 143 państwa należą do grona państw-sygnatariuszy Kodeksu. Polska sprawowała przewodnictwo w HCoC w latach 2017-2018 prowadząc aktywną działalność z zakresu *outreach*.

Warto również odnotować Inicjatywę przeciwko rozprzestrzenianiu broni masowego rażenia (*Proliferation Security Initiative* - PSI), która została ogłoszona 31 maja 2003 roku na Wawelu przez prezydenta USA George'a W. Busha. Celem PSI jest uniemożliwienie przemytu broni masowego rażenia (BMR) oraz komponentów do jej wytwarzania. Realizacja tego celu wymaga szeroko zakrojonej współpracy międzynarodowej nie tylko na szczeblu politycznym, ale również między służbami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo poszczególnych krajów PSI (takich jak służby specjalne, celne, graniczne itp.). W skład PSI weszło początkowo 11 państw (Australia, Francja, Hiszpania, Japonia, Królestwo Niderlandów, Niemcy, Portugalia, Włochy, Wielka Brytania, USA i Polska). Z czasem grupa rozszerzyła się do ponad 107 państw wspierających PSI na całym świecie. W 2016 Rada Ministrów przyjęła Narodowy Mechanizm Przechwytywania towarów podwójnego zastosowania w oparciu o zasady PSI.

Głównym celem działania reżimów kontrolnych jest dążenie do zwiększenia przejrzystości w transferach kontrolowanych dóbr oraz promowanie zasad leżących u podstaw utworzenia reżimów. Ponadto kładą one nacisk na stałą wymianę informacji między państwami uczestniczącymi w mechanizmach kontrolnych, aktualizują listy towarów objętych kontrolą w związku ze stałym postępem technologicznym oraz dążą do koordynowania działań kontrolnych między państwami uczestniczącymi. Współpraca między państwami opiera się na krajowych ustawodawstwach oraz krajowych systemach kontroli eksportu dóbr uznawanych za strategiczne.

Każde z porozumień nieproliferacyjnych ustala na zasadzie konsensusu ogólne wytyczne sprawowania kontroli eksportu, a także szczegółowe listy towarów objętych kontrolą – odpowiednio do obszaru zainteresowania i odpowiedzialności danego reżimu (tzn. odrębne listy dla broni jądrowej, chemicznej i biologicznej, technologii rakietowych i nowoczesnych broni konwencjonalnych). Zasadą jest zakaz dostaw uzbrojenia do krajów objętych embargiem ONZ, UE lub OBWE w zakresie regulowanym odpowiednimi decyzjami tych organizacji, a także powstrzymywanie się od dostaw do tych krajów towarów i technologii podwójnego zastosowania. Czasami dostawy tych towarów do krajów objętych embargiem są możliwe pod pewnymi warunkami, ale zawsze jest to związane z decyzją o charakterze politycznym, podejmowaną często na najwyższych szczeblach. Ponadto, stosuje się politykę ograniczania dostaw towarów o znaczeniu strategicznym do krajów, które formalnie nie są poddane sankcjom międzynarodowym, ale z różnych źródeł wiadomo, iż dostawy takie mogłyby przyczynić się do wzrostu zagrożenia międzynarodowego bezpieczeństwa lub wpłynęłyby negatywnie na przestrzeganie praw człowieka. Jednocześnie w coraz liczniejszych przypadkach stosuje się w procesie licencjonowania tzw. klauzulę *catch-all*, oznaczającą konieczność uzyskania odpowiedniego zezwolenia nawet w przypadku eksportu towarów „cywilnych”, które wprawdzie nie zostały wymienione na listach kontrolnych, niemniej mogą mieć znaczenie dla obronności bądź praw człowieka lub też skutkować wzrostem zagrożenia terroryzmem.

Porozumienia nieproliferacyjne pozostawiły szczegóły dotyczące zasad i sposobów wykonywania kontroli eksportu w gestii każdego z państw uczestniczących. Stało się to przyczyną licznych trudności technicznych i organizacyjnych na obszarze Unii Europejskiej

podczas tworzenia się tam jednolitego rynku. Stąd też w połowie lat dziewięćdziesiątych Komisja Europejska podjęła próbę opracowania rozporządzenia, które ujednoliciłoby zasady kontroli eksportu na terenie wszystkich państw ówczesnej „piętnastki”. Przyniosło to częściowy efekt w postaci parokrotnie nowelizowanego aktu prawa unijnego ustanawiającego dla Wspólnoty reżim kontroli eksportu towarów i technologii podwójnego zastosowania wraz z jednolitą listą kontrolną tych towarów i technologii, obejmującą postanowienia wszystkich porozumień nieproliferacyjnych. Kwestia kontroli eksportu broni i uzbrojenia regulowana jest obecnie na mocy *Wspólnego stanowiska Rady UE*, które jako wiążące prawnie wymaga implementacji jego postanowień do regulacji krajowych.

Systematyzując prawno-organizacyjne uwarunkowania nieproliferacji i kontroli eksportu w Unii Europejskiej, należy wskazać zasadniczą rolę Rady UE w podejmowaniu decyzji politycznych. Na posiedzeniach poświęconych sprawom zagranicznym Rada zajmuje się całą zewnętrzną działalnością Unii, w tym Wspólną Polityką Zagraniczną i Bezpieczeństwa, której założeniami są: ochrona wspólnych wartości, podstawowych interesów, niezależności, integralności i bezpieczeństwa Unii, zachowanie pokoju, umacnianie demokracji, poszanowanie praw człowieka i podstawowych wolności.

Prace Rady w tym zakresie wspomagane są przez Komitet Stałych Przedstawicieli oraz Komitet Polityczny i Bezpieczeństwa, które przygotowują dla Rady opinie wypracowywane na szczeblu eksperckim przez organy robocze Unii odpowiedzialne za problematykę kontroli eksportu. Są to:

- **Grupa robocza Rady ds. kontroli eksportu towarów podwójnego zastosowania (WPDU)**

Opracowuje koncepcje oraz konkretne propozycje zmian legislacyjnych, które po uzgodnieniu z Komisją i służbami prawnymi przedkłada na posiedzenia Rady. Grupa odbywa zazwyczaj ok. 6–10 posiedzeń w ciągu roku, w zależności od aktywności jej przewodniczącego, którym jest przedstawiciel kraju sprawującego aktualnie prezydencję. W grupie tej krajową jednostką wiodącą jest Departament Obrotu Towarami Wrażliwymi i Bezpieczeństwa Technicznego Ministerstwa Rozwoju i Technologii.

- **Grupa koordynacyjna powołana na mocy art. 24 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/821³**

Bada wszelkie kwestie dotyczące stosowania wspólnotowego prawa w dziedzinie kontroli towarów podwójnego zastosowania podnoszone przez Komisję lub państwa członkowskie oraz zajmuje się kwestią harmonizacji praktycznych procedur. Podobnie jak wyżej, krajową jednostką wiodącą jest Departament Obrotu Towarami Wrażliwymi i Bezpieczeństwa Technicznego Ministerstwa Rozwoju i Technologii.

- **Grupa robocza Rady ds. wywozu broni konwencjonalnej (COARM)**

³ Do września 2021 r. funkcję tę pełniła Grupa koordynacyjna powołana na mocy art. 24 rozporządzenia Rady (WE) nr 2009/428/WPZiB.

Odgrywa podobną rolę jak grupa robocza ds. towarów podwójnego zastosowania, ale w odniesieniu do koordynacji polityki unijnej w handlu bronią. W stosunkowo niewielkim stopniu wnika w praktykę i mechanizmy kontroli, które pozostają domeną władz krajowych. Krajową jednostką wiodącą w tej grupie jest Departament Polityki Bezpieczeństwa MSZ.

Silnym i ważnym instrumentem kontroli eksportu – tak w ramach porozumień nieproliferacyjnych, jak i w ramach UE – jest system wymiany informacji o odmowach wydania licencji na dokonanie obrotu towarami strategicznymi z niektórymi krajami i związany z tym wymóg konsultacji. W przypadku gdy po konsultacji państwo wydaje jednak decyzję o udzieleniu takiego zezwolenia, ma ono obowiązek poinformowania o swojej decyzji państwo, które odmówiło jego wydania, wraz ze szczegółowym uzasadnieniem przyjętego stanowiska.

Jednocześnie należy podkreślić, że istotnym elementem w realizacji kontroli eksportu jest zasada równoważenia interesów politycznych, społecznych i gospodarczych. Podstawowy dokument statutowy Porozumienia z Wassenaar, tzw. *Elementy początkowe*, stanowi, iż Porozumienie zostało zawarte w celu umacniania regionalnego i globalnego bezpieczeństwa przez promowanie transparencji i zwiększanie odpowiedzialności w dziedzinie transferów broni konwencjonalnych oraz towarów i technologii podwójnego zastosowania, a także w celu przeciwdziałania ich destabilizującej akumulacji w regionach podwyższonego ryzyka. W dokumencie tym mowa jest także, iż celem Porozumienia i uczestniczących w nim państw jest przeciwdziałanie próbom uzyskiwania wspomnianych towarów i technologii przez organizacje i grupy terrorystyczne, jak również przez indywidualnych terrorystów. Jednakże podkreśla się w nim zarazem, że podejmowane w tym celu działania nie mogą zakłócać normalnych transakcji handlowych inicjowanych w dobrej wierze.

3. Polityka państwa w dziedzinie nieproliferacji i kontroli eksportu

W polityce nieproliferacji i kontroli eksportu rząd polski kieruje się zobowiązaniami międzynarodowymi wynikającymi z ratyfikowanych przez nasz kraj traktatów międzynarodowych, a także zobowiązaniami podjętymi wobec organizacji międzynarodowych i dobrowolnych porozumień nieproliferacyjnych, które omówione zostały w poprzednim rozdziale. O przystąpieniu do wybranej organizacji lub instrumentu międzynarodowego decydują interesy bezpieczeństwa państwa i polityki zagranicznej, z uwzględnieniem jednak potencjalnego wpływu przyjętych zobowiązań na rozwój technologiczny państwa i wymianę handlową.

Układy i konwencje:

- **Traktat o handlu bronią** (*Arms Trade Treaty, ATT*). Celem Traktatu jest umocnienie międzynarodowego i regionalnego pokoju, bezpieczeństwa i stabilności, zmniejszanie ludzkiego cierpienia oraz promowanie współpracy, przejrzystości i odpowiedzialnego działania państw w dziedzinie międzynarodowego handlu bronią konwencjonalną i w ten sposób budowania zaufania. Traktat jest pierwszym w historii współczesnego świata

prawnie wiążącym instrumentem określającym zakres przedmiotowy i funkcjonalny kontroli międzynarodowych transferów broni, a przede wszystkim ustalającym jednolite w skali globalnej kryteria oceny wniosków o wydanie zezwoleń na eksport uzbrojenia. Podpisany przez 141 państw, skupia obecnie 111 państw-stron. Wszedł w życie 24 grudnia 2014 r. Tekst Traktatu stanowi załącznik nr 1 do niniejszego raportu.

- **Traktat o nierozprzestrzenianiu broni jądrowej** (*Nuclear Non-Proliferation Treaty, NPT*) zakazuje mocarstwom jądrowym przekazywania broni jądrowej lub innych jądrowych urządzeń wybuchowych, jak również udzielania pomocy, zachęcania lub nakłaniania jakiegokolwiek państwa nie dysponującego bronią jądrową do produkowania lub uzyskiwania inną drogą takiej broni lub urządzeń wybuchowych. Traktat zakazuje również państwom-stronom nie dysponującym bronią jądrową podejmowania produkcji lub uzyskiwania inną drogą broni jądrowej lub innych jądrowych urządzeń wybuchowych. Skupia 191 państw-stron⁴.
- **Konwencja o zakazie broni chemicznej** (*Chemical Weapons Convention, CWC*) ustanawia całkowity zakaz produkcji, rozwoju, składowania, przekazywania i nabywania oraz użycia broni chemicznej. Zobowiązuje też sygnatariuszy do udzielania informacji o posiadanej broni tego rodzaju i do jej zniszczenia oraz udostępniania danych na temat przemysłu chemicznego. Obowiązuje od 1997 r. Ratyfikowana przez 193 państwa.
- **Konwencja o zakazie broni bakteriologicznej (biologicznej) i toksycznej** (*Biological and Toxin Weapons Convention, BTWC*) zakazuje badań, produkcji, składowania broni biologicznej i toksyn oraz nakazuje zniszczenie tejże broni, a także środków jej przenoszenia. Podpisana w 1972 r.; weszła w życie w 1975 r. Obecnie 183 państw jest stronami Konwencji.
- **Konwencja o zakazie lub ograniczeniu użycia pewnych rodzajów broni konwencjonalnych, które mogą być uważane za powodujące nadmierne cierpienie lub mające niekontrolowane skutki** (*Convention on Certain Conventional Weapons, CCW*) zabrania używania konwencjonalnych broni niehumanitarnych. Dodano do niej 5 protokołów dodatkowych. Polska ratyfikowała CCW i Protokoły I, II i III w dniu 2 czerwca 1983 r. (I w sprawie niewykrywalnych odłamków, II w sprawie zakazów lub ograniczeń użycia min, min-pułapek i innych urządzeń i III w sprawie zakazów lub ograniczeń użycia broni zapalających). Ponadto, Polska jest stroną Protokołu IV w sprawie laserowych broni oślepiających (ratyfikowanego przez Polskę w dniu 31 lipca 2004 r.), Poprawionego Art. 1 Konwencji CCW (ratyfikowanego przez Polskę w dniu 28 sierpnia 2006 r.) oraz Protokołu V w sprawie wybuchowych pozostałości wojennych (ratyfikowanego przez Polskę 1 lipca 2011 r.). Obecnie 125 państw jest stronami Konwencji.

⁴ W dniach 23 kwietnia – 4 maja 2017 r. Polska przewodniczyła obradom II Komitetu Przygotowawczego do Konferencji Przeglądowej w sprawie Układu o Nierozprzestrzenianiu Broni Jądrowej (II PrepCom NPT). W 2022 r., podczas X Konferencji Przeglądowej NPT w dniach 1-26 sierpnia przewodniczyła jednemu z trzech głównych komitetów obrad mającym w swym portfolio kwestie systemu zabezpieczeń Międzynarodowej Agencji Energii Atomowej (weryfikacja) oraz sprawy regionalne (m.in. KRLD i Iran). Konferencja nie zakończyła się przyjęciem dokumentu końcowego z uwagi na sprzeciw Rosji.

- **Konwencja o zakazie stosowania min przeciwpiechotnych (Konwencja Ottawska)** zobowiązuje państwa-strony do całkowitego zakazu użycia min przeciwpiechotnych i zniszczenia ich zapasów w ciągu czterech lat od jej ratyfikacji. Jest ważnym instrumentem międzynarodowego prawa humanitarnego. Polska podpisała Konwencję w 1997 r. i ratyfikowała ją w grudniu 2012 roku. Proces niszczenia zapasów min przeciwpiechotnych, do którego zobowiązała Polskę Konwencja sfinalizowano w kwietniu 2016 r., na ponad rok przed formalnym terminem, tj. do 01.06.2017 r. Konwencja skupia obecnie 164 państwa-strony.

Organizacje międzynarodowe:

- **Organizacja Narodów Zjednoczonych** – stawia sobie za cel zapewnienie pokoju i bezpieczeństwa międzynarodowego, rozwój współpracy między narodami oraz popieranie przestrzegania praw człowieka. Polska respektuje rezolucje Rady Bezpieczeństwa, w tym nakładające sankcje na państwa i organizacje stanowiące zagrożenie dla międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa, i implementuje je do prawa krajowego.
- **Organizacja Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie, OBWE (Organisation for Security and Co-operation in Europe, OSCE)** – powstała 1 stycznia 1995 r. w wyniku przekształcenia Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie w organizację. Jej celem jest zapobieganie powstawaniu konfliktów w Europie.
- **Unia Europejska** – jako państwo członkowskie Polska w pełni uczestniczy w realizacji Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa, która m.in. implementuje postanowienia rezolucji Rady Bezpieczeństwa Narodów Zjednoczonych, w tym zarówno dotyczących międzynarodowych sankcji, jak i tych o charakterze systemowym, dotyczących wspólnych przedsięwzięć w zakresie zapobiegania i przeciwdziałania proliferacji broni masowego rażenia bądź nadmiernej akumulacji broni strzeleckiej i lekkiej.
- **Organizacja ds. Zakazu Broni Chemicznej (Organisation for the Prohibition of Chemical Weapons, OPCW)** – organ wykonawczy konwencji o zakazie broni chemicznej.

Kierując się zobowiązaniami politycznymi wobec wymienionych traktatów, organizacji międzynarodowych i porozumień nieproliferacyjnych, polskie władze stosują dodatkowo w polityce kontroli eksportu uzbrojenia i sprzętu wojskowego zasadę wydawania zezwoleń na eksport jedynie do podmiotów państwowych⁵ w krajach odpowiadających kryteriom *Wspólnego stanowiska Rady UE nr 2008/944/WPZiB*. Odstępstwem od tej zasady może być wydawanie zezwoleń na eksport uzbrojenia i sprzętu wojskowego do podmiotów niepaństwowych, ale wyłącznie w państwach członkowskich Unii Europejskiej oraz tych państwach nie należących do UE, które posiadają uznane i wiarygodne systemy kontroli eksportu.

⁵ Administracja rządowa oraz autoryzowane przez nią instytucje i organizacje.

Ramy prawne krajowego systemu kontroli eksportu wyznaczone są przez następujące regulacje:

- **Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/821 z dnia 20 maja 2021 r. ustanawiające unijny system kontroli wywozu, pośrednictwa, pomocy technicznej, tranzytu i transferu produktów podwójnego zastosowania**⁶.
- **Ustawa z dnia 29 listopada 2000 r. o obrocie z zagranicą towarami, technologiami i usługami o znaczeniu strategicznym dla bezpieczeństwa państwa, a także dla utrzymania międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa, z późniejszymi zmianami. Tekst jednolity Ustawy stanowi załącznik nr 2 do niniejszego raportu.**
- **Wspólne stanowisko Rady 2008/944/WPZiB z dnia 8 grudnia 2008 r. określające wspólne zasady kontroli wywozu technologii wojskowych i sprzętu wojskowego**⁷.
- **Zestaw krajowych aktów wykonawczych** oraz rezolucji, rozporządzeń i decyzji organizacji międzynarodowych nakładających konkretne zakazy i ograniczenia w eksporcie broni do określonych krajów.

Polska realizuje także wszystkie zobowiązania wynikające z rezolucji Rady Bezpieczeństwa Narodów Zjednoczonych i implementujących je aktów prawnych Unii Europejskiej, dotyczące ograniczeń w międzynarodowym obrocie bronią (embargo) wobec niektórych państw lub organizacji terrorystycznych. Wykaz państw objętych międzynarodowymi ograniczeniami w obrocie towarami o znaczeniu strategicznym przedstawia załącznik nr 3 do niniejszego raportu. Wykaz ten, z uwagi na dynamiczne zmiany w tym obszarze, należy traktować jedynie jako wskazówkę orientacyjną, a nie wiążącą informację o obowiązującym stanie prawnym. Bliższe informacje o szczegółach dotyczących ograniczeń w międzynarodowym handlu towarami o znaczeniu strategicznym można znaleźć pod adresem:

<https://www.sanctionsmap.eu>

Polityka zagraniczna Rzeczypospolitej Polskiej i pozostałych państw Unii Europejskiej w sprawach objętych kontrolą obrotu uzbrojeniem oraz towarami i technologiami podwójnego zastosowania opiera się na dążeniach do stworzenia jak najwyższych międzynarodowych standardów w tym zakresie. Polska jest jednym z najaktywniejszych uczestników porozumień kontrolnych wśród państw Europy Środkowej i Wschodniej oraz utrzymuje rozwiniętą współpracę z sąsiadami i sojusznikami w zakresie kontroli eksportu. Opierając się na własnych doświadczeniach w tej dziedzinie, Polska wspiera państwa dokonujące transformacji ustrojowych w tworzeniu kompleksowego systemu kontroli eksportu. Aktywność Polski w działaniach na rzecz rozwoju międzynarodowego systemu kontroli eksportu stanowi znaczący wkład w budowę międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa.

⁶ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/821 z dnia 20 maja 2021 r. zastąpiło od 9 września 2021 r. - Rozporządzenie Rady (WE) Nr 428/2009 z dnia 20 maja 2009 r.

⁷ Wspólne stanowisko Rady 2008/944/WPZiB zostało znowelizowane w dniu 16 września 2019 r.

4. Przedmiot kontroli

Zgodnie z art. 3 pkt 1 - 3 Ustawy towarami o znaczeniu strategicznym są towary podwójnego zastosowania oraz uzbrojenie wymienione w odpowiednich wykazach kontrolnych. *Wykaz towarów podwójnego zastosowania* jest integralną częścią *Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/821 z dnia 20 maja 2021 r.*, natomiast *Wykaz uzbrojenia* wprowadzany jest do krajowego systemu prawnego rozporządzeniem ministra właściwego ds. gospodarki, opracowywanym na podstawie referencyjnych list kontrolnych przyjmowanych przez Porozumienie z Wassenaar i organy Unii Europejskiej.

Wykazy te zawierają również technologie niezbędne do wytwarzania i utrzymania końcowych produktów i odpowiednich urządzeń kontrolno-pomiarowych. *Wykaz towarów podwójnego zastosowania* zawiera ponad 2000 opisów różnego rodzaju wyposażenia, sprzętu pomiarowego, materiałów, technologii i oprogramowania, objętych międzynarodową kontrolą. *Wykaz uzbrojenia* zawiera 22 kategorie różnego rodzaju broni ostrej i sprzętu pomocniczego. W załączniku nr 4 przedstawiony jest skrócony opis tych kategorii. Wykazy nie mają charakteru wyczerpującego i nie stanowią konstrukcji zamkniętej. Aktualizowane są praktycznie corocznie przez odpowiednie organy robocze porozumień nieproliferacyjnych i kontrolnych.

Należy również pamiętać, iż kontrolą eksportu objęte są także usługi związane z kontrolowanymi towarami i technologiami. Nie poddaje się odrębnemu licencjonowaniu minimalnej technologii niezbędnej do uruchomienia i podstawowego użytkowania wyrobu końcowego, jeśli jest ona dostarczana wraz z nim na podstawie ważnej decyzji o wydaniu zezwolenia na eksport.

Do podstawowych instrumentów współpracy wielostronnej zalicza się powiadamianie o odmowach wydania pozwolenia na eksport i tzw. podcięciach (*undercut*). Decyzja administracyjna o odmowie wydania licencji eksportowej ze względu na cele reżimu kontrolnego powinna być notyfikowana innym uczestnikom tegoż reżimu. W przypadku rozpatrywania podobnej transakcji przez inne państwo oczekuje się, że podejmie ono bilateralne konsultacje z państwem, które uprzednio odmówiło wydania licencji, aby zapobiec „podcięciom”. System notyfikacji odmów funkcjonuje w ramach NSG, AG, MTCR i WA, na zasadzie dobrowolności, a konsultacje dwustronne prowadzone są w NSG, MTCR i AG. W praktyce mechanizmy te oznaczają istnienie wciąż rozrastających się, odrębnych wykazów, które należy przeglądać w procesie licencjonowania.

Podobnie odrębnymi wykazami kontrolnymi stają się listy dodatkowych towarów podlegających rozszerzonej kontroli, wprowadzone rozporządzeniami nakładającymi sankcje na niektóre państwa.

Istnienie tak licznych i różnych wykazów kontrolnych oraz ich ciągła ewolucja wymagają dużej wiedzy i staranności w działaniach zarówno producentów, jak i eksporterów, a także administracji państwowej.

5. Organizacja kontroli eksportu w Polsce

Zgodnie z Ustawą organem kontroli eksportu jest w Polsce minister właściwy ds. gospodarki. Jego aparatem wykonawczym jest Departament Obrotu Towarami Wrażliwymi i Bezpieczeństwa Technicznego Ministerstwa Rozwoju i Technologii, który opracowuje wnioski i przygotowuje decyzje w sprawach licencjonowania obrotu zarówno towarami podwójnego zastosowania, jak i uzbrojenia oraz sprzętu wojskowego.

Organ kontroli eksportu wydaje zezwolenia na obrót po zasięgnięciu opinii organów opiniujących, którymi są: minister właściwy do spraw zagranicznych, minister właściwy do spraw wewnętrznych, minister właściwy do spraw finansów publicznych, Szef Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Szef Służby Wywiadu Wojskowego, Szef Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Szef Agencji Wywiadu, a w odniesieniu do materiałów jądrowych, technologii jądrowych oraz innych produktów podwójnego zastosowania - Prezes Państwowej Agencji Atomistyki. Każdy z organów opiniujących przygotowuje opinię w ramach własnych zakresów obowiązków i kompetencji, określonych w ich aktach statutowych. Przekazywanie wniosków i opinii między organami uczestniczącymi w kontroli eksportu odbywa się z wykorzystaniem wydzielonego, bezpiecznego systemu teleinformatycznego. Obecnie stopniowo włącza się do grona jego użytkowników kolejne jednostki organizacyjne służb celnych. Podobne rozwiązanie proceduralne zostało przyjęte w Ustawie z dnia 13 czerwca 2019 r. o wykonywaniu działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania i obrotu materiałami wybuchowymi, bronią, amunicją oraz wyrobami i technologią o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym. W przypadku tej regulacji ustawowej realizowane są postanowienia m.in. Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 258/2012 z dnia 14 marca 2012 r. wdrażającego art. 10 Protokołu Narodów Zjednoczonych przeciwko nielegalnemu wytwarzaniu i obrotowi bronią palną, jej częściami i komponentami oraz amunicją, uzupełniającego Konwencję Narodów Zjednoczonych przeciwko międzynarodowej przestępczości zorganizowanej (protokół NZ w sprawie broni palnej), oraz ustanawiającego zezwolenia na wywóz i środki dotyczące przywozu i tranzytu dla broni palnej, jej części i komponentów oraz amunicji. Rozporządzenie to uzupełnia postanowienia Wspólnego stanowiska Rady 2008/944/WPZiB w zakresie zasad dotyczących udzielania zezwoleń na wywóz oraz środków dotyczących przywozu i tranzytu w odniesieniu do broni palnej oraz amunicji przeznaczonej na rynek cywilny. Niniejszy raport nie uwzględnia ilości i wartości udzielonych zezwoleń na transfery tego rodzaju broni i amunicji oraz faktycznej wartości eksportu w tym zakresie.

System kontroli eksportu, którego zarys został tu przedstawiony, jest w rzeczywistości systemem monitorowania obrotu legalnego. Fizyczną kontrolą obrotu legalnego oraz zwalczaniem obrotu nielegalnego i przeciwdziałaniem temu procederowi zajmują się powołane do tego służby celne i specjalne.

Istotnym elementem każdego systemu kontroli eksportu są sankcje karne nakładane za działania niezgodne z prawem. W przypadku Polski sankcje karne i administracyjne za prowadzenie działań niezgodnych z Ustawą są określone w jej artykułach 33–42. Za obrót bez zezwolenia lub wbrew warunkom określonym w zezwoleniu grozi kara pozbawienia wolności

od roku do 10 lat oraz kara pieniężna w wysokości do 200 000 zł. Z kolei sankcje za czyny związane z proliferacją broni masowego rażenia, działaniami terrorystycznymi i polegające na łamaniu międzynarodowego embarga określone są przez Kodeks karny. Wytwarzanie, gromadzenie, nabywanie, zbywanie, przechowywanie lub przewożenie środków masowej zagłady lub broni wbrew zakazom międzynarodowym zagrożone jest karą pozbawienia wolności od roku do lat 10.

6. Międzynarodowa przejrzystość transferów uzbrojenia

Idea przejrzystości w zakresie międzynarodowego obrotu tak handlowego, jak i nie mającego charakteru komercyjnego, zaczęła upowszechniać się w połowie lat osiemdziesiątych ubiegłego wieku. Jej praktyczna realizacja polega na wzajemnym informowaniu się państw wchodzących w skład międzynarodowej wspólnoty kontroli eksportu o podstawowych elementach ich systemów legislacji i organizacji, o procedurach oraz o podejmowanych decyzjach licencyjnych i odmowach ich przyznawania. Co najmniej równie istotnym adresatem działań na rzecz przejrzystości jest rodzimy przemysł (przez co rozumie się zarówno producentów, eksporterów, pośredników, jak i ośrodki akademickie oraz instytuty badawczo-rozwojowe).

Informacja o prawno-organizacyjnych aspektach krajowych systemów kontroli eksportu jest zazwyczaj zamieszczana na stronach internetowych krajowych organów kontroli eksportu oraz instytucji z nimi współpracujących. Państwa uczestniczące w międzynarodowych porozumieniach nieproliferacyjnych starają się też zadbać o umieszczenie na swych stronach internetowych odpowiednich linków do własnych zasobów informacyjnych. W Polsce odpowiednie informacje można znaleźć przede wszystkim na stronach internetowych Ministerstwa Rozwoju i Technologii oraz Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

Podstawowymi narzędziami realizacji zasady przejrzystości we wzajemnym informowaniu się o handlowych i niehandlowych transferach broni są wypracowane na forach dyplomacji wielostronne coroczne raporty i rejestry, do których państwa członkowskie wnoszą w określonych terminach swoje wkłady. Formaty tych raportów i rejestrów różnią się między sobą zawartością, tak co do rodzaju raportowanego sprzętu, jak i charakteru danych. Istnieją cztery podstawowe kanały dorocznego raportowania:

- **Raporty państw-stron Traktatu o handlu bronią (ATT)** składane są do Sekretariatu ATT, zgodnie z art. 13 ust. 3 Traktatu.
- **Rejestr broni konwencjonalnej ONZ** dotyczy transferów broni w siedmiu kategoriach (patrz tabela 7) oraz transferów broni strzeleckiej i lekkiej (<http://www.un.org/disarmament/convarms/Register>).
- **Rejestr transferów broni konwencjonalnej oraz broni strzeleckiej i lekkiej OBWE** w praktyce jest powtórzeniem danych przekazywanych do ONZ i ATT. Obejmuje także wymianę informacji o transferach przenośnych przeciwlotniczych

zestawów rakietowych (MANPADS) oraz o transferach broni strzeleckiej i lekkiej drogą lotniczą.

- **Coroczne sprawozdanie sporządzone zgodnie z art. 8 ust. 2 Wspólnego stanowiska Rady nr 2008/944/WPZiB** określającym wspólne zasady kontroli wywozu technologii wojskowych i sprzętu wojskowego, publikowane w serii C Dziennika Urzędowego UE. Zawiera dane o liczbie i wartości wydanych licencji, rzeczywistym eksporcie (o ile możliwe jest pozyskanie takich danych oraz ich terminowe przekazanie), udzielonych odmowach i ich podstawach.

W Ustawie z 29 listopada 2000 roku wprowadzono przepis obligujący eksporterów do składania Ministrowi Spraw Zagranicznych corocznych raportów o rzeczywistym wykonaniu eksportu. Dane te stanowią podstawę do podwyższenia poziomu przejrzystości w raportach przekazywanych przez Polskę organizacjom międzynarodowym.

Całkowicie odrębnym zagadnieniem jest przejrzystość w zakresie wydawanych decyzji o odmowach przyznania licencji eksportowych. W tym przypadku przejrzystość ograniczona jest jedynie do niejawniej wymiany informacji między państwami, bez możliwości udostępniania tej informacji podmiotom pozarządowym. Ustalenia takie przyjęto na forach porozumień nieproliferacyjnych i kontrolnych z myślą o ochronie interesów handlowych podmiotów uczestniczących w obrocie.

W kwestii przejrzystości transferów uzbrojenia należy też odnotować rosnącą rolę i aktywność organizacji pozarządowych o międzynarodowym zasięgu i charakterze działalności. Presja wywierana przez nie zarówno na środowiska administracji państw eksporterów, jak i na zachowania podmiotów gospodarczych oraz państw importerów prowadzi do coraz większego upowszechniania się, także poza obszarem Unii Europejskiej, zasad obowiązujących w kontroli eksportu broni oraz wiedzy niezbędnej do ich realizacji. Odnotować także należy obserwowaną w wielu krajach rosnącą rolę parlamentów w upowszechnianiu idei przejrzystości i stymulowania rozwoju systemów kontroli eksportu broni.

7. Eksport uzbrojenia

Eksport uzbrojenia z Polski odbywa się w ramach określonych jej międzynarodowymi zobowiązaniami i na podstawie obowiązującego prawa. Działania niezgodne z tą zasadą są karane na mocy przepisów Ustawy z 29 listopada 2000 roku lub Kodeksu karnego – w zależności od rodzaju popełnionego czynu. Jednocześnie należy zwrócić uwagę, iż przy podejmowaniu decyzji o przyznaniu zezwoleń na międzynarodowy obrót uzbrojeniem i sprzętem wojskowym polska administracja bierze pod uwagę sformułowaną w art. 51 *Karty Narodów Zjednoczonych* zasadę prawa każdego kraju do obrony integralności własnego terytorium i dokonywania niezbędnych do tego zakupów uzbrojenia.

Dla potrzeb międzynarodowego raportowania, z uwagi na zróżnicowany zakres przekazywanych informacji, stosuje się różne metodyki ich pozyskiwania i opracowywania.

Zasadnicza różnica sprowadza się do tego, że wkłady do rejestrów ATT, ONZ i OBWE opracowywane są na podstawie danych o rzeczywistych transferach, liczonych w sztukach, podczas gdy dane do raportu rocznego Unii Europejskiej pozyskiwane są przede wszystkim na podstawie statystyk wartości wydanych licencji eksportowych i rzeczywistego eksportu. Również zakres przedmiotowy raportowania w obu przypadkach jest na tyle zróżnicowany, że próby ich porównywania są utrudnione. Do rejestrów ONZ dotyczących broni konwencjonalnej oraz strzeleckiej i lekkiej przekazuje się dane o kompletnych systemach, podczas gdy metodologia UE przewiduje także raportowanie danych o transferach części zamiennych i komponentów, dokonywanych również w ramach współpracy przemysłów obronnych różnych państw. Zasadnicze różnice występują też w opisie kategorii sprzętu w rejestrach ONZ i w raporcie unijnym.

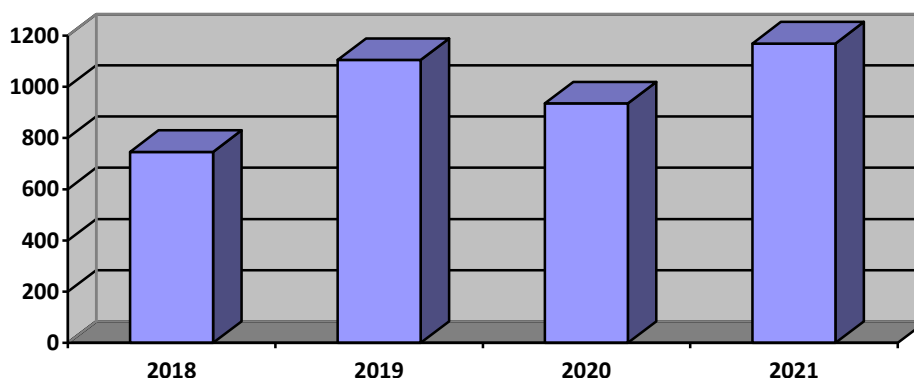
Niniejszy raport zawiera dane o ilości i wartości wydanych licencji (pozyskane z Ministerstwa Rozwoju i Technologii) oraz o rzeczywiście wykonanym eksporcie. Dane te obejmują jedynie faktyczny eksport lub ostateczne transfery niehandlowe, bez uwzględniania wywozów czasowych.

8. Dane liczbowe

8.1. Dane o eksporcie ogółem

Przez ostatnie lata liczba wydawanych indywidualnych zezwoleń na wywóz utrzymywała się na zbliżonym poziomie. W 2021 r. nastąpił znaczący wzrost podobnie jak miało to miejsce w 2019 r., podczas gdy w 2020 r. liczba wydanych zezwoleń zbliżyła się do wyniku z 2018 r. Jednocześnie należy zauważyć, iż coraz więcej firm korzysta z krajowych zezwoleń generalnych, które nie są ujęte w niniejszej statystyce.

Wykres 1. Liczba zezwoleń na wywóz wydanych w latach 2018–2021

Powyższy parametr nie odzwierciedla rzeczywistych obciążeń administracji państwowej obowiązkami związanymi z licencjonowaniem obrotu towarami o znaczeniu strategicznym. Organ kontroli obrotu, tzn. minister właściwy ds. gospodarki, wydaje także znaczące ilości zezwoleń dotyczących wywozów czasowych na wystawy i testy lub sprzętu będącego na wyposażeniu sił zbrojnych RP do napraw u jego producentów, a także dostaw w ramach gwarancji części zamiennych do uzbrojenia wyeksportowanego z Polski w latach

poprzednich. Należy do tego oczywiście dodać zezwolenia wydawane na transfery towarów podwójnego zastosowania. W rzeczywistości organ kontroli obrotu wydaje rocznie około 1500 decyzji administracyjnych dotyczących transferów towarów o znaczeniu strategicznym.

W tabeli 1 przedstawiono szczegółowe informacje o liczbie i wartości zezwoleń na wywóz oraz odmów wywozu uzbrojenia i sprzętu wojskowego, wydanych w ostatnich czterech latach firmom sektora państwowego i prywatnego. Nie obejmują one danych o transferach niehandlowych oraz o transferach związanych z realizacją misji pokojowych pod egidą Organizacji Narodów Zjednoczonych, Unii Europejskiej i NATO. Dane te dotyczą jedynie tzw. nowych transferów, nie obejmują więc także transferów sprzętu związanych z naprawami gwarancyjnymi, wystawami, testami czy też naprawami za granicą sprzętu będącego na wyposażeniu polskiego wojska i innych służb mundurowych.

Liczba wydanych licencji podawana jest w sztukach, z tym że możliwe jest, iż pojedyncza licencja dotyczy towarów z więcej niż jednej kategorii *Wykazu uzbrojenia*.

Tab. 1. Polski eksport ogółem w latach 2018-2021

	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
Liczba licencji	753	1106	935	1169
Wartość licencji razem (w EUR)	1 556 682 698	1 923 157 097	1 415 079 628	6 241 021 985
Rzeczywisty eksport	486 955 947	390 582 481	392 510 466	498 621 239
Liczba notyfikowanych odmów⁸	0	0	0	2

Należy odnotować znaczący wzrost ilości, a przede wszystkim wartości wydanych w 2021 roku zezwoleń na eksport w porównaniu do roku poprzedniego oraz istotny wzrost wartości rzeczywiście zrealizowanego eksportu. Swoisty „fenomen” wzrostu wartości zezwoleń w 2021 r. wynika z wydania zgód na kilka zezwoleń globalnych o wartości powyżej 1 mld euro, co nie koniecznie musi przełożyć się na wartość faktycznych wywozów w przyszłości.

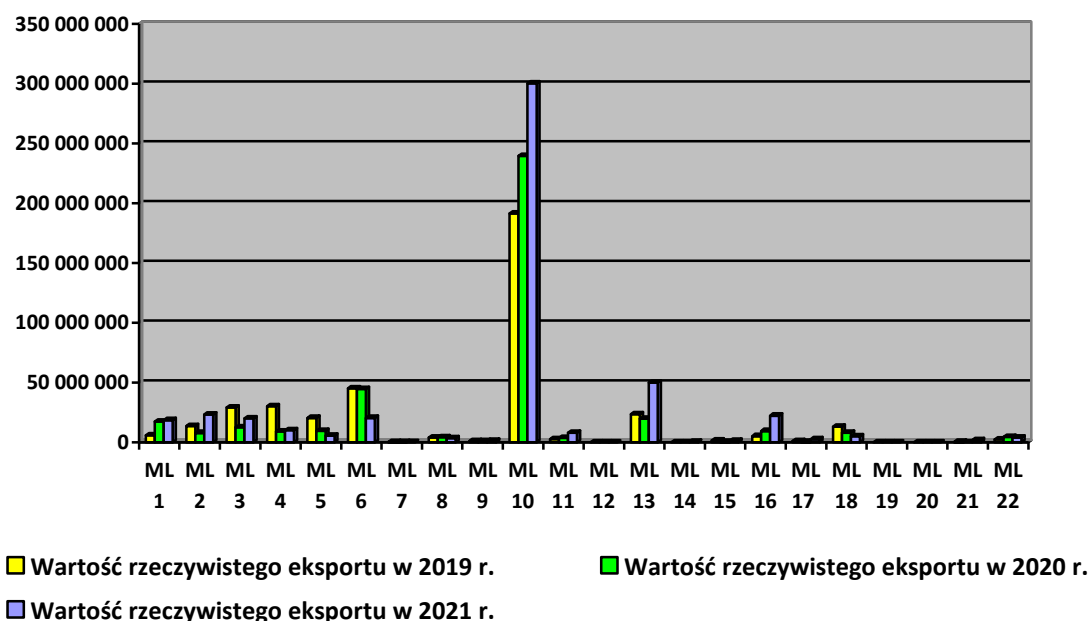
Kategoria ML 10⁹ pozostaje nadal najważniejsza w strukturze polskiego eksportu uzbrojenia i sprzętu wojskowego. Jest to wynikiem eksportu kooperacyjnego firm współpracujących z koncernami zagranicznymi lub też będących ich firmami zależnymi. Firmy te, produkujące podzespoły do samolotów, śmigłowców i pojazdów lądowych, nadal pozostają głównymi polskimi eksporterami sprzętu objętego *Wykazem uzbrojenia*, a ich wyniki rzutują na łączny wynik eksportu firm sektora przemysłu obronnego.

Kolejny wykres obrazuje strukturę rzeczywistego eksportu w poszczególnych kategoriach *Wykazu uzbrojenia*, w latach 2019-2021.

⁸ Dotyczy zezwoleń na wywóz oraz transfer wewnątrznijny.

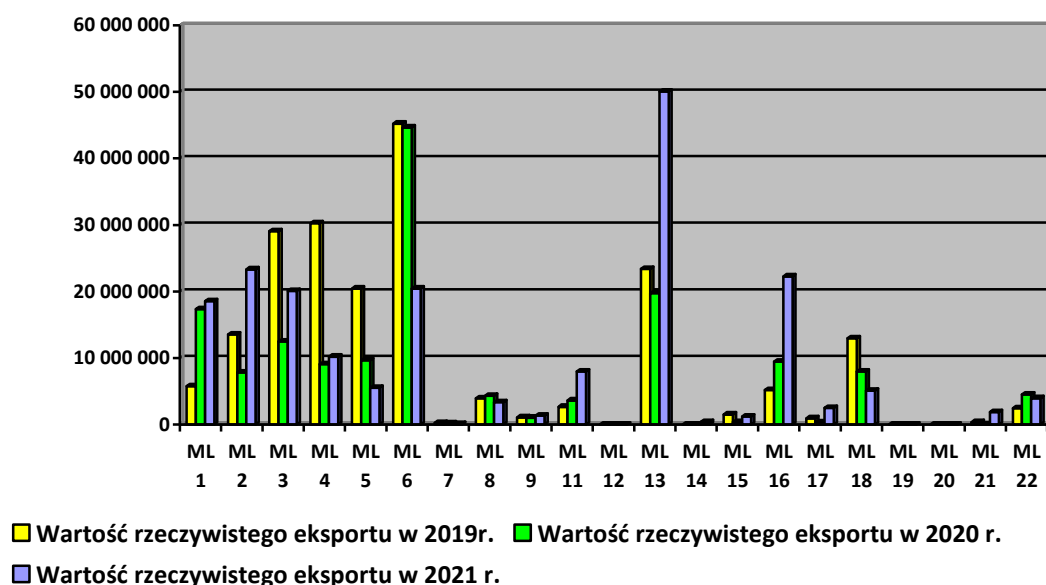
⁹ „Statki powietrzne”, „statki powietrzne lżejsze od powietrza”, bezzałogowe statki powietrzne, silniki lotnicze i wyposażenie „statków powietrznych”, pokrewne wyposażenie i elementy składowe specjalnie zaprojektowane lub zmodyfikowane do celów wojskowych.

Wykres 2. Wartość rzeczywistego eksportu w latach 2019–2021 wg kategorii Wspólnego Wykazu Uzbrojenia (w EUR)

Następny wykres przedstawia, dla lepszego zobrazowania struktury polskiego eksportu, wartości rzeczywistych handlowych transferów wg kategorii Wspólnego Wykazu Uzbrojenia po odjęciu kategorii ML10 od ogólnego bilansu wartości wydanych zezwoleń w kolejnych trzech latach.

Wykres 3. Porównanie wartości rzeczywistego eksportu wg kategorii Wspólnego Wykazu Uzbrojenia w latach 2019–2021 (w EUR - bez kategorii ML 10)

Tab. 2. Zestawienie danych o eksporcie w 2021 r. w poszczególnych kategoriach Wykazu Uzbrojenia

Numer kategorii Wykazu	Wartość wydanych zezwoleń (w EUR)	Rzeczywisty eksport (w EUR)
ML 1	178 375 880	18 560 833
ML 2	35 585 809	23 320 856
ML 3	104 747 405	20 072 199
ML 4	2 211 692	10 225 402
ML 5	21 549 324	5 525 536
ML 6	54 735 742	20 446 630
ML 7	1 306 800	101 827
ML 8	8 684 954	3 366 591
ML 9	951 800	1 370 542
ML 10	1 237 667 962	300 212 230
ML 11	19 378 761	7 986 562
ML 12	0	0
ML 13	365 957 350	50 053 893
ML 14	4 036 456 465	403 298
ML 15	485 829	1 225 043
ML 16	68 710 207	22 265 269
ML 17	3 226 530	2 517 678
ML 18	2 534 483	5 115 726
ML 19	0	0
ML 20	0	0
ML 21	19 105 362	1 878 559
ML 22	79 349 630	3 972 565
RAZEM	6 241 021 985	498 621 239

Powyższe zestawienie pokazuje, iż w wielu kategoriach eksporterzy wnioskowali o wydanie zezwoleń na kwoty znacząco wyższe, niż udało im się faktycznie wyeksportować (np. ML14). Powyższe różnice mogą do pewnego stopnia wynikać z przeniesienia realizacji kontraktów na kolejny rok kalendarzowy.

Trudno jest wskazać regularne prawidłowości w dynamice polskiego eksportu. Jest to wynikiem jego niewielkich wartości, co skutkuje często znaczną dodatnią lub ujemną dynamiką w przypadku uzyskania lub utracenia jednego, nawet nieznacznie większego kontraktu.

W kolejnych tabelach nr 3 i 4 przedstawione zostały dane w ujęciu regionalnym, uwzględniające informacje o głównych kategoriach eksportowanego w latach 2019–2020 sprzętu, uszeregowane według wartości wydanych licencji eksportowych.

Tab. 3. Eksport uzbrojenia i sprzętu wojskowego z Polski w 2020 r. wg regionów

Region	Liczba wydanych licencji	Wartość wydanych licencji w EUR	Wartość rzeczywistego eksportu	Główne kategorie sprzętu wg Wykazu Uzbrojenia
Ameryka Północna	350	771 404 141	148 259 741	10
Unia Europejska	294	139 406 142	57 758 837	10, 2
Bliski Wschód	17	21 455 256	4 678 992	3,2
Inne państwa europejskie	147	303 270 049	43 622 240	13, 6, 3
Afryka Północna	34	38 311 537	20 179 217	6, 5
Afryka Subsaharyjska	18	23 359 188	11 326 402	3
Azja Południowo-wschodnia	23	82 007 319	97 708 832	10, 6, 5
Azja Południowa	34	8 554 949	1 706 152	6
Azja Północno-wschodnia	6	17432046	2 070 539	10
Ameryka Południowa	7	7 164 604	4 170 508	10
Ameryka Środkowa i Karaiby	2	2 340 861	0	0
Azja Środkowa	1	291654	1 029 006	6, 10
Oceania	2	81 882	0	0
Razem	935	1 415 079 628	392 510 466	10, 6, 3, 2, 5

Tab. 4. Eksport uzbrojenia i sprzętu wojskowego z Polski w 2021 r. wg regionów

Region	Liczba wydanych licencji	Wartość wydanych licencji w EUR	Wartość rzeczywistego eksportu	Główne kategorie sprzętu wg Wykazu Uzbrojenia
Ameryka Północna	488	11 56 137 750	176 427 543	10
Unia Europejska	286	4 255 339 774	123 303 359	10, 2
Bliski Wschód	26	24 990 850	10 586 937	1,3
Inne państwa europejskie	241	441 516 517	35 509 305	13, 3
Afryka Północna	24	35 669 504	9 727 839	6, 10
Afryka Subsaharyjska	23	3 541 706	2 031 370	11
Azja Południowo-wschodnia	13	272 984 466	128 253 450	10
Azja Południowa	39	33 519 613	10 512 231	6
Azja Północno-wschodnia	16	15 164 928	1 075 097	10
Ameryka Południowa	5	1 592 484	977 333	13
Ameryka Środkowa i Karaiby	1	29 984	104 797	1
Azja Środkowa	-	-	-	-
Oceania	3	534 409	111 978	6
Razem	1169	6 241 021 985	498 621 239	10, 6, 3, 2, 5

Tabela nr 5 zawiera zestawienie państw-odbiorców polskiego eksportu uzbrojenia i sprzętu wojskowego w 2021 roku. Kryterium przyjętym przy ustalaniu kolejności państw w zestawieniu jest wartość rzeczywistego eksportu. Jak wspomniano wcześniej, wartości rzeczywistego eksportu często znacznie odbiegają od wartości wydanych licencji. Wartości wydanych licencji eksportowych są odzwierciedleniem polityki eksportowej państwa w zakresie międzynarodowego handlu uzbrojeniem i sprzętem wojskowym. W rzeczywistości jednak na wartość wydanych licencji zasadniczy wpływ mają życzeniowe wnioski o zezwolenia eksporterów, którzy liczą na kontrakty o wielokrotnie większej wartości, niż wynikałoby to z realiów gospodarczych i rzeczywistej woli politycznej państw importerów.

Tab. 5. Importerzy uzbrojenia z Polski wg wartości rzeczywiście wykonanego eksportu i wydanych licencji w 2021 r.

Lp.	Państwo	Liczba wydanych licencji	Wartość licencji (w EUR)	Wartość rzeczywistego eksportu (w EUR)	Kategorie Wykazu Uzbrojenia
1	Stany Zjednoczone	429	1 066 314 189	168 784 763	10, 16, 1, 3, 11, 22, 15, 14, 5, 18, 2, 21
2	Filipiny	2	271 766 895	127 360 498	10
3	Francja	38	67 811 073	27 548 794	13, 16, 10, 6, 15, 3, 2, 4, 1
4	Hiszpania	23	47 197 572	20 899 392	10, 16, 13, 8
5	Bułgaria	12	16 626 563	20 030 548	2, 3
6	Litwa	4	47 493	15 301 663	4, 13, 11, 16
7	Ukraina	72	123 987 141	14 670 274	18, 3, 6, 10, 2, 5, 4, 8, 7, 1, 11, 13, 21
8	Indie	33	26 228 264	10 512 231	6, 10, 4, 1, 14, 9, 21, 5
9	Algieria	24	35 669 504	9 727 839	6, 10, 1, 21, 5, 2, 9
10	Niemcy	56	4 055 805 514	8 703 033	16, 10, 22, 5, 15, 17, 6, 18, 1, 8
11	Kanada	59	89 823 561	7 642 780	10, 16, 22, 6, 9, 18, 13
12	Norwegia	48	243 591 651	6 765 081	13, 16, 5, 3, 6, 10, 18
13	Wlk. Brytania	103	56 151 242	6 525 302	10, 9, 16, 3, 15, 22, 13
14	Czechy	72	11 967 789	6 362 896	1, 6, 3, 10, 2, 5, 17, 13, 8
15	Dania	1	15 718 200	6 265 961	13, 5
16	Włochy	11	7 158 436	6 253 451	10, 17, 21, 3, 2, 8
17	Szwajcaria	8	12 806 876	5 276 556	13, 6, 10
18	Estonia	1	66 996	4 691 742	5, 2
19	Oman	1	4 440 450	3 969 000	1

20	Bahrajn	3	4 092 890	3 878 890	3, 2
21	Rumunia	5	268 413	2 646 486	6, 8, 13, 10
22	Arabia Saudyjska	4	4 158 883	1 898 312	13, 6
23	Słowacja	22	1 524 124	1 634 697	3, 17, 5, 10, 21
24	Holandia	13	11 399 355	1 371 247	21, 1, 13, 10, 4, 3, 2
25	Turcja	9	4 092 567	1 357 236	8, 16, 10
26	Korea Płd.	14	15 145 955	1 056 251	10, 6, 22
27	Chile	1	1 350 223	977 333	13
28	Serbia	1	887 040	914 856	8
29	Łotwa	0	0	723 007	13
30	Mali	2	670 393	700 932	11
31	Uganda	3	567 723	588 975	1, 11, 21
32	Izrael	6	652 087	519 441	4, 8, 22
33	Indonezja	2	7 041	507 300	4
34	Singapur	3	1 169 607	363 217	5, 16
35	Nigeria	7	1 194 125	318 787	1
36	Republika Płd. Afryki	4	682 321	302 540	11, 21
37	Szwecja	8	17 120 206	275 234	6, 13
38	Portugalia	6	903 663	236 870	13
39	Egipt	5	160 445	234 320	8, 5, 4
40	Finlandia	6	285 967	193 381	6, 17
41	Etiopia	5	348 485	120 136	5, 10, 2, 1
42	Belgia	5	1 323 110	117 650	3
43	Australia	2	386 394	111 978	6, 22
44	Gwatemala	1	29 984	104 797	1

45	Jordania	1	90 000	86 974	6
46	Luksemburg	0	0	45 507	13
47	Wietnam	2	31 530	22 435	4
48	Tajwan	1	12 673	12 546	17
49	Japonia	1	6 300	6 300	5
50	Grecja	2	15 300	1 800	7
51	Irak	2	10 798 931	0	-
52	Bangladesz	5	7 290 459	0	-
53	Zjednoczone Emiraty Arabskie	8	597 164	0	-
54	Brazylia	4	242 261	0	-
55	Nowa Zelandia	1	148 015	0	-
56	Austria	1	100 000	0	-
57	Namibia	1	76 122	0	-
58	Malezja	4	9 393	0	-
59	Rwanda	1	2 537	0	-
60	Pakistan	1	890	0	-

Tabela nr 6 przedstawia zbiorcze dane (pozyskane z Ministerstwa Rozwoju i Technologii) o aktywności polskich firm w dziedzinie pośrednictwa w handlu bronią w 2021 roku, opracowane na podstawie bazy danych o wydanych zezwoleniach na świadczenie tego typu usług.

Tab. 6. Zestawienie zezwoleń na pośrednictwo w handlu bronią wydanych w 2021 r.

Kraj docelowy	Liczba licencji	Wartość usługi pośrednictwa wg licencji w EUR	Kategoria ML	Kraj pochodzenia towaru	Wartość transferowanych towarów w EUR
Bułgaria	1	33 365	18	Czechy	33 365
Czechy	1	24 150	3	Republika Korei	1 530 452

Rumunia	1	2 263 139	10	USA	2 263 139
Słowacja	1	3 350	3	Szwajcaria	216 000
Uganda	6	28 068 775	2, 3	Serbia, Północna Macedonia	28 068 775
USA	2	39 207	6, 10	Czechy, Kanada	39 207
Wietnam	1	1 135 059	1, 3	USA	1 135 059

8.2. Dane o transferach sprzętu bojowego

Tabela nr 7 prezentuje dane o rzeczywistym eksporcie i transferach sprzętu objętego siedmioma kategoriami rejestru ONZ.

Tab. 7. Polski eksport uzbrojenia w 2021 r. wg kategorii Rejestru uzbrojenia konwencjonalnego ONZ

Kategoria		Kraj importera	Liczba	Opis produktu
I.	Czołgi	Australia	1	Leopard 1
		Czechy	7	T-72
		Jordania	1	Jaguar 2
II.	Bojowe pojazdy opancerzone	Finlandia	1	-
		Niemcy	3	BLG-67, BRDM, BRDM-2
		Szwecja	1	PTS-M
		Ukraina	9	Oncilla 4x4
III.	Wielkokalibrowe systemy artyleryjskie	Czechy	1	BM-21
IV.	Samoloty bojowe	-	-	-
V.	Śmigłowce szturmowe	Filipiny	10	S-70i
		USA	3	S-70i
VI.	Okręty wojenne	-	-	-
VII.	Rakiety i wyrzutnie przenośne plot. zestawy raketowe	-	-	-
		Litwa	80	Grom

8.3. Dane o eksporcie i transferach broni strzeleckiej i lekkiej

Tabele nr 8 i 9 prezentują zestawienia danych o rzeczywistych transferach broni strzeleckiej i lekkiej zebrane i opracowane na podstawie informacji Ministerstwa Obrony Narodowej, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz krajowych eksporterów.

Tab. 8. Eksport broni strzeleckiej w 2021 r.

BROŃ STRZELECKA		Kraj przeznaczenia	Liczba
1.	Rewolwery i pistolety samopowtarzalne	Gwatemala	30
		USA	12936
2.	Karabiny i karabinki	Czechy	6612
		Francja	1
		Gwatemala	145
		Holandia	1000
		USA	16117
3.	Pistolety maszynowe	Holandia	15361
		USA	4706
4.	Karabiny szturmowe	Czechy	3852
		Nigeria	260
5.	Lekkie karabiny maszynowe	Holandia	85
		USA	7
6.	Inne	Bahrajn	24
		Ukraina	95

Tab. 9. Eksport broni lekkiej w 2021 r.

BROŃ LEKKA		Kraj przeznaczenia	Liczba
1.	Ciężkie karabiny maszynowe	Czechy	11
		USA	1
2.	Ręczne granatniki podwieszane i nasadkowe	-	-
3.	Przenośne działa przeciwpancerne	-	-
4.	Działa bezodrzutowe	-	-
5.	Przenośne wyrzutnie rakiet przeciwpancernych i systemy rakietowe	USA	1
6.	Moździerze o kalibrze poniżej 75 mm	-	-
7.	Inne	Bahrajn	12
		Bulgaria	141

9. Promocja oferty przemysłu obronnego za granicą

MSZ zachęca polski przemysł obronny (PPO) do podejmowania działań na rzecz większej obecności międzynarodowej, nie tylko w formie eksportu, ale także poprzez udział w wielostronnych projektach. Zapewniamy wsparcie polityczne ze strony organów państwa, pomoc informacyjno-organizacyjną naszych placówek oraz wolę pośredniczenia - w uzasadnionych przypadkach - w kontaktach z rządami i zagranicznymi przedsiębiorstwami. Do kluczowych działań MSZ należą m.in.:

- **Analiza rynku uzbrojenia na potrzeby polskich eksporterów.** Polskie placówki zagraniczne na bieżąco monitorują politykę bezpieczeństwa państw akredytacji. W sytuacji pojawienia się nowych trendów na rynkach miejscowych – np. istotnego zwiększenia nakładów w danym segmencie wydatków na bezpieczeństwo – przekazują taką informację do kraju. Te sygnały trafiają do różnych resortów i do przemysłu.
- **Współtworzenie odpowiedniej bazy prawno-traktatowej.** MSZ jest wiodącym resortem w sferze koordynacji zawierania umów międzynarodowych, np. dot. ochrony informacji niejawnych. Opiniuje projekty współpracy międzypaństwowej i przekazuje profesjonalną wiedzę z zakresu prawa międzynarodowego. Współtworzy także politykę licencyjną w kwestii eksportu uzbrojenia.
- **Ochrona interesów PPO na forach międzynarodowych.** MSZ koordynuje wypracowywanie stanowisk wobec instytucji europejskich i organizacji międzynarodowych w sferze polityki bezpieczeństwa. Komunikuje partnerom zagranicznym i organom UE interesy Polski i jej przedsiębiorców, wynikające z uwarunkowań wewnętrznych.
- **Lobbing i wsparcie polityczne.** Forma tych działań różni się w zależności od państwa. W niektórych regionach kluczowe jest utrzymanie dynamiki wizyt wysokiego szczebla i tworzenie swoistego parasola politycznego do rozmów biznesowych.
- **Pomoc w realizacji misji gospodarczych i imprez wystawienniczych.** MSZ ma tu zadania wspierające wobec Ministerstwa Rozwoju – w szczególności w ramach tzw. działań *business-to-government*. Prowadzi np. intensywną promocję Międzynarodowego Salonu Przemysłu Obronnego w Kielcach – przede wszystkim wśród rządów partnerów pozaeuropejskich.
- **Monitorowanie bieżącej współpracy i sygnalizowanie potencjalnych problemów na rynkach zewnętrznych.** MSZ analizuje dobre i złe przykłady aktywności polskiego sektora zbrojeniowego za granicą. Dbą o wizerunek i markę Polski, aby utrzymać otwarte drzwi do rynków zagranicznych. W trosce o reputację kraju MSZ zastrzega sobie prawo do „interweniowania” wewnątrz – zwracania uwagi resortom i podmiotom gospodarczym na niedotrzymywanie zobowiązań lub nieprawidłowe realizowanie zawartych umów. Jako strażnik międzynarodowego wizerunku Polski łagodzi także negatywne konsekwencje problematycznych kontraktów.

Dekalog eksportera	
1.	Obecność międzynarodowa i wymiana z zagranicą jest kluczowa dla innowacyjności i rozwoju przedsiębiorstw sektora – eksport sprzyja efektywności i tworzy wartościową sieć kontaktów. Traktuj eksport jako kluczowy element strategii rozwoju Twojej firmy.
2.	Wsparcie polityczne jest niezbędne/pożądane w zdobywaniu kontraktów na większości rynków. Korzystaj z wiedzy i doświadczenia MSZ i właściwej placówki zagranicznej.
3.	Jeżeli nie masz pewności czy dany sprzęt/usługa lub technologia nie jest objęta restrykcjami eksportowymi, możesz zwrócić się do MSZ z zapytaniem o wstępną, niewiążącą opinię.
4.	W wielu przypadkach pożądana jest współpraca z wybranym przedsiębiorstwem zbrojeniowym z państwa UE lub NATO. Taka współpraca wzmacnia sojuszniczą bazę przemysłową i sprzyja efektywnemu wykorzystaniu kontaktów na rynkach trzecich. Sprawdź możliwości takiej współpracy z przedsiębiorstwami zagranicznymi z Twojej branży.
5.	Nierzadko kontrakty eksportowe są zawierane przy uczestnictwie partnerów przemysłowych z rynku zamawiającego. Upewnij się, że są to wiarygodni kontrahenci, dający rękojmię sprawnej współpracy. Ich nierzetelność wpłynie negatywnie na Twój wizerunek.
6.	Upewnij się, że państwo importujące dysponuje wystarczającym zapleczem kadrowym do właściwego użytkowania eksportowanego sprzętu/systemu. Jeżeli nie, uzgodnij wcześniej odpowiednie pakiety szkoleniowe. Ew. awarie sprzętu wynikające ze złego użytkowania będą wpływać negatywnie na Twoją reputację.
7.	Zwracaj uwagę także na niewielkie zamówienia na odległych rynkach. Mogą one stanowić dobrą kotwicę marketingowo-wizerunkową w całym regionie i zwiększyć Twoje szanse w kolejnych postępowaniach. Placówki dyplomatyczne służą pomocą w dostępie do właściwych informacji.
8.	Aktywnie poszukuj publicznych narzędzi wsparcia – od dofinansowania do wydarzeń targowych, przez uczestnictwo w delegacjach rządowych po europejskie mechanizmy (programy Europejskiej Agencji Obrony, Europejski Fundusz Obronny, fundusze dla przedsiębiorstw).
9.	Informuj MSZ i placówki zagraniczne o swoich flagowych produktach i priorytetowych rynkach. Te informacje będą wykorzystywane podczas rozmów i spotkań wysokiego szczebla.
10.	Współpracuj ściśle z innymi (państwowymi i prywatnymi) przedsiębiorstwami polskiego sektora zbrojeniowego. Rynek globalny jest wystarczająco chłonny.

10. Europejski Fundusz Obronny

Europejski Fundusz Obronny (*European Defence Fund - EDF*) to inicjatywa Komisji Europejskiej mająca na celu wspieranie z budżetu Unii Europejskiej prac badawczych i rozwojowych w obszarze obronności. Komisja Europejska przyjęła budżet w wysokości 7,95 mld EUR na lata 2021-27, w tym 2,65 mld EUR na badania naukowe oraz 5,30 mld EUR na prace rozwojowe w formie europejskich projektów współpracy przemysłowej.

Głównym celem Funduszu jest wzmacnianie konkurencyjności, wydajności i innowacyjności europejskiej bazy technologiczno-przemysłowej sektora obronnego (EDTIB) w całej Unii poprzez wspieranie wspólnych działań i współpracy transgranicznej między podmiotami prawnymi w całej Unii, w szczególności małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) i spółek o średniej kapitalizacji, wzmacnianie i poprawę elastyczności łańcucha dostaw i łańcucha wartości w sektorze obronności oraz lepsze wykorzystanie potencjału przemysłowego w zakresie innowacji, badań i rozwoju technologicznego, na każdym etapie cyklu życia produktów i technologii obronnych.

EDF jest otwarty na beneficjentów ze wszystkich państw członkowskich Unii, bez względu na ich wielkość czy lokalizację. Dotacje unijne mogą otrzymać projekty realizowane na zasadzie współpracy, z udziałem co najmniej trzech uczestników z co najmniej trzech państw członkowskich lub państw stowarzyszonych¹⁰. Szczególnie pożądane są projekty oparte na współpracy ze znaczącym udziałem transgranicznym małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP).

Proponowane rozwiązania mogą pozytywnie wpłynąć na zwiększenie zaangażowania polskich podmiotów sektora obronnego we współpracę w wymiarze europejskim. Realizowane wspólnie projekty mogą przyczynić się do zwiększenia kompetencji i innowacyjności polskiego przemysłu obronnego, a udział rodzimych firm w programach EDF zwiększa ich szanse na włączenie się w przyszłe łańcuchy dostaw docelowych produktów, a także na dostęp do potencjalnych nowych rynków zbytu. Sukces unijnych projektów będzie miał też przełożenie na wzrost renomy zaangażowanych w nie polskich przedsiębiorstw na rynkach międzynarodowych.

Od początku funkcjonowania EDF i jego programów pilotażowych zachęcamy polskie przedsiębiorstwa do zainteresowania się tym instrumentem i ubiegania się o granty z EDF. Wśród 61 projektów wybranych do realizacji w edycji EDF na 2021 r. znalazło się 18 z udziałem polskich podmiotów. Kilka firm znalazło się także wśród podwykonawców.

W 2022 roku uruchomiona została druga edycja EDF. Lista tegorocznych konkursów (*call of proposals*) w ramach tematów ujętych w Programie Prac na 2022 r. opublikowana została na portalu "[*Funding & tenders*](#)". Europejskie konsorcja przemysłowo-naukowe mogą składać propozycje projektów w terminie do 24 listopada 2022 r.

¹⁰ Grono potencjalnych beneficjentów EDF poszerzono o członków Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (EFTA), którzy należą do Europejskiego Obszaru Gospodarczego.

W przypadku chęci udziału w konsorcjum europejskim polskie podmioty przemysłowe i naukowo-badawcze mogą zwracać się o wsparcie MON i/lub MRiT oraz o współfinansowanie z budżetu MON projektów rozwojowych. Niezbędne informacje w tym względzie znajdują się na stronie internetowej odpowiednio resortu obrony¹¹ i gospodarki¹².

¹¹ <https://www.gov.pl/web/obrona-narodowa/europejski-fundusz-obronny-2021>

¹² <https://www.gov.pl/web/rozwoj-technologie/europejski-fundusz-obronny-mozliwosci>

TRAKTAT O HANDLU BRONIĄ

Preambula

Państwa Strony niniejszego Traktatu,

kierując się celami i zasadami Karty Narodów Zjednoczonych,

odwołując się do artykułu 26 Karty Narodów Zjednoczonych, który wyraża dążenie do zapewnienia i utrzymania międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa przy jak najmniejszym przeznaczeniu światowych zasobów ludzkich i gospodarczych na zbrojenia,

podkreślając potrzebę zapobiegania i wyeliminowania nielegalnego handlu bronią konwencjonalną oraz zapobiegania przekierowywaniu tego rodzaju broni na nielegalny rynek, do nieuprawnionego wykorzystania końcowego lub w ręce nieuprawnionych użytkowników końcowych, w tym w celu popełnienia aktów terrorystycznych,

uznając uprawnione interesy Państw w zakresie międzynarodowego handlu bronią konwencjonalną odnoszące się do sfery polityki, bezpieczeństwa, gospodarki i handlu,

potwierdzając suwerenne prawo każdego Państwa do wyłącznego regulowania i kontrolowania na własnym terytorium kwestii dotyczących broni konwencjonalnej zgodnie z systemem prawnym lub konstytucyjnym danego Państwa,

przyjmując, że pokój i bezpieczeństwo oraz rozwój i prawa człowieka stanowią filary systemu Narodów Zjednoczonych oraz fundamenty zbiorowego bezpieczeństwa, a także uznając, że rozwój, pokój, bezpieczeństwo i prawa człowieka są współzależne i wzajemnie się umacniają,

odwołując się do Wytycznych Komisji Narodów Zjednoczonych do Spraw Rozbrojenia w przedmiocie międzynarodowych transferów broni w nawiązaniu do rezolucji Zgromadzenia Ogólnego 46/36H z dnia 6 grudnia 1991 roku,

odnotowując wkład wniesiony przez Program Działania Narodów Zjednoczonych na rzecz Zapobiegania, Zwalczania i Likwidacji Nielegalnego Handlu Bronią Strzelecką i Lekką we Wszelkich jego Aspektach, jak również Protokół przeciwko Nielegalnej Produkcji i Handlowi Bronią Palną, jej Częściami i Komponentami oraz Amunicją, uzupełniający Konwencję

Narodów Zjednoczonych przeciwko międzynarodowej przestępczości zorganizowanej, a także Międzynarodowy Instrument Umożliwiający Państwom Identyfikowanie i Śledzenie, w odpowiednim czasie i w niezawodny sposób, Nielegalnej Broni Strzeleckiej i Lekkiej,

uwzględniając konsekwencje nielegalnego i nieuregulowanego handlu bronią konwencjonalną w sferze bezpieczeństwa, społecznej, gospodarczej i humanitarnej,

mając na uwadze, że ludność cywilna w ogromnej większości, w szczególności zaś kobiety i dzieci, jest dotknięta konfliktem zbrojnym i przemocą z użyciem siły,

uznając ponadto wyzwania, z jakimi muszą się mierzyć ofiary konfliktów zbrojnych, a także potrzebę należytej opieki, rehabilitacji oraz społecznej i ekonomicznej integracji tej grupy ludzi,

podkreślając fakt, iż postanowienia niniejszego Traktatu nie stanowią przeszkody dla utrzymywania i przyjmowania przez Państwa dodatkowych skutecznych środków sprzyjających realizacji przedmiotu i celu niniejszego Traktatu,

mając na uwadze uprawniony handel oraz legalną własność i użytkowanie niektórych rodzajów broni konwencjonalnej związanych z działalnością rekreacyjną, kulturalną, historyczną i sportową, w przypadkach, gdy tego rodzaju handel, własność i użytkowanie jest dozwolone i prawnie chronione,

mając także na uwadze rolę, jaką organizacje regionalne mogą odegrać w udzielaniu pomocy Państwom Stronom, na ich wniosek, w implementowaniu niniejszego Traktatu,

uznając dobrowolną i aktywną rolę, jaką społeczeństwo obywatelskie, w tym organizacje pozarządowe i przemysł, mogą odegrać w zwiększaniu świadomości na temat przedmiotu i celu niniejszego Traktatu oraz wspieraniu jego implementacji,

przyjmując, że uregulowanie międzynarodowego handlu bronią konwencjonalną oraz zapobieganie jej przekierowywaniu nie powinno utrudnić międzynarodowej współpracy oraz uprawnionego handlu uzbrojeniem, sprzętem i technologią w celach pokojowych,

podkreślając dążenie do osiągnięcia powszechnego przyjęcia niniejszego Traktatu,

zdecydowane działać zgodnie z poniższymi zasadami;

Zasady

- Niezbylwalne prawo wszystkich Państw do indywidualnej lub zbiorowej samoobrony potwierdzone w artykule 51 Karty Narodów Zjednoczonych;
- Załatwianie sporów międzynarodowych środkami pokojowymi w taki sposób, aby nie dopuścić do zagrożenia międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa oraz sprawiedliwości, zgodnie z artykułem 2 ust. 3 Karty Narodów Zjednoczonych;
- Powstrzymywanie się w stosunkach międzynarodowych od stosowania groźby lub użycia siły przeciwko integralności terytorialnej lub niepodległości politycznej któregoś Państwa bądź w jakikolwiek inny sposób niezgodny z celami Narodów Zjednoczonych, zgodnie z artykułem 2 ust. 4 Karty Narodów Zjednoczonych;
- Nieinterweniowanie w sprawach, które z istoty swej należą do kompetencji wewnętrznej któregoś Państwa, zgodnie z artykułem 2 ust. 7 Karty Narodów Zjednoczonych;
- Poszanowanie i zapewnienie poszanowania międzynarodowego prawa humanitarnego, w tym Konwencji genewskich z 1949 roku oraz poszanowanie i zapewnienie poszanowania praw człowieka, w tym Karty Narodów Zjednoczonych i Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka;
- Odpowiedzialność wszystkich Państw, zgodnie z ich stosownymi zobowiązaniami międzynarodowymi, za skuteczne uregulowanie międzynarodowego handlu bronią

konwencjonalną oraz za zapobieganie jej przekierowywaniu, jak również główna odpowiedzialność wszystkich Państw za utworzenie i wdrażanie narodowych systemów kontroli;

- Poszanowanie uprawnionych interesów Państw do nabywania broni konwencjonalnej w celu wykonywania prawa do samoobrony i na potrzeby operacji utrzymania pokoju, oraz do wytwarzania, wywozu, przywozu i transferu broni konwencjonalnej;
- Implementowanie niniejszego Traktatu w sposób konsekwentny, obiektywny i niedyskryminujący,

uzgodniły, co następuje:

Artykuł 1

Przedmiot i cel

Przedmiotem niniejszego Traktatu jest:

- ustanowienie najwyższych możliwych wspólnych standardów międzynarodowych dotyczących regulacji w zakresie międzynarodowego handlu bronią konwencjonalną i ich optymalizacja;
- zapobieganie i wyeliminowanie nielegalnego handlu bronią konwencjonalną oraz zapobieganie przekierowywaniu broni konwencjonalnej;

w celu:

- umocnienia międzynarodowego i regionalnego pokoju, bezpieczeństwa i stabilności;
- zmniejszenia ludzkiego cierpienia;
- promowania współpracy, przejrzystości i odpowiedzialnego działania Państw Stron w dziedzinie międzynarodowego handlu bronią konwencjonalną i w ten sposób budowania zaufania między Państwami Stronami.

Artykuł 2

Zakres

1. Niniejszy Traktat stosuje się do wszystkich rodzajów broni konwencjonalnej objętej następującymi kategoriami:

- (a) czołgi bojowe;
- (b) opancerzone pojazdy bojowe;
- (c) wielkokalibrowe systemy artyleryjskie;
- (d) samoloty bojowe;
- (e) śmigłowce szturmowe;
- (f) okręty wojenne;
- (g) pociski i systemy rakietowe; oraz
- (h) broń strzelecka i lekka.

2. Do celów niniejszego Traktatu działania składające się na międzynarodowy handel obejmują wywóz, przywóz, tranzyt, przeładunek oraz pośrednictwo dalej zwane „transferem”.

3. Niniejszy Traktat nie ma zastosowania do międzynarodowego przemieszczania broni konwencjonalnej dokonywanego przez Państwo Stronę lub w jego imieniu w celu jej użytkowania, pod warunkiem że broń konwencjonalna pozostaje własnością tego Państwa Strony.

Artykuł 3

Amunicja

Każde Państwo Strona utworzy i będzie utrzymywało narodowy system kontroli w celu uregulowania wywozu amunicji wystrzeliwanej, odpalanej lub dostarczanej przy pomocy broni

konwencjonalnej, o której mowa w artykule 2 ust. 1, i będzie stosowało postanowienia artykułu 6 i artykułu 7 przed wydaniem zezwolenia na wywóz tego rodzaju amunicji.

Artykuł 4

Części i komponenty

Każde Państwo Strona utworzy i będzie utrzymywało narodowy system kontroli w celu uregulowania wywozu części i komponentów w przypadkach, gdy forma wywozu stwarza możliwość montażu broni konwencjonalnej, o której mowa w artykule 2 ust. 1, i będzie stosowało postanowienia artykułu 6 i 7 przed wydaniem zezwolenia na wywóz tego rodzaju części i komponentów.

Artykuł 5

Ogólna implementacja Traktatu

1. Każde Państwo Strona będzie implementować niniejszy Traktat w sposób konsekwentny, obiektywny i niedyskryminujący, mając na względzie zasady wymienione w niniejszym Traktacie.

2. Każde Państwo Strona utworzy i będzie utrzymywało narodowy system kontroli, w tym narodową listę kontrolną, w celu implementacji postanowień niniejszego Traktatu.

3. Każde Państwo Strona jest zachęcane do stosowania postanowień niniejszego Traktatu do jak najszerszego zakresu broni konwencjonalnej. Narodowe definicje kategorii, o których mowa w artykule 2 ust. 1 lit. (a)-(g), nie mogą być węższe niż opisy użyte w Rejestrze Broni Konwencjonalnej Narodów Zjednoczonych w chwili wejścia w życie niniejszego Traktatu.

W przypadku kategorii, o której mowa w artykule 2 ust. 1 lit. (h), definicje narodowe nie mogą być węższe niż opisy użyte w stosownych instrumentach Narodów Zjednoczonych w chwili wejścia w życie niniejszego Traktatu.

4. Każde Państwo Strona, zgodnie z prawem krajowym, złoży narodową listę kontrolną w Sekretariacie, który udostępni ją innym Państwom Stronom. Państwa Strony są zachęcane do podawania narodowych list kontrolnych do publicznej wiadomości.

5. Każde Państwo Strona podejmie środki niezbędne do implementacji postanowień niniejszego Traktatu i wyznaczy właściwe władze krajowe w celu zapewnienia skutecznego i przejrzystego narodowego systemu kontroli, który będzie regulował transfer broni konwencjonalnej, o której mowa w artykule 2 ust. 1, oraz elementów, o których mowa w artykule 3 i artykule 4.

6. Każde Państwo Strona wyznaczy jeden narodowy punkt kontaktowy lub większą ich liczbę w celu wymiany informacji w sprawach związanych z implementacją niniejszego Traktatu. Każde Państwo Strona powiadomi Sekretariat ustanowiony na mocy artykułu 18 o swoim narodowym punkcie kontaktowym/narodowych punktach kontaktowych i będzie uaktualniać tę informację.

Artykuł 6

Zakazy

1. Państwo Strona nie wyrazi zgody na transfer broni konwencjonalnej, o której mowa w artykule 2 ust. 1, ani elementów, o których mowa w artykule 3 i artykule 4, jeżeli transfer ten naruszałby zobowiązania wynikające ze środków przyjętych przez Radę Bezpieczeństwa Narodów Zjednoczonych, działającą zgodnie z rozdziałem VII Karty Narodów Zjednoczonych, w szczególności embarga na broń.

2. Państwo Strona nie wyrazi zgody na transfer broni konwencjonalnej, o której mowa w artykule 2 ust. 1, ani elementów, o których mowa w artykule 3 i artykule 4, jeżeli transfer ten naruszałby jego stosowne międzynarodowe zobowiązania wynikające z umów

międzynarodowych, których Państwo to jest stroną, w szczególności umów dotyczących transferu lub nielegalnego przekazywania broni konwencjonalnej.

3. Państwo Strona nie wyrazi zgody na transfer broni konwencjonalnej, o której mowa w artykule 2 ust. 1, ani elementów, o których mowa w artykule 3 i artykule 4, jeżeli w czasie wydawania decyzji wyrażającej zgodę będzie dysponowało wiedzą, że ta broń lub elementy do tej broni byłyby wykorzystywane do dokonania ludobójstwa, zbrodni przeciwko ludzkości, poważnych naruszeń Konwencji genewskich z 1949 roku, ataków wymierzonych w obiekty cywilne lub ludność cywilną objętą ochroną, jak również do popełniania innych zbrodni wojennych zdefiniowanych w umowach międzynarodowych, których jest ono stroną.

Artykuł 7

Wywóz i ocena wywozu

1. W przypadku wywozu niepodlegającego zakazom określonym w artykule 6, każde eksportujące Państwo Strona, przed wydaniem zgody na wywóz broni konwencjonalnej, o której mowa w artykule 2 ust. 1, lub elementów, o których mowa w artykule 3 i artykule 4, w ramach własnej jurysdykcji i zgodnie z narodowym systemem kontroli, w sposób obiektywny i niedyskryminujący, uwzględniając istotne czynniki, w tym informacje udostępnione przez Państwo importujące zgodnie z artykułem 8 ust. 1, oceni, czy taka broń konwencjonalna lub elementy:

- (a) przyczyniłyby się do umocnienia lub zagrożenia pokoju i bezpieczeństwa;
- (b) mogłyby zostać wykorzystane do:
 - (i) popełnienia lub ułatwienia popełnienia poważnego naruszenia międzynarodowego prawa humanitarnego;
 - (ii) popełnienia lub ułatwienia popełnienia poważnego naruszenia międzynarodowych norm dotyczących praw człowieka;
 - (iii) popełnienia lub ułatwienia popełnienia przestępstwa określonego w umowach międzynarodowych lub protokołach dotyczących terroryzmu, których Państwo eksportujące jest stroną; lub
 - (iv) popełnienia lub ułatwienia popełnienia przestępstwa określonego w umowach międzynarodowych lub protokołach dotyczących międzynarodowej przestępczości zorganizowanej, których Państwo eksportujące jest stroną.

2. Eksportujące Państwo Strona rozważy ponadto możliwość podjęcia środków w celu złagodzenia zagrożeń wymienionych w ust. 1 lit. (a) i (b), takich jak środki budowy zaufania lub programy opracowywane i uzgadniane wspólnie przez Państwa eksportujące i importujące.

3. Jeżeli po przeprowadzeniu oceny i rozważeniu dostępnych środków łagodzących Państwo eksportujące uzna, że istnieje dominujące ryzyko zaistnienia jakichkolwiek negatywnych konsekwencji, o których mowa w ust. 1, eksportujące Państwo Strona nie wyrazi zgody na wywóz.

4. Przeprowadzając ocenę, eksportujące Państwo Strona uwzględni ryzyko wykorzystania broni konwencjonalnej, o której mowa w artykule 2 ust. 1, lub elementów, o których mowa w artykule 3 i artykule 4, do popełnienia lub ułatwienia popełnienia poważnych aktów przemocy ze względu na płeć lub poważnych aktów przemocy przeciw kobietom i dzieciom.

5. Każde eksportujące Państwo Strona podejmie środki w celu zapewnienia, aby wszystkie zezwolenia na wywóz broni konwencjonalnej o której mowa w artykule 2 ust. 1, lub elementów, o których mowa w artykule 3 i artykule 4, były szczegółowe i wydawane przed dokonaniem wywozu.

6. Każde eksportujące Państwo Strona udostępni, na wniosek, stosowne informacje na temat danego zezwolenia importującemu Państwu Stronie oraz tranzytowym lub przeładunkowym Państwom Stronom, zgodnie z prawem krajowym, praktyką lub polityką wewnętrzną.

7. Jeżeli po wydaniu zezwolenia eksportujące Państwo Strona uzyska nowe istotne informacje, zachęca się do dokonania ponownej oceny zezwolenia po konsultacjach, w razie potrzeby, z Państwem importującym.

Artykuł 8

Przywóz

1. Każde importujące Państwo Strona podejmie środki w celu udostępnienia, zgodnie z prawem krajowym i na wniosek, eksportującemu Państwu Stronie stosownych i istotnych informacji ułatwiających eksportującemu Państwu Stronie przeprowadzenie narodowej oceny wywozu zgodnie z artykułem 7. Przedmiotowe środki mogą obejmować dokumentację dotyczącą końcowego wykorzystania lub końcowego użytkownika.

2. Każde importujące Państwo Strona podejmie środki, które umożliwią mu uregulowanie, w razie potrzeby, przywozu broni konwencjonalnej, o której mowa w artykule 2 ust. 1, w ramach jego jurysdykcji. Przedmiotowe środki mogą obejmować systemy przywozu.

3. Każde importujące Państwo Strona może zwrócić się do eksportującego Państwa Strony o informacje na temat trwających lub zakończonych postępowań o wydanie zezwolenia na wywóz, jeżeli importujące Państwo Strona jest krajem końcowego przeznaczenia.

Artykuł 9

Tranzyt lub przeładunek

Każde Państwo Strona podejmie odpowiednie środki w celu uregulowania, w razie potrzeby i w miarę możliwości, tranzytu i przeładunku podlegającej jego jurysdykcji broni konwencjonalnej, o której mowa w artykule 2 ust. 1, zgodnie ze stosownymi normami prawa międzynarodowego.

Artykuł 10

Pośrednictwo

Każde Państwo Strona podejmie środki w celu uregulowania, zgodnie z prawem krajowym, podlegającego jego jurysdykcji pośrednictwa w handlu bronią konwencjonalną, o której mowa w artykule 2 ust. 1. Przedmiotowe środki mogą obejmować wymóg rejestracji pośredników lub uzyskanie pisemnego zezwolenia przed rozpoczęciem działalności pośrednictwa.

Artykuł 11

Przekierowanie

1. Każde Państwo Strona uczestniczące w transferze broni konwencjonalnej, o której mowa w artykule 2 ust. 1, podejmie środki zapobiegające jej przekierowaniu.

2. Eksportujące Państwo Strona doloży starań, aby zapobiec przekierowaniu transferu broni konwencjonalnej, o której mowa w artykule 2 ust. 1, wykorzystując swój narodowy system kontroli ustanowiony zgodnie z artykułem 5 ust. 2, poprzez ocenę ryzyka przekierowania wywozu i rozważenie podjęcia środków łagodzących, takich jak środki budowy zaufania lub programy opracowywane i uzgadniane wspólnie przez Państwa eksportujące i importujące. Inne środki zapobiegawcze mogą obejmować, w razie potrzeby, weryfikację stron dokonujących wywozu, wymóg przedłożenia dodatkowej dokumentacji, certyfikatów i zaświadczeń, niewyrażenie zgody na wywóz lub inne stosowne działania.

3. Importujące, tranzytowe, przeładunkowe i eksportujące Państwa Strony podejmą współpracę i wymianę informacji, zgodnie z prawem krajowym w razie potrzeby i w miarę możliwości, w celu złagodzenia ryzyka przekierowania transferu broni konwencjonalnej, o której mowa w artykule 2 ust. 1.

4. W przypadku stwierdzenia przez Państwo Stronę przekierowania transferowanej broni konwencjonalnej, o której mowa w artykule 2 ust. 1, Państwo Strona podejmie odpowiednie środki, zgodnie z prawem krajowym oraz prawem międzynarodowym, w celu rozwiązania problemu takiego przekierowania. Przedmiotowe środki mogą obejmować ostrzeganie Państw Stron potencjalnie dotkniętych tym problemem, zbadanie przekierowanych ładunków broni konwencjonalnej, o której mowa w artykule 2 ust. 1, oraz podjęcie dalszych środków w formie śledztwa i środków prawnych.

5. W celu lepszego zrozumienia oraz zapobiegania przekierowywaniu transferowanej broni konwencjonalnej, o której mowa w artykule 2 ust. 1, Państwa Strony są zachęcane do wzajemnej wymiany stosownych informacji na temat skutecznych metod rozwiązywania problemu przekierowania. Informacje tego rodzaju mogą dotyczyć nielegalnych zachowań w tym korupcji, międzynarodowych szlaków nielegalnego handlu, nielegalnych pośredników, źródeł nielegalnych dostaw, metod ukrywania, wspólnych miejsc wysyłki lub przeznaczenia wykorzystywanych przez grupy zorganizowane zaangażowane w proceder przekierowywania.

6. Państwa Strony są zachęcane do składania innym Państwom Stronom za pośrednictwem Sekretariatu sprawozdań dotyczących środków podjętych w związku z przekierowywaniem transferowanej broni konwencjonalnej, o której mowa w artykule 2 ust. 1.

Artykuł 12

Prowadzenie rejestru

1. Każde Państwo Strona będzie prowadzić rejestr krajowy, zgodnie z prawem krajowym, w zakresie wydawanych przez nie zezwoleń wywozowych lub faktycznie wywożonej przez nie broni konwencjonalnej, o której mowa w artykule 2 ust. 1.

2. Państwa Strony są zachęcane do prowadzenia rejestru broni konwencjonalnej, o której mowa w artykule 2 ust. 1, która jest transferowana na jego terytorium, jako miejsca końcowego przeznaczenia, lub która objęta jest zezwoleniem na tranzyt lub przeładunek na terytorium znajdującym się pod jego jurysdykcją.

3. Państwa Strony są zachęcane do umieszczania w rejestrze: ilości, wartości, modelu/typu zezwoleń międzynarodowych transferów broni konwencjonalnej, o której mowa w artykule 2 ust. 1, faktycznie transferowanej broni konwencjonalnej, danych dotyczących Państwa/Państw eksportujących, Państwa/Państw importujących, Państwa/Państw tranzytowych lub przeładunkowych, oraz użytkowników końcowych, stosownie do sytuacji.

4. Dane w rejestrze przechowywane są przez co najmniej 10 lat.

Artykuł 13

Sprawozdawczość

1. Każde Państwo Strona przekaże Sekretariatowi, przed końcem pierwszego roku od wejścia w życie niniejszego Traktatu dla tego Państwa Strony, zgodnie z artykułem 22, wstępny raport opisujący środki podjęte w celu implementacji niniejszego Traktatu, w tym prawo krajowe, narodowe listy kontrolne, oraz inne regulacje i środki administracyjne. Każde Państwo Strona poinformuje Sekretariat o wszelkich nowych środkach podjętych w celu implementacji niniejszego Traktatu, stosownie do sytuacji. Raporty będą udostępniane, a także przekazywane Państwom Stronom przez Sekretariat.

2. Państwa Strony są zachęcane do przekazywania innym Państwom Stronom za pośrednictwem Sekretariatu informacji na temat środków, co do których okazało się, że są skuteczne w przeciwdziałaniu przekierowywania transferowanej broni konwencjonalnej, o której mowa w artykule 2 ust. 1.

3. Każde Państwo Strona co roku do dnia 31 maja przedstawi Sekretariatowi raport za poprzedzający rok kalendarzowy w zakresie objętego zezwoleniem lub faktycznego wywozu i przywozu broni konwencjonalnej, o której mowa w artykule 2 ust. 1. Raporty będą udostępniane, a także przekazywane Państwom Stronom przez Sekretariat. Raport przedstawiony Sekretariatowi może zawierać te same informacje, które Państwo Strona przedstawia stosownym organom systemu Organizacji Narodów Zjednoczonych, w tym w ramach Rejestru Broni Konwencjonalnej Organizacji Narodów Zjednoczonych. Raporty mogą nie zawierać wrażliwych informacji handlowych lub informacji dotyczących bezpieczeństwa państwa.

Artykuł 14

Środki realizacji

Każde Państwo Strona podejmie odpowiednie środki mające na celu przyjęcie prawa krajowego implementującego postanowienia niniejszego Traktatu.

Artykuł 15

Współpraca międzynarodowa

1. Państwa Strony w celu skutecznej implementacji niniejszego Traktatu będą współpracowały ze sobą zgodnie ze swoimi interesami bezpieczeństwa i prawem krajowym.

2. Państwa Strony są zachęcane do ułatwiania współpracy międzynarodowej, w tym wymiany informacji w kwestiach wspólnego zainteresowania w zakresie implementacji i stosowania niniejszego Traktatu, zgodnie ze swoimi interesami bezpieczeństwa i prawem krajowym.

3. Państwa Strony są zachęcane do prowadzenia konsultacji w kwestiach wspólnego zainteresowania oraz przekazywania informacji, stosownie do sytuacji, w celu wspierania implementacji niniejszego Traktatu.

4. Państwa Strony są zachęcane do współpracy, zgodnej z prawem krajowym, w celu wspierania implementacji niniejszego Traktatu na poziomie krajowym, w tym przekazywania informacji na temat nielegalnych działań i podmiotów, oraz w celu zapobiegania i zwalczania przekierowywania broni konwencjonalnej, o której mowa w artykule 2 ust. 1.

5. Działając zgodnie ze wspólnymi ustaleniami i prawem krajowym, Państwa Strony udzielają sobie nawzajem najszerszej możliwej pomocy w zakresie śledztw, postępowań przygotowawczych oraz postępowań sądowych dotyczących naruszeń krajowych środków ustanowionych zgodnie z niniejszym Traktatem.

6. Państwa Strony są zachęcane do podejmowania środków na szczeblu krajowym i do wzajemnej współpracy w celu zapobiegania będącego przedmiotem praktyk korupcyjnych transferu broni konwencjonalnej, o której mowa w artykule 2 ust. 1.

7. Państwa Strony są zachęcane do wymiany doświadczeń i informacji o uzyskanej wiedzy odnoszącej się do wszelkich aspektów niniejszego Traktatu.

Artykuł 16

Pomoc międzynarodowa

1. Implementując niniejszy Traktat, każde Państwo Strona może ubiegać się o pomoc, w tym o pomoc prawną lub legislacyjną, pomoc w budowaniu potencjału instytucjonalnego, lub pomoc techniczną, materialną lub finansową. Pomoc może obejmować programy zarządzania

zapasami zbrojeniowymi, programy rozbrojeniowe, demobilizacyjne oraz reintegracyjne, modelowe ustawodawstwo, oraz skuteczne praktyki w zakresie implementacji Traktatu. Każde Państwo Strona mające taką możliwość udzieli pomocy w odpowiedzi na wniosek.

2. Każde Państwo Strona może ubiegać się o pomoc, oferować pomoc, oraz otrzymywać pomoc m.in. poprzez Organizację Narodów Zjednoczonych, organizacje międzynarodowe, regionalne, subregionalne, lub krajowe, organizacje pozarządowe, lub na zasadzie dwustronnej.

3. Państwa Strony ustanawiają dobrowolny fundusz powierniczy w celu wspierania wnioskującego Państwa Strony, potrzebującego pomocy międzynarodowej w zakresie implementowania niniejszego Traktatu. Każde Państwo Strona jest zachęcane do wnoszenia środków do tego funduszu.

Artykuł 17

Konferencja Państw Stron

1. Konferencja Państw Stron będzie zwołana przez Sekretariat tymczasowy, ustanowiony zgodnie z artykułem 18, nie później niż w okresie jednego roku od wejścia w życie niniejszego Traktatu, a następnie w terminach, o których zadecyduje Konferencja Państw Stron.

2. Konferencja Państw Stron przyjmie, w drodze konsensusu, na pierwszej sesji swój regulamin postępowania.

3. Konferencja Państw Stron przyjmie zasady finansowania Konferencji, jak również innych instytucji pomocniczych, które może ustanowić, a także postanowienia finansowe dotyczące funkcjonowania Sekretariatu. Na każdej sesji zwyczajnej Konferencja przyjmie budżet na okres finansowy do następnej sesji zwyczajnej.

4. Konferencja Państw Stron:

(a) prowadzi przegląd w zakresie implementacji niniejszego Traktatu, w tym przegląd postępów w dziedzinie broni konwencjonalnej;

(b) rozważa i przyjmuje zalecenia w zakresie implementacji i funkcjonowania niniejszego Traktatu, w tym zwłaszcza promocji jego uniwersalnego charakteru;

(c) rozważa zmiany niniejszego Traktatu, zgodnie z artykułem 20;

(d) rozważa zagadnienia wynikające z interpretacji niniejszego Traktatu;

(e) rozważa i podejmuje decyzje dotyczące zadań oraz budżetu Sekretariatu;

(f) rozważa utworzenie wszelkich instytucji pomocniczych koniecznych do usprawnienia funkcjonowania niniejszego Traktatu; oraz

(g) wykonuje wszelkie inne funkcje zgodnie z niniejszym Traktatem.

5. Posiedzenia nadzwyczajne Konferencji Państw Stron zwoływane są w takich terminach, które zostaną uznane przez Konferencję Państw Stron za niezbędne, lub na pisemny wniosek któregoś Państwa Strony pod warunkiem, że ten wniosek uzyska poparcie co najmniej dwóch trzecich Państw Stron.

Artykuł 18

Sekretariat

1. Traktat niniejszy ustanawia Sekretariat, który będzie wspierał Państwa Strony w skutecznej implementacji tego Traktatu. Do czasu pierwszego posiedzenia Konferencji Państw Stron za czynności administracyjne objęte niniejszym Traktatem odpowiada Sekretariat tymczasowy.

2. Sekretariat zostanie wyposażony w odpowiedni personel, posiadający odpowiednie kompetencje i zapewniający Sekretariatowi skuteczne podejmowanie obowiązków, o których mowa w ustępie 3 niniejszego artykułu.

3. Sekretariat ponosi odpowiedzialność przed Państwami Stronami. W minimalnej strukturze organizacyjnej, Sekretariat podejmuje następujące obowiązki:

- (a) otrzymywanie, udostępnianie i dystrybuowanie raportów, zgodnie z niniejszym Traktatem;
- (b) utrzymywanie i udostępnianie Państwom Stronom listy narodowych punktów kontaktowych;
- (c) ułatwianie dopasowywania ofert pomocy oraz wniosków o pomoc w zakresie implementacji Traktatu oraz promowania współpracy międzynarodowej, zgodnie z wnioskami;
- (d) ułatwianie pracy Konferencji Państw Stron, w tym dokonywanie ustaleń i dostarczenie wymaganych usług na potrzeby posiedzeń wynikających z niniejszego Traktatu; oraz
- (e) wykonywanie innych zadań zgodnie z ustaleniami Konferencji Państw Stron.

Artykuł 19

Rozstrzyganie sporów

1. Państwa Strony podejmują konsultacje oraz, za obopólną zgodą, współpracują w celu rozwiązania sporu między nimi dotyczącego interpretacji lub stosowania niniejszego Traktatu, w tym poprzez negocjacje, mediację, postępowanie pojednawcze, rozstrzygnięcie sądowe lub inne środki pokojowe.

2. Każdy spór między Państwami Stronami dotyczący interpretacji lub stosowania niniejszego Traktatu może być przez nie przekazany do arbitrażu za obopólną zgodą.

Artykuł 20

Zmiany

1. Każde Państwo Strona może zaproponować zmianę niniejszego Traktatu sześć lat po wejściu w życie tego Traktatu. Po tym czasie proponowane zmiany mogą być rozważane przez Konferencję Państw Stron jedynie raz na trzy lata.

2. Każda propozycja zmiany niniejszego Traktatu zostanie przedłożona w formie pisemnej Sekretariatowi, który przekaże propozycję wszystkim Państwom Stronom, nie później niż 180 dni przed kolejnym posiedzeniem Konferencji Państw Stron, na której mogą zostać rozważone zmiany zgodnie z ustępem 1 niniejszego artykułu. Zmiana zostanie rozpatrzona na kolejnej Konferencji Państw Stron, na której zmiany będą mogły zostać rozpatrzone zgodnie z ustępem 1 niniejszego artykułu, w przypadku gdy nie później niż 120 dni od przekazania propozycji przez Sekretariat, większość Państw Stron powiadomi Sekretariat o poparciu rozpatrywania tej propozycji.

3. Państwa Strony dołożą starań, aby osiągnąć konsensus w odniesieniu do każdej zmiany. Jeśli pomimo podejmowania tych starań porozumienie nie zostanie osiągnięte, zmiana ostatecznie zostanie przyjęta większością trzech czwartych głosów Państw Stron obecnych i głosujących na Konferencji Państw Stron. Dla celów niniejszego artykułu „Państwa Strony obecne i głosujące” oznacza Państwa Strony obecne i oddające głos za lub przeciw. Depozytariusz poinformuje każde Państwo Stronę o każdej przyjętej zmianie.

4. Zmiana przyjęta zgodnie z ustępem 3 niniejszego artykułu wchodzi w życie wobec każdego Państwa Strony, które złożyło dokument jej przyjęcia, dziewięćdziesiątego dnia od złożenia Depozytariuszowi dokumentu przyjęcia tej zmiany przez większość Państw Stron w czasie przyjęcia tej zmiany. Po tym czasie zmiana wejdzie w życie wobec jakiegokolwiek pozostałego Państwa Strony dziewięćdziesiątego dnia po złożeniu Depozytariuszowi dokumentu przyjęcia tej zmiany.

Artykuł 21

Podpisanie, ratyfikacja, przyjęcie, zatwierdzenie i przystąpienie

1. Niniejszy Traktat będzie otwarty do podpisu wszystkich Państw w siedzibie Organizacji Narodów Zjednoczonych w Nowym Jorku od dnia 3 czerwca 2013 roku do wejścia w życie Traktatu.
2. Niniejszy Traktat podlega ratyfikacji, przyjęciu, lub zatwierdzeniu przez każde Państwo sygnatariusza.
3. Po wejściu w życie niniejszego Traktatu, do Traktatu może przystąpić każde Państwo, które nie podpisało Traktatu.
4. Dokumenty ratyfikacji, przyjęcia, zatwierdzenia, lub przystąpienia będą składane Depozytariuszowi.

Artykuł 22

Wejście w życie

1. Niniejszy Traktat wejdzie w życie dziewięćdziesiątego dnia od daty złożenia Depozytariuszowi pięćdziesiątego dokumentu ratyfikacji, przyjęcia lub zatwierdzenia.
2. W stosunku do każdego Państwa, które złoży dokument ratyfikacji, przyjęcia, zatwierdzenia lub przystąpienia po wejściu w życie niniejszego Traktatu, Traktat wejdzie w życie dziewięćdziesiątego dnia od daty złożenia przez to Państwo dokumentu ratyfikacji, przyjęcia, zatwierdzenia lub przystąpienia.

Artykuł 23

Tymczasowe stosowanie

Każde Państwo może w czasie podpisania lub złożenia dokumentu ratyfikacji, przyjęcia, zatwierdzenia lub przystąpienia oświadczyć, że będzie tymczasowo stosowało artykuł 6 oraz artykuł 7 do czasu wejścia w życie niniejszego Traktatu wobec tego Państwa.

Artykuł 24

Okres obowiązywania i wypowiedzenie

1. Niniejszy Traktat ma nieograniczony okres obowiązywania.
2. Każde Państwo Strona ma prawo, korzystając ze swojej suwerenności, wypowiedzenia niniejszego Traktatu. O takim wypowiedzeniu zawiadomi ono Depozytariusza, który poinformuje wszystkie pozostałe Państwa Strony. Dokument wypowiedzenia może zawierać wyjaśnienie przyczyn uzasadniających wypowiedzenie. Wypowiedzenie wejdzie w życie po upływie dziewięćdziesiątego dnia od daty otrzymania dokumentu wypowiedzenia przez Depozytariusza lub w terminie późniejszym określonym w dokumencie wypowiedzenia.
3. Wypowiedzenie Traktatu przez Państwo Stronę w żaden sposób nie wpływa na zobowiązania wynikające z niniejszego Traktatu w okresie, w którym Państwo to było Stroną Traktatu, w tym na zobowiązania finansowe, które mogły zostać przez nie przyjęte.

Artykuł 25

Zastrzeżenia

1. Każde Państwo, w czasie podpisania, ratyfikacji, przyjęcia, zatwierdzenia lub przystąpienia może złożyć zastrzeżenia, chyba że zastrzeżenia te są niezgodne z przedmiotem i celem niniejszego Traktatu.
2. Państwo Strona może w dowolnym czasie wycofać zastrzeżenie, zawiadamiając o tym Depozytariusza.

Artykuł 26

Stosunek do innych umów międzynarodowych

1. Implementacja niniejszego Traktatu nie narusza zobowiązań przyjętych przez Państwa Strony w stosunku do istniejących lub przyszłych umów międzynarodowych, których są stroną, w tych przypadkach, w których zobowiązania te są zgodne z niniejszym Traktatem.
2. Niniejszy Traktat nie będzie stanowił podstawy do unieważnienia umów o współpracy obronnej zawartych między Państwami Stronami niniejszego Traktatu.

Artykuł 27

Depozytariusz

Depozytariuszem niniejszego Traktatu jest Sekretarz Generalny Narodów Zjednoczonych.

Artykuł 28

Teksty autentyczne

Oryginał niniejszego Traktatu, którego teksty w językach arabskim, chińskim, angielskim, francuskim, rosyjskim i hiszpańskim są jednakowo autentyczne, składa się do depozytu Sekretarzowi Generalnemu Organizacji Narodów Zjednoczonych.

SPORZĄDZONO W NOWYM JORKU, dnia 2 kwietnia 2013 roku

USTAWA

z dnia 29 listopada 2000 r.

o obrocie z zagranicą towarami, technologiami i usługami o znaczeniu strategicznym dla bezpieczeństwa państwa, a także dla utrzymania międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa

(tekst jednolity)

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. Ustawa reguluje zasady obrotu z zagranicą towarami, technologiami i usługami o znaczeniu strategicznym dla bezpieczeństwa państwa, a także dla utrzymania międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa, zasady kontroli i ewidencji tego obrotu oraz odpowiedzialności za niezgodny z prawem obrót tymi towarami, technologiami i usługami.

Art. 1a. (uchylony).

Art. 2. Obrót z zagranicą towarami, technologiami i usługami o znaczeniu strategicznym dla bezpieczeństwa państwa, a także dla utrzymania międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa jest dozwolony na zasadach określonych w rozporządzeniu Rady (WE) nr 428/2009 z dnia 5 maja 2009 r. ustanawiającym wspólnotowy system kontroli wywozu, transferu, pośrednictwa i tranzytu w odniesieniu do produktów podwójnego zastosowania (Dz. Urz. UE L 134 z 29.05.2009, str. 1), zwanym dalej "rozporządzeniem nr 428/2009", ustawach oraz umowach i innych zobowiązaniach międzynarodowych.

Art. 3. Użyte w ustawie określenia oznaczają:

- 1) produkty podwójnego zastosowania - produkty podwójnego zastosowania w rozumieniu art. 2 pkt 1 rozporządzenia nr 428/2009;
- 2) uzbrojenie - broń, amunicję, materiały wybuchowe, wyroby, ich części i technologie, wskazane w wykazie określonym w przepisach wydanych na podstawie art. 6a ust. 3;
- 3) towary o znaczeniu strategicznym - towary o znaczeniu strategicznym dla bezpieczeństwa państwa, a także dla utrzymania międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa, będące produktami podwójnego zastosowania lub uzbrojeniem;
- 4) (uchylony);
- 4a) (uchylony);
- 4b) obszar celny Unii Europejskiej - obszar celny w rozumieniu art. 4 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 952/2013 z dnia 9 października 2013 r. ustanawiającego unijny kodeks celny (Dz.Urz. UE L 269 z 10.10.2013, str. 1, z późn. zm.¹³);

¹³ Zmiana wymienionego rozporządzenia została ogłoszona w Dz.Urz. UE L 287 z 29.10.2013, str. 90.

- 4c) kraj trzeci - państwo, którego terytorium znajduje się poza obszarem celnym Unii Europejskiej;
- 5) wywóz - wywóz w rozumieniu art. 2 pkt 2 rozporządzenia nr 428/2009;
- 5a) usługa pośrednictwa - usługę pośrednictwa w rozumieniu art. 2 pkt 5 rozporządzenia nr 428/2009 lub - w przypadku uzbrojenia - działania dotyczące przemieszczania uzbrojenia pomiędzy dwoma państwami, przy czym żadnym z tych państw nie jest Rzeczpospolita Polska, polegające na:
 - a) negocjowaniu, doradztwie handlowym oraz pomocy w zawieraniu umów,
 - b) uczestnictwie, w jakiegokolwiek formie, w czynnościach związanych z wywozem, przywozem, tranzytem lub zawarciem umowy leasingu, darowizny, pożyczki, użyczenia oraz wniesieniem aportu do spółki,
 - c) zakupie, sprzedaży lub transferze;
- 5b) pomoc techniczna - jakiegokolwiek wsparcie techniczne, związane z naprawami, rozwojem, wytwarzaniem, testowaniem, utrzymaniem lub innymi usługami technicznymi dotyczącymi towarów o znaczeniu strategicznym, które może przyjąć formy udzielania instrukcji, szkolenia, przekazywania wiedzy roboczej lub usług konsultingowych;
- 6) przywóz - wprowadzenie towaru o znaczeniu strategicznym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z kraju trzeciego;
- 7) tranzyt - tranzyt w rozumieniu art. 2 pkt 7 rozporządzenia 428/2009 lub - w przypadku uzbrojenia - przemieszczanie pomiędzy państwem członkowskim Unii Europejskiej, z wyłączeniem Rzeczypospolitej Polskiej, i krajem trzecim lub pomiędzy krajami trzecimi, przez terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 7a) transfer wewnątrzunijny - przekazanie lub przemieszczenie towaru o znaczeniu strategicznym od podmiotu w jednym państwie członkowskim do podmiotu w innym państwie członkowskim bez opuszczania obszaru celnego Unii Europejskiej;
- 8) obrót:
 - a) wywóz,
 - b) transfer wewnątrzunijny,
 - c) usługę pośrednictwa,
 - d) pomoc techniczną,
 - e) przywóz,
 - f) tranzyt;
- 8a) podmiot - osobę fizyczną, osobę prawną lub jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, o ile posiada zdolność prawną;
- 8b) dostawca - podmiot uprawniony do przekazania uzbrojenia;
- 8c) odbiorca - podmiot uprawniony do odbioru uzbrojenia;

- 8d) eksporter - eksportera w rozumieniu art. 2 pkt 3 rozporządzenia nr 428/2009 lub - w przypadku uzbrojenia:
- a) podmiot zamieszkujący albo mający siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, który:
 - w momencie przyjmowania deklaracji wywozowej pozostaje w stosunku umownym z odbiorcą w kraju trzecim i jest uprawniony do wywozu uzbrojenia lub
 - jest uprawniony do wywozu uzbrojenia, w sytuacji gdy nie została zawarta umowa eksportowa lub strona umowy nie działa we własnym imieniu,
 - b) umawiającą się stroną zamieszkującą albo mającą siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w przypadku gdy prawo dysponowania uzbrojeniem przynależy podmiotowi zamieszkującemu albo posiadającemu siedzibę poza Rzeczpospolitą Polską, na podstawie umowy, na której opiera się wywóz;
- 8e) importer - podmiot zamieszkujący albo mający siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, który jest uprawniony do odbioru towaru o znaczeniu strategicznym z kraju trzeciego;
- 8f) pośrednik - pośrednika w rozumieniu art. 2 pkt 6 rozporządzenia 428/2009 lub - w przypadku uzbrojenia - podmiot wykonujący usługę pośrednictwa w odniesieniu do uzbrojenia;
- 8g) użytkownik końcowy - podmiot deklarujący wykorzystanie towaru o znaczeniu strategicznym do własnej działalności;
- 8h) zezwolenie indywidualne - zezwolenie w rozumieniu art. 2 pkt 8 rozporządzenia nr 428/2009 lub, w przypadku uzbrojenia, a także innych niż wywóz form obrotu produktami podwójnego zastosowania, zezwolenie udzielone jednemu podmiotowi w odniesieniu do jednego końcowego użytkownika, importera lub odbiorcy w innym państwie, dotyczące określonej ilości i wartości jednoznacznie określonych towarów o znaczeniu strategicznym;
- 8i) zezwolenie globalne - zezwolenie w rozumieniu art. 2 pkt 10 rozporządzenia nr 428/2009 lub, w przypadku uzbrojenia, a także innych niż wywóz form obrotu produktami podwójnego zastosowania, zezwolenie udzielone jednemu podmiotowi w odniesieniu do jednego lub większej liczby końcowych użytkowników, importerów lub odbiorców w innym państwie lub państwach, dotyczące określonych typów lub kategorii towarów o znaczeniu strategicznym;
- 9) (uchylony);
- 10) organ kontroli obrotu - ministra właściwego do spraw gospodarki;
- 11) organy opiniujące - ministra właściwego do spraw zagranicznych, ministra właściwego do spraw wewnętrznych, ministra właściwego do spraw finansów publicznych, Szefa Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Szefa Służby Wywiadu Wojskowego, Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Szefa Agencji Wywiadu, a w odniesieniu do materiałów jądrowych, technologii jądrowych oraz innych produktów podwójnego zastosowania, w zakresie których jest właściwy ze względu na zakres swojego działania - także Prezesa Państwowej Agencji Atomistyki;
- 12) organ monitorujący - Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego;

13) przedsiębiorca - przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r. - Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2019 r. poz. 1292 i 1495).

Art. 4. Przywóz na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, wywóz z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz przewóz przez terytorium Rzeczypospolitej Polskiej broni i amunicji przez osoby fizyczne, na potrzeby inne niż handlowe i przemysłowe, regulują odrębne przepisy.

Art. 5. Do spraw uregulowanych w niniejszej ustawie stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego, o ile ustawa nie stanowi inaczej.

Rozdział 2

Zezwolenia na obrót towarami o znaczeniu strategicznym

Art. 6. 1. Pomoc techniczna w zakresie produktów podwójnego zastosowania może być świadczona na podstawie i w zakresie określonym w zezwoleniu.

2. Zezwolenie na pomoc techniczną nie jest wymagane, gdy pomoc ta jest świadczona na rzecz podmiotu zamieszkującego albo posiadającego siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, lub gdy pomoc dotyczy towarów o znaczeniu strategicznym, na których transfer wewnątrznijny rozpoczynający się z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej nie jest wymagane zezwolenie.

Art. 6a. 1. Obrót uzbrojeniem może być dokonywany na podstawie i w zakresie określonym w zezwoleniu.

2. Zezwolenie na transfer wewnątrznijny uzbrojenia wydane przez właściwe organy państw członkowskich Unii Europejskiej jest ważne na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. W przypadku wydania takiego zezwolenia nie jest wymagane zezwolenie na transfer wewnątrznijny uzbrojenia przez terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

3. Minister właściwy do spraw gospodarki określi, w drodze rozporządzenia, wykaz uzbrojenia, na obrót którym jest wymagane zezwolenie, uwzględniając przy jego sporządzaniu formy obrotu określone w art. 3 pkt 8 oraz wykazy międzynarodowe, w szczególności wspólny wykaz uzbrojenia przyjęty przez Radę Unii Europejskiej.

Art. 6b. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, listę krajów, z którymi obrót określonymi towarami o znaczeniu strategicznym jest zakazany lub ograniczony, uwzględniając bezpieczeństwo publiczne oraz prawa człowieka, a w przypadku uzbrojenia również potrzeby obronności lub bezpieczeństwa Rzeczypospolitej Polskiej oraz zobowiązania Rzeczypospolitej Polskiej wynikające z umów i porozumień międzynarodowych oraz ze zobowiązań sojuszniczych, w tym porozumień, o których mowa w art. 16 ust. 1 pkt 2 lit. b i c.

Art. 6c. Przywóz lub transfer wewnątrznijny na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej produktów podwójnego zastosowania nie wymaga uzyskania zezwolenia.

Art. 7. 1. Na wywóz produktów podwójnego zastosowania, transfer wewnątrznijny produktów wymienionych w załączniku IV do rozporządzenia nr 428/2009 oraz pomoc techniczną wydaje się zezwolenie indywidualne, zezwolenie globalne lub krajowe zezwolenie generalne. Na usługi pośrednictwa w zakresie produktów podwójnego zastosowania wydaje się zezwolenie indywidualne.

2. Na obrót uzbrojeniem wydaje się zezwolenie indywidualne lub krajowe zezwolenie generalne. Na transfer wewnątrznijny uzbrojenia, usługi pośrednictwa i pomoc techniczną w zakresie uzbrojenia może zostać wydane także zezwolenie globalne.

Art. 8. 1. W zakresie, w którym zostało udzielone krajowe zezwolenie generalne na obrót towarami o znaczeniu strategicznym nie jest wymagane zezwolenie indywidualne lub zezwolenie globalne.

2. Minister właściwy do spraw gospodarki może określić, w drodze rozporządzenia, przypadki, a w szczególności kraje, podmioty oraz towary o znaczeniu strategicznym, w odniesieniu do których udziela krajowego zezwolenia generalnego, oraz szczegółowe warunki, na jakich dokonywany może być obrót objęty krajowym zezwoleniem generalnym, biorąc pod uwagę konieczność zapewnienia bezpieczeństwa obrotu towarami o znaczeniu strategicznym.

3. Prowadzenie obrotu na podstawie krajowego zezwolenia generalnego wymaga złożenia oświadczenia o terminie jego rozpoczęcia. Oświadczenie należy złożyć organowi kontroli obrotu co najmniej na miesiąc przed rozpoczęciem obrotu.

Art. 9. 1. Zezwolenie indywidualne lub zezwolenie globalne wydaje organ kontroli obrotu na wniosek podmiotu zamieszkującego albo posiadającego siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zwany dalej "wnioskiem o zezwolenie".

2. Wniosek o zezwolenie zawiera:

- 1) oznaczenie wnioskodawcy w tym jego nazwę, adres siedziby albo adres zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) numer identyfikacji podatkowej (NIP);
- 3) określenie rodzaju i zakresu wykonywanej przez wnioskodawcę działalności gospodarczej, jeżeli jest przedsiębiorcą;
- 4) oznaczenie podmiotów będących partnerami handlowymi wnioskodawcy przy realizacji wnioskowanego obrotu, w tym ich nazwy, adresy siedzib albo adresy zamieszkania, oraz ich roli w tym obrocie;
- 5) określenie towarów o znaczeniu strategicznym będących przedmiotem obrotu, w tym ich wartość, ilość oraz numer kontrolny, określony w wykazie określonym w przepisach wydanych na podstawie art. 6a ust. 3 lub w załącznikach do rozporządzenia nr 428/2009;
- 6) oznaczenie producenta towarów o znaczeniu strategicznym, które będą przedmiotem obrotu oraz końcowych użytkowników, w tym ich nazw i adresów;
- 7) informację o sposobie wykorzystania towarów o znaczeniu strategicznym przez końcowego użytkownika;
- 8) określenie kraju końcowego przeznaczenia;
- 9) w przypadku wywozu lub transferu wewnątrznijnego - oświadczenie, że wnioskodawca podejmie niezbędne działania, aby towary o znaczeniu strategicznym, które będą przedmiotem obrotu, dotarły do końcowego użytkownika;

- 10) numer poświadczenia oświadczenia końcowego użytkownika wydanego przez organ kontroli obrotu, jeśli importer lub końcowy użytkownik zobowiązał się do uzyskania uprzedniej zgody właściwego zagranicznego organu na określone dysponowanie towarem o znaczeniu strategicznym będącym przedmiotem wniosku lub jego częścią składową.

3. Wniosek o zezwolenie na wywóz zawiera także oznaczenie:

- 1) kraju pochodzenia towaru o znaczeniu strategicznym;
- 2) państwa członkowskiego Unii Europejskiej, w którym znajduje się lub będzie umiejscowiony produkt podwójnego zastosowania;
- 3) państwa członkowskiego Unii Europejskiej, w którym zostanie nadane przeznaczenie celne produktowi podwójnego zastosowania.

4. Wniosek o zezwolenie na usługi pośrednictwa zawiera także:

- 1) określenie usługi pośrednictwa;
- 2) informację o umiejscowieniu towaru o znaczeniu strategicznym w kraju trzecim.

5. Wniosek o zezwolenie na pomoc techniczną zawiera dodatkowo określenie rodzaju pomocy technicznej.

6. Do wniosku o zezwolenie na obrót towarami o znaczeniu strategicznym wnioskodawca jest obowiązany dołączyć:

- 1) oświadczenie o posiadaniu koncesji lub zezwoleń uprawniających do posiadania towaru o znaczeniu strategicznym lub prowadzenia działalności związanej z wnioskowanym obrotem, jeżeli posiadanie takich koncesji lub zezwoleń jest wymagane na podstawie przepisów innych ustaw, wraz z dokładnymi cechami identyfikacyjnymi tych dokumentów;
- 2) projekt umowy lub umowę dotyczącą obrotu, jeśli taka umowa jest wymagana w odniesieniu do danego obrotu albo list intencyjny lub zapytanie ofertowe;
- 3) kopię certyfikatu, o którym mowa w art. 11 ust. 5, w przypadku gdy jego posiadanie jest wymagane;
- 4)¹⁴ certyfikat importowy lub oświadczenie końcowego użytkownika w przypadku wywozu lub transferu wewnątrzunijnego z wyłączeniem przypadków:

a) gdy krajem końcowego przeznaczenia towaru jest Rzeczpospolita Polska,

b) nieodpłatnego przekazywania siłom zbrojnym państw obcych produktów podwójnego zastosowania w rozumieniu art. 2 pkt 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/821 z dnia 20 maja 2021 r. ustanawiającego unijny system kontroli wywozu, pośrednictwa, pomocy technicznej, tranzytu i transferu produktów podwójnego zastosowania (Dz. Urz. UE L 206 z 11.06.2021, str. 1, z

¹⁴ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 ustawy z dnia 11 marca 2022 r. o zmianie ustawy o obrocie z zagranicą towarami, technologiami i usługami o znaczeniu strategicznym dla bezpieczeństwa państwa, a także dla utrzymania międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa oraz ustawy o Agencji Mienia Wojskowego (Dz. U. poz. 613), która weszła w życie z dniem 17 marca 2022 r.

późn. zm.¹⁵) i uzbrojenia, na podstawie art. 92 ustawy z dnia 10 lipca 2015 r. o Agencji Mienia Wojskowego (Dz. U. z 2021 r. poz. 303 i 2122 oraz z 2022 r. poz. 613, 655 i 1079),

c) udostępniania produktów podwójnego zastosowania w rozumieniu art. 2 pkt 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/821 z dnia 20 maja 2021 r. ustanawiającego unijny system kontroli wywozu, pośrednictwa, pomocy technicznej, tranzytu i transferu produktów podwójnego zastosowania i uzbrojenia, na podstawie art. 19 ustawy z dnia 17 grudnia 2020 r. o rezerwach strategicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 637 i 655);

5) zgodę właściwego zagranicznego organu na określone dysponowanie towarem, w przypadku gdy importer lub końcowy użytkownik zobowiązał się do uzyskania takiej zgody albo oświadczenie, że wnioskodawca nie posiada wiedzy w zakresie zobowiązania, o którym mowa w ust. 2 pkt 10.

7. Do dokumentu sporządzonego w języku obcym należy dołączyć tłumaczenie tego dokumentu na język polski sporządzone przez tłumacza przysięgłego.

8. Minister właściwy do spraw gospodarki określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) wzory wniosków o zezwolenie na wywóz, transfer wewnątrzunijny, na usługę pośrednictwa i na pomoc techniczną w zakresie towarów o znaczeniu strategicznym, a także na przywóz i tranzyt uzbrojenia, oraz wzory wniosków o wydanie certyfikatu importowego i poświadczenia oświadczenia końcowego użytkownika,
- 2) wzory zezwoleń indywidualnych i zezwoleń globalnych na wywóz, na usługę pośrednictwa, na przywóz i na tranzyt uzbrojenia oraz na pomoc techniczną i na transfer wewnątrzunijny w zakresie towarów o znaczeniu strategicznym

- mając na uwadze rodzaje towarów oraz formy obrotu.

Art. 10. 1. Organ kontroli obrotu, na wniosek podmiotu, udziela wiążącego wyjaśnienia w sprawie konieczności uzyskania zezwolenia na określony obrót towarami o znaczeniu strategicznym w terminie 3 miesięcy od dnia złożenia wniosku. W uzasadnionych przypadkach termin ten może zostać przedłużony do 6 miesięcy.

2. Przed udzieleniem wyjaśnienia, o którym mowa w ust. 1, organ kontroli obrotu może wystąpić do organów opiniujących o zajęcie stanowiska. Do stanowiska organów opiniujących stosuje się odpowiednio art. 12 ust. 2 i art. 12a.

3. Organ kontroli obrotu może zażądać od wnioskodawcy przekazania dodatkowych wyjaśnień lub dokumentów w celu wyjaśnienia okoliczności związanych z przedmiotem wniosku.

Art. 11. 1. Przedsiębiorca wnioskujący o zezwolenie na obrót uzbrojeniem lub korzystający z krajowego zezwolenia generalnego na obrót uzbrojeniem jest obowiązany utworzyć i stosować wewnętrzny system kontroli i zarządzania obrotem uzbrojeniem, zwany dalej "wewnętrznym systemem kontroli".

2. W ramach wewnętrznego systemu kontroli należy określić w szczególności zadania organów przedsiębiorstwa, podstawowe zadania na stanowiskach pracy w zakresie kontroli i zarządzania obrotem, zasady doboru pracowników, archiwizacji danych, kontroli wewnętrznej, realizacji zamówień oraz szkolenia.

¹⁵ Zmiana wymienionego rozporządzenia została ogłoszona w Dz. Urz. UE L 3 z 06.01.2022, str. 1.

3. Wewnętrzny system kontroli podlega certyfikacji zgodności z wymaganiami międzynarodowych norm ISO 9000 i wymaganiami określonymi w ust. 2.

4. Certyfikację, o której mowa w ust. 3, przeprowadzają upoważnione jednostki kontrolujące posiadające akredytację w ramach krajowego systemu akredytacji utworzonego na podstawie ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. o systemie oceny zgodności (Dz.U. z 2019 r. poz. 155).

5. Certyfikat zgodności stwierdzający zgodność funkcjonowania wewnętrznego systemu kontroli z wymaganiami określonymi w ust. 2, wydają upoważnione jednostki, o których mowa w ust. 4.

6. Certyfikat zgodności jest ważny przez okres 3 lat.

7. W okresie ważności certyfikatu zgodności upoważnione jednostki, o których mowa w ust. 4, przeprowadzają w siedzibie przedsiębiorcy 3 kontrole zgodności funkcjonowania wewnętrznego systemu kontroli z wymaganiami określonymi w ust. 2.

8. Minister właściwy do spraw gospodarki określi, w drodze rozporządzenia, wykaz jednostek certyfikujących upoważnionych do prowadzenia certyfikacji zgodności i kontroli zgodności funkcjonowania wewnętrznego systemu kontroli, spośród jednostek akredytowanych w krajowym systemie akredytacji, mając na uwadze zapewnienie jednolitości wewnętrznych systemów kontroli przedsiębiorców.

Art. 12. 1. Wydanie zezwolenia indywidualnego lub zezwolenia globalnego następuje w drodze decyzji administracyjnej.

2. Organ kontroli obrotu przed wydaniem zezwolenia indywidualnego lub zezwolenia globalnego występuje, w formie pisemnej lub za pośrednictwem systemu elektronicznego, do organów opiniujących o zajęciu stanowiska co do istnienia przeciwwskazań do wydania takiego zezwolenia. O wystąpieniu do organów opiniujących organ kontroli obrotu informuje wnioskodawcę.

3. Organ kontroli obrotu przed wydaniem zezwolenia indywidualnego lub zezwolenia globalnego może zażądać od wnioskodawcy informacji umożliwiających weryfikację danych zawartych we wniosku o zezwolenie.

4. Wnioskodawca jest obowiązany zgłaszać organowi kontroli obrotu wszelkie zmiany dotyczące danych zawartych we wniosku, w terminie 14 dni od dnia ich powstania.

Art. 12a. 1. Stanowisko, o którym mowa w art. 12 ust. 2, organy opiniujące przekazują organowi kontroli obrotu, w formie pisemnej lub za pośrednictwem systemu elektronicznego pozwalającego na identyfikację osoby upoważnionej do wydania takiego stanowiska, w terminie 14 dni od dnia wystąpienia o to stanowisko przez organ kontroli obrotu.

2. Jeżeli szczególny charakter sprawy będącej przedmiotem stanowiska, o którym mowa w art. 12 ust. 2, nie pozwala na jego wydanie przez organy opiniujące w terminie określonym w ust. 1, stosuje się odpowiednio przepisy art. 36-38 Kodeksu postępowania administracyjnego.

3. Terminu na zajęcie przez organy opiniujące stanowiska, o którym mowa w art. 12 ust. 2, nie wlicza się do terminu na wydanie decyzji w sprawie wydania zezwolenia indywidualnego lub zezwolenia globalnego.

4. Organy opiniujące, przygotowując stanowisko, o którym mowa w art. 12 ust. 2, uwzględniają przesłanki odmowy, zmiany lub cofnięcia zezwolenia, o których mowa w art. 15, art. 16 ust. 1 i 2 oraz art. 17 ust. 1 pkt 3.

5. Przepis art. 12 ust. 3 stosuje się odpowiednio do organów opiniujących.

6. Stanowisko organów opiniujących nie wymaga formy postanowienia i nie podlega zaskarżeniu.

Art. 12b. Organ kontroli obrotu przed wydaniem zezwolenia indywidualnego lub zezwolenia globalnego ustala, czy w ciągu ostatnich 3 lat właściwy organ innego państwa lub państw członkowskich Unii Europejskiej odmówił wydania zezwolenia na obrót towarem o znaczeniu strategicznym o zasadniczo identycznych parametrach oraz do tego samego końcowego użytkownika lub odbiorcy co we wniosku o zezwolenie. W takim przypadku organ kontroli obrotu konsultuje się z właściwym organem państwa członkowskiego Unii Europejskiej, który odmówił wydania takiego zezwolenia, a jeżeli organ kontroli obrotu wyda zezwolenie - informuje o tym ten organ, dołączając szczegółowe uzasadnienie swojej decyzji.

Art. 13. W przypadku gdy podmiot uzyska informację lub ma uzasadnione podstawy do przypuszczenia, że wystąpiły lub mogą wystąpić nieprawidłowości w obrocie towarami o znaczeniu strategicznym jest obowiązany podjąć wszelkie możliwe czynności mające na celu przywrócenie stanu zgodnego z prawem lub zapobiegnięcie nieprawidłowościom oraz zawiadomić organ kontroli obrotu o nieprawidłowościach.

Art. 14. 1. Zezwolenie indywidualne lub globalne oraz uprawnienia z nich wynikające są niezbywalne.

2. Zezwolenie indywidualne oraz zezwolenie globalne są dokumentami mającymi znaczenie dla kontroli wykonywanych przez organy Służby Celnej.

3. Oryginał zezwolenia indywidualnego lub globalnego dołącza się do zgłoszenia celnego lub do wniosku o nadanie przeznaczenia celnego.

4. Wydanie zezwolenia indywidualnego lub zezwolenia globalnego na obrót może być uzależnione od spełnienia dodatkowych wymagań i warunków określonych przez organ kontroli obrotu, a w szczególności od złożenia przez zagranicznego końcowego użytkownika oświadczenia końcowego użytkownika lub przedstawienia certyfikatu importowego, o których mowa w art. 23.

5. W zezwoleniu indywidualnym lub zezwoleniu globalnym określa się termin jego ważności. Zezwolenie indywidualne jest ważne nie dłużej niż rok, a zezwolenie globalne nie dłużej niż 3 lata.

6. Za wydanie zezwolenia indywidualnego lub globalnego nie pobiera się opłaty.

Art. 15. 1. Organ kontroli obrotu odmawia, w drodze decyzji administracyjnej, wydania zezwolenia indywidualnego lub zezwolenia globalnego na obrót produktami podwójnego zastosowania, jeżeli:

- 1) wymagają tego potrzeby obronności lub bezpieczeństwa Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) wymagają tego zobowiązania Rzeczypospolitej Polskiej wynikające z umów międzynarodowych i porozumień sojuszniczych;

- 3) podmiot nie daje rękojmi zgodnego z prawem prowadzenia obrotu;
- 4) produkty te mogą być, w całości lub w części, wykorzystane do nielegalnego lub sprzecznego z interesem Rzeczypospolitej Polskiej wdrażania, produkcji, eksploatacji, obsługi, utrzymania, przechowywania, wykrywania, identyfikacji lub rozprzestrzeniania broni masowego rażenia, a w szczególności broni chemicznej, biologicznej lub jądrowej, a także wdrażania, produkcji, utrzymania i przechowywania środków zdolnych do przenoszenia takiej broni.

2. Organ kontroli obrotu może odmówić, w drodze decyzji administracyjnej, wydania zezwolenia indywidualnego lub zezwolenia globalnego na obrót produktami podwójnego zastosowania, jeżeli:

- 1) istnieje ryzyko zmiany końcowego użycia lub miejsca przeznaczenia tych produktów;
- 2) podmiot naruszył przepisy dotyczące obrotu towarami o znaczeniu strategicznym.

Art. 16. 1. Organ kontroli obrotu odmawia, w drodze decyzji administracyjnej, wydania zezwolenia indywidualnego lub zezwolenia globalnego na obrót uzbrojeniem, jeżeli:

- 1) wymagają tego potrzeby obronności lub bezpieczeństwa Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) jego udzielenie byłoby niezgodne z międzynarodowymi zobowiązaniami Rzeczypospolitej Polskiej, wynikającymi z umów i porozumień międzynarodowych, a w szczególności z międzynarodowymi zobowiązaniami:
 - a) do wprowadzania embarga na broń lub sankcji nałożonych przez Organizację Narodów Zjednoczonych, Unię Europejską oraz Organizację Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie,
 - b) w ramach Układu o nierozprzestrzenianiu broni jądrowej, sporządzonego w Moskwie, Waszyngtonie i Londynie dnia 1 lipca 1968 r. (Dz. U. z 1970 r. Nr 8, poz. 60), Konwencji o zakazie prowadzenia badań, produkcji i gromadzenia zapasów broni bakteriologicznej (biologicznej) i toksycznej oraz o ich zniszczeniu, sporządzonej w Moskwie, Londynie i Waszyngtonie dnia 10 kwietnia 1972 r. (Dz. U. z 1976 r. Nr 1, poz. 1) oraz Konwencji o zakazie prowadzenia badań, produkcji, składowania i użycia broni chemicznej oraz o zniszczeniu jej zapasów, sporządzonej w Paryżu dnia 13 stycznia 1993 r. (Dz. U. z 1999 r. poz. 703),
 - c) w ramach Grupy Australijskiej, Reżimu Kontroli Technologii Rakietowych, Komitetu Zanggera, Grupy Dostawców Jądrowych, Porozumienia z Wassenaar i Haskiego kodeksu postępowania przeciwko proliferacji rakiet balistycznych;
- 3) istnieje ryzyko, że przeznaczone do wywozu uzbrojenie mogłoby zostać użyte do:
 - a) represji wewnętrznych,
 - b) działań stanowiących naruszenie międzynarodowego prawa humanitarnego;
- 4) istnieje ryzyko, że przeznaczone do wywozu uzbrojenie mogłoby zostać użyte w celu wywołania lub przedłużenia konfliktu zbrojnego lub zaostrzenia istniejących napięć lub konfliktów w państwie końcowego użytkownika;
- 5) istnieje ryzyko, że przeznaczone do wywozu uzbrojenie będzie używane przez państwo zagranicznego odbiorcy przeciwko innemu państwu, w szczególności gdy istnieje konflikt

zbrojny między państwem zagranicznego odbiorcy a innym państwem lub istnieje prawdopodobieństwo zaistnienia takiego konfliktu, lub państwo zagranicznego odbiorcy ma roszczenia terytorialne przeciwko innemu państwu, które w przeszłości próbowało zrealizować lub groziło ich zrealizowaniem za pomocą siły;

- 6) podmiot nie daje rękojmi zgodnego z prawem prowadzenia obrotu;
- 7) istnieje ryzyko, że przeznaczone do wywozu uzbrojenie mogłoby być w całości lub w części wykorzystane do nielegalnej lub sprzecznej z interesem Rzeczypospolitej Polskiej produkcji, eksploatacji, obsługi, konserwacji, przechowywania lub identyfikacji uzbrojenia.

2. Organ kontroli obrotu może odmówić, w drodze decyzji administracyjnej, wydania zezwolenia indywidualnego lub zezwolenia globalnego na obrót uzbrojeniem, jeżeli:

- 1) jego udzielenie miałoby negatywny wpływ na:
 - a) interesy związane z obroną i bezpieczeństwem Rzeczypospolitej Polskiej, innych państw członkowskich Unii Europejskiej oraz państw sojusznicznych i sprzymierzonych,
 - b) poszanowanie praw człowieka,
 - c) pokój, bezpieczeństwo i stabilność w regionie;
- 2) istnieje ryzyko, że przeznaczone do wywozu uzbrojenie zostanie użyte przeciwko siłom zbrojnym państw członkowskich Unii Europejskiej oraz państw sojusznicznych i sprzymierzonych;
- 3) państwo końcowego użytkownika:
 - a) popiera terroryzm lub międzynarodową przestępczość zorganizowaną,
 - b) nie przestrzega międzynarodowych zobowiązań, w szczególności dotyczących niestosowania siły oraz międzynarodowego prawa humanitarnego,
 - c) nie jest zaangażowane w sprawy nierozprzestrzeniania broni jądrowej oraz kontroli zbrojeń i rozbrojenia, w szczególności nie podpisało, nie ratyfikowało lub nie wprowadziło w życie Układu o nierozprzestrzenianiu broni jądrowej i konwencji, o których mowa w ust. 1 pkt 1 lit. b;
- 4) istnieje ryzyko, że nastąpi zmiana końcowego użytkownika i końcowego przeznaczenia lub ponownego wywozu uzbrojenia na niepożądanych warunkach;
- 5) przeznaczone do wywozu uzbrojenie nie odpowiada technicznym i ekonomicznym możliwościom państwa odbiorcy;
- 6) podmiot naruszył przepisy dotyczące obrotu towarami o znaczeniu strategicznym.

3. Organ kontroli obrotu informuje właściwe organy państw członkowskich Unii Europejskiej o odmowie wydania zezwolenia na obrót uzbrojeniem z przyczyn określonych w ust. 1 i 2, dołączając uzasadnienie odmowy jego wydania.

Art. 17. 1. Organ kontroli obrotu może, w drodze decyzji administracyjnej, cofnąć lub zmienić zezwolenie indywidualne lub zezwolenie globalne, jeżeli:

- 1) zaistnieją przesłanki, o których mowa w art. 15 i art. 16 ust. 1 i 2;
- 2) podmiot dokonuje obrotu wbrew warunkom określonym w zezwoleniu indywidualnym lub zezwoleniu globalnym;
- 3) podmiot utracił rękojmię zgodnego z prawem prowadzenia obrotu.

2. Przed wydaniem decyzji w sprawie cofnięcia lub zmiany zezwolenia indywidualnego lub zezwolenia globalnego organ kontroli obrotu może wystąpić do organów opiniujących o zajęcie stanowiska. Do stanowiska stosuje się odpowiednio art. 12 ust. 2 i art. 12a.

3. Cofnięcie lub zmiana zezwolenia indywidualnego lub zezwolenia globalnego z przyczyn leżących po stronie podmiotu następuje bez odszkodowania.

Art. 17a. 1. Organ kontroli obrotu jest organem właściwym w zakresie:

- 1) wykonywania obowiązków informacyjnych określonych w art. 4 ust. 1-3 i 6, art. 5 ust. 1, art. 8 ust. 2 i 3, art. 9 ust. 4 lit. b i c i ust. 6, art. 11 ust. 2, art. 13, art. 17 ust. 2 i art. 25 rozporządzenia nr 428/2009;
- 2) rozstrzygania o konieczności uzyskania zezwolenia na wywóz produktów podwójnego zastosowania niewymienionych w załączniku I do rozporządzenia nr 428/2009 w przypadku, o którym mowa w art. 4 ust. 4 rozporządzenia nr 428/2009;
- 3) wydawania zakazu tranzytu w przypadku, o którym mowa w art. 6 ust. 1 rozporządzenia nr 428/2009;
- 4) przedstawienia Komisji Europejskiej wykazu, o którym mowa w art. 10 ust. 4 rozporządzenia nr 428/2009;
- 5) zasięgania i wydawania opinii w przypadku, o którym mowa w art. 11 ust. 1 rozporządzenia nr 428/2009;
- 6) występowania do właściwego organu państwa członkowskiego Unii Europejskiej o nieudzielanie zezwolenia albo jego unieważnienie, zawieszenie, modyfikację lub odwołanie w przypadku, o którym mowa w art. 11 ust. 2 zdanie pierwsze rozporządzenia nr 428/2009, a także prowadzenia konsultacji, zgodnie z art. 11 ust. 2 zdanie drugie rozporządzenia nr 428/2009, z właściwym organem państwa członkowskiego Unii Europejskiej, który wystąpił do organu kontroli obrotu o nieudzielanie zezwolenia, jego unieważnienie, zawieszenie, modyfikację lub odwołanie;
- 7) wykonywania zadań, o których mowa w art. 13 ust. 2 rozporządzenia nr 428/2009;
- 8) podejmowania decyzji o zawieszeniu wywozu z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej produktów podwójnego zastosowania wymienionych w załączniku I do rozporządzenia nr 428/2009 objętych ważnym zezwoleniem w przypadku spełnienia przesłanek, o których mowa w art. 16 ust. 3 lit. a i b rozporządzenia nr 428/2009;
- 9) zasięgania opinii właściwego organu innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej w przypadku, o którym mowa w art. 16 ust. 4 rozporządzenia nr 428/2009;
- 10) wzywania:

- a) eksportera lub pośrednika zgodnie z art. 20 ust. 3 rozporządzenia nr 428/2009 do okazania, w trybie Kodeksu postępowania administracyjnego, zapisów lub rejestrów oraz dokumentów określonych w art. 20 ust. 1 i 2 rozporządzenia nr 428/2009,
 - b) podmiotu dokonującego transferu wewnątrzzunijnego do okazania, w trybie Kodeksu postępowania administracyjnego, dokumentów i rejestrów, o których mowa w art. 22 ust. 8 rozporządzenia nr 428/2009;
- 11) udzielania dodatkowych informacji w przypadku określonym w art. 22 ust. 9 rozporządzenia nr 428/2009;
 - 12) informowania Komisji Europejskiej i właściwych organów państw członkowskich Unii Europejskiej o podjętych środkach zgodnie z art. 22 ust. 5 rozporządzenia nr 428/2009;
 - 13) wyznaczania przedstawiciela Rzeczypospolitej Polskiej do Grupy Koordynacyjnej do spraw Produktów Podwójnego Zastosowania, o której mowa w art. 23 rozporządzenia nr 428/2009.

2. Organ kontroli obrotu przed wydaniem decyzji w sprawie konieczności uzyskania zezwolenia na wywóz produktów podwójnego zastosowania niewymienionych w załączniku I do rozporządzenia nr 428/2009 w przypadku, o którym mowa w art. 4 ust. 4 rozporządzenia nr 428/2009, oraz w sprawie zakazu tranzytu, o którym mowa w art. 6 ust. 1 rozporządzenia nr 428/2009, może wystąpić do organów opiniujących o zajęcie stanowiska. Przepisy art. 12 ust. 2 i art. 12a stosuje się odpowiednio.

Art. 18. (uchylony).

Art. 19. (uchylony).

Art. 20. 1. Wywóz, przywóz lub tranzyt towarów o znaczeniu strategicznym jest realizowany w wyznaczonych urzędach celnych.

2. Minister właściwy do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia, wykaz urzędów celnych, o których mowa w ust. 1, mając na względzie zapewnienie właściwej kontroli wywozu, przywozu i tranzytu towarów o znaczeniu strategicznym.

3. Organ kontroli obrotu informuje Komisję Europejską o urzędach celnych upoważnionych do dokonywania czynności celnych w zakresie wywozu, przywozu i tranzytu towarów o znaczeniu strategicznym.

Art. 21. 1. Organ kontroli obrotu prowadzi rejestr udzielonych zezwoleń indywidualnych i zezwoleń globalnych oraz podmiotów korzystających z zezwoleń generalnych, zwany dalej "rejestrem".

2. (uchylony).

3. Wpisu zezwolenia indywidualnego lub globalnego do rejestru dokonuje się niezwłocznie po udzieleniu danego zezwolenia. Wpisu podmiotu dokonuje się niezwłocznie po złożeniu oświadczenia, o którym mowa w art. 8 ust. 3.

4. Minister właściwy do spraw gospodarki określi, w drodze rozporządzenia, sposób prowadzenia rejestru, uwzględniając w szczególności rodzaje udzielonych zezwoleń oraz ilość i wartość towarów o znaczeniu strategicznym objętych zezwoleniem.

Rozdział 2a

Monitorowanie przywozu lub transferu wewnątrznijnego produktów podwójnego zastosowania wykorzystywanych w telekomunikacji lub do ochrony informacji

Art. 21a. Przywóz lub transfer wewnątrznijny na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wykorzystywanych w telekomunikacji lub do ochrony informacji produktów podwójnego zastosowania określonych w części 1 "Telekomunikacja" poz. 5A001a lub 5A001b4 lub w części 2 "Ochrona informacji" kategorii 5 załącznika nr I do rozporządzenia nr 428/2009 podlega monitorowaniu przez organ monitorujący.

Art. 21b. 1. Podmiot zamieszkujący albo mający siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przed dokonaniem przywozu lub transferu wewnątrznijnego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej produktów podwójnego zastosowania określonych w art. 21a, jest obowiązany zgłosić organowi monitorującemu, w formie pisemnej, zamiar dokonania przywozu lub transferu wewnątrznijnego tych produktów, zwany dalej "zgłoszeniem".

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do podmiotów zagranicznych.

3. Jednostka organizacyjna podległa Ministrowi Obrony Narodowej, jest obowiązana dokonać zgłoszenia również Szefowi Służby Kontrwywiadu Wojskowego.

4. Zgłoszenie doręcza się organowi monitorującemu nie później niż na 14 dni przed przewidywanym dniem przywozu lub transferu wewnątrznijnego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

5. Dokonane zgłoszenie jest dokumentem mającym znaczenie dla kontroli wykonywanej przez organy celny.

Art. 21c. 1. Zgłoszenie zawiera:

- 1) oznaczenie podmiotu zgłaszającego, określenie adresu siedziby albo adresu miejsca zamieszkania;
- 2) oznaczenie podmiotu uprawnionego do odbioru produktu podwójnego zastosowania, określenie adresu siedziby albo adresu miejsca zamieszkania;
- 3) oznaczenie producenta i końcowego użytkownika, określenie adresu siedziby albo adresu miejsca zamieszkania;
- 4) określenie produktu podwójnego zastosowania, który będzie przedmiotem przywozu lub transferu wewnątrznijnego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jego opis, określenie ilości i wartości;
- 5) informację o sposobie wykorzystania produktu podwójnego zastosowania przez końcowego użytkownika;
- 6) określenie kraju końcowego przeznaczenia;
- 7) oświadczenie, że podmiot podejmie niezbędne działania, aby produkt, o którym mowa w zgłoszeniu, dotarł do końcowego użytkownika.

2. Podmiot zamieszkujący albo mający siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest obowiązany powiadamiać organ monitorujący o każdej zmianie danych, o których mowa w ust. 1, w terminie 14 dni od dnia jej powstania.

3. Przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio do nabywcy w przypadku przeniesienia na niego prawa własności produktu podwójnego zastosowania określonego w zgłoszeniu.

4.²⁾ W przypadku przywozu lub transferu wewnątrznijnego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej towarów i technologii związanych z ochroną informacji niejawnych podmiot zamieszkujący albo mający siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest obowiązany dołączyć do zgłoszenia kopię koncesji na wykonywanie działalności w zakresie obrotu towarami i technologiami o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym, o której mowa w ustawie z dnia 13 czerwca 2019 r. o wykonywaniu działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania i obrotu materiałami wybuchowymi, bronią, amunicją oraz wyrobami i technologią o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym (Dz. U. poz. 1214 i 1495 oraz z 2020 r. poz. 148), o ile jest wymagana.

5. W przypadku braków formalnych zgłoszenia organ monitorujący wzywa podmiot zamieszkujący albo mający siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej do ich usunięcia w terminie 7 dni od dnia doręczenia wezwania.

6. Termin, o którym mowa w ust. 5, może zostać przedłużony na uzasadniony wniosek podmiotu zamieszkującego albo mającego siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej złożony przed jego upływem.

7. W przypadku nieusunięcia braków formalnych zgłoszenia w terminie, o którym mowa w ust. 5 lub 6, organ monitorujący uznaje to zgłoszenie za niedokonane.

8. Do dokumentu załączonego do zgłoszenia sporządzonego w języku obcym należy dołączyć tłumaczenie tego dokumentu na język polski.

9. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, wzór zgłoszenia, mając na względzie dane, o których mowa w ust. 1, oraz rodzaje produktów podlegających przywozowi lub transferowi wewnątrznijnemu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 21d. Organ monitorujący informuje Szefa Agencji Wywiadu o przywozie lub transferze wewnątrznijnym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej urządzeń kryptograficznych, przekazując informację o importerze lub odbiorcy oraz rodzaju przywożonych lub transferowanych urządzeń.

Rozdział 2b

Świadectwo wiarygodności odbiorcy

Art. 21e. Wiarygodność przedsiębiorcy zamieszkującego albo mającego siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, będącego odbiorcą uzbrojenia przekazywanego w ramach zezwoleń generalnych na transfer wewnątrznijny wydanych przez właściwe organy innych państw członkowskich Unii Europejskiej, poświadcza świadectwo wiarygodności odbiorcy wydawane przez Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, zwanego dalej "Szefem ABW", w drodze decyzji administracyjnej.

²⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 144 pkt 1 ustawy z dnia 13 czerwca 2019 r. o wykonywaniu działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania i obrotu materiałami wybuchowymi, bronią, amunicją oraz wyrobami i technologią o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym (Dz. U. poz. 1214), która weszła w życie z dniem 1 sierpnia 2019 r.

Art. 21f. Świadcstwo wiarygodności odbiorcy wydane przez właściwy organ innego niż Rzeczpospolita Polska państwa członkowskiego Unii Europejskiej jest ważne na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 21g. 1. Świadcstwo wiarygodności odbiorcy wydaje się na wniosek przedsiębiorcy, o którym mowa w art. 21e.

2. Wniosek o wydanie świadcstwa wiarygodności odbiorcy zawiera:

- 1) dane identyfikujące odbiorcę;
- 2) oświadczenie o strukturze kapitałowej i powiązaniach kapitałowych odbiorcy;
- 3) numer koncesji na obrót uzbrojeniem, o której mowa w ustawie z dnia 13 czerwca 2019 r. o wykonywaniu działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania i obrotu materiałami wybuchowymi, bronią, amunicją oraz wyrobami i technologią o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym.

3. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, wzór wniosku o wydanie świadcstwa wiarygodności odbiorcy, mając na uwadze dane, o których mowa w ust. 2, oraz rodzaje uzbrojenia.

Art. 21h. 1. Świadcstwo wiarygodności odbiorcy wydaje się, jeżeli przedsiębiorca:

- 1) prowadzi na obszarze Unii Europejskiej działalność gospodarczą związaną z uzbrojeniem, w szczególności związaną z integracją systemów i podsystemów;
- 2) wyznaczy pracownika wykonującego czynności kierownicze, odpowiedzialnego za transfery wewnątrzunijne i wywóz uzbrojenia;
- 3) dołączy do wniosku, o którym mowa w art. 21g ust. 1:
 - a) pisemne zobowiązanie do przestrzegania i egzekwowania warunków związanych z końcowym zastosowaniem i wywozem lub transferem wewnątrzunijnym uzbrojenia,
 - b) pisemne zobowiązanie do przekazania Szefowi ABW dokumentów niezbędnych do weryfikacji informacji, o których mowa w lit. d oraz w art. 21g ust. 2, i potwierdzenia spełnienia warunków, o których mowa w pkt 1 i 2, oraz do dostarczenia informacji dotyczących końcowych użytkowników i ostatecznego przeznaczenia uzbrojenia będącego przedmiotem wywozu lub transferu wewnątrzunijnego z terytorium i na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
 - c) kopię certyfikatu zgodności, o którym mowa w art. 11 ust. 5,
 - d) wykaz umów na obrót uzbrojeniem zawartych w okresie 6 miesięcy poprzedzających złożenie wniosku,
 - e) pisemne zobowiązanie do informowania Szefa ABW o zmianach danych objętych wnioskiem.

2. Szef ABW, przed wydaniem świadcstwa wiarygodności odbiorcy, może wystąpić do organu kontroli obrotu, Szefa Agencji Wywiadu, Szefa Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Szefa Służby Wywiadu Wojskowego, Szefa Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Komendanta Głównego Policji,

Komendanta Głównego Straży Granicznej, ministra właściwego do spraw zagranicznych oraz ministra właściwego do spraw finansów publicznych o przekazanie stanowiska o braku przeciwwskazań do wydania świadectwa wiarygodności odbiorcy. Przepisy art. 12 ust. 2 i art. 12a stosuje się odpowiednio.

3. Szef ABW, wydając świadectwo wiarygodności odbiorcy, może odstąpić od uzasadnienia decyzji albo ograniczyć uzasadnienie, ze względu na interes bezpieczeństwa państwa lub porządek publiczny.

Art. 21i. Organy administracji rządowej, organy państwowe, organy samorządu terytorialnego, sądy oraz przedsiębiorcy prowadzący działalność w zakresie użyteczności publicznej, na żądanie Szefa ABW, udzielają informacji w zakresie niezbędnym do wydania lub cofnięcia świadectwa wiarygodności odbiorcy.

Art. 21j. Świadectwo wiarygodności odbiorcy jest wydawane na okres 5 lat.

Art. 21k. 1. Świadectwo wiarygodności odbiorcy zawiera:

- 1) oznaczenie organu, który wystawił świadectwo;
- 2) nazwę i adres odbiorcy;
- 3) poświadczenie wiarygodności odbiorcy wydane na podstawie art. 21h ust. 1;
- 4) datę wydania i okres ważności świadectwa.

2. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, wzór świadectwa wiarygodności odbiorcy, uwzględniając dane, o których mowa w ust. 1.

Art. 21l. Szef ABW prowadzi kontrolę w zakresie spełniania przez odbiorcę warunków i zobowiązań określonych w art. 21h ust. 1. Przepisy art. 30 i art. 32 stosuje się odpowiednio.

Art. 21m. Szef ABW, w drodze decyzji administracyjnej, odmawia wydania świadectwa wiarygodności odbiorcy albo cofa świadectwo wiarygodności odbiorcy, gdy odbiorca nie spełnia warunków określonych w art. 21h ust. 1 lub naruszył przepisy dotyczące obrotu towarami o znaczeniu strategicznym. Przepis art. 21h ust. 3 stosuje się odpowiednio.

Art. 21n. Kopię decyzji o cofnięciu świadectwa wiarygodności odbiorcy Szef ABW przekazuje organowi kontroli obrotu.

Art. 21o. Organ kontroli obrotu informuje Komisję Europejską oraz właściwe organy państw członkowskich Unii Europejskiej o przypadkach cofnięcia świadectwa wiarygodności odbiorcy.

Art. 21p. 1. Szef ABW prowadzi wykaz certyfikowanych odbiorców mających miejsce zamieszkania albo siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Wykaz, o którym mowa w ust. 1, Szef ABW przesyła organowi kontroli obrotu, który przesyła go Komisji Europejskiej, Parlamentowi Europejskiemu oraz właściwym organom państw członkowskich Unii Europejskiej.

Art. 21q. Minister właściwy do spraw zagranicznych informuje właściwe organy państw członkowskich Unii Europejskiej o zagrożeniu nieprzestrzeganiem warunków krajowego zezwolenia

generalnego na transfer wewnątrznijny uzbrojenia przez odbiorcę w innym państwie, który uzyskał świadectwo wiarygodności odbiorcy, lub o naruszeniu przez niego bezpieczeństwa publicznego lub istotnych interesów w zakresie bezpieczeństwa państwa oraz, o ile to konieczne, zwraca się do tych organów o wyjaśnienia w tej sprawie.

Rozdział 3

Certyfikat importowy i oświadczenie końcowego użytkownika

Art. 22. 1. W przypadku gdy właściwe organy kraju zagranicznego eksportera tego wymagają, organ kontroli obrotu, na wniosek podmiotu, może wydać certyfikat importowy lub poświadczyć oświadczenie końcowego użytkownika.

1a. W przypadku gdy właściwe organy kraju zagranicznego eksportera tego wymagają, organ kontroli obrotu, w ramach poświadczenia oświadczenia końcowego użytkownika, może zobowiązać się do uznania ograniczeń i warunków związanych z obrotem towarami o znaczeniu strategicznym określonych przez te organy.

1b. Organ kontroli obrotu może odmówić wydania zezwolenia na obrót z zagranicą towarami o znaczeniu strategicznym objęty oświadczeniem końcowego użytkownika mającego siedzibę albo miejsce zamieszkania w Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli nie zostaną spełnione warunki i ograniczenia określone przez właściwe organy kraju zagranicznego eksportera.

2. Do wniosku o wydanie certyfikatu importowego lub poświadczenia oświadczenia końcowego użytkownika stosuje się odpowiednio przepisy art. 9 ust. 2, 6 i 7.

2a. Organ kontroli obrotu przed wydaniem certyfikatu importowego lub poświadczeniem oświadczenia końcowego użytkownika może wystąpić do organów opiniujących o zajęcie stanowiska. Przepisy art. 12 ust. 2 i art. 12a stosuje się odpowiednio.

3. Certyfikat importowy oraz poświadczone oświadczenie końcowego użytkownika są dokumentami przeznaczonymi do okazania właściwym władzom poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej i zaświadczać o wiarygodności podmiotu i o objęciu kontrolą przez właściwe organy Rzeczypospolitej Polskiej transakcji w zakresie przywozu lub transferu wewnątrznijnego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej towarów o znaczeniu strategicznym.

3a. Podmioty dostarczające towary o znaczeniu strategicznym mające siedzibę albo miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej są obowiązane do udokumentowanego informowania podmiotów odbierających towary o znaczeniu strategicznym o warunkach zezwolenia na obrót towarami o znaczeniu strategicznym, w tym o ograniczeniach w zakresie dysponowania towarem o znaczeniu strategicznym. W przypadku wydanego przez organ kontroli obrotu poświadczenia oświadczenia końcowego użytkownika w odniesieniu do towaru o znaczeniu strategicznym lub jego części stanowiących przedmiot obrotu, do informacji należy dołączyć numer i datę poświadczenia oraz nazwę końcowego użytkownika.

4. (uchylony).

5. (uchylony).

6. Organ kontroli obrotu może odmówić wydania certyfikatu importowego lub odmówić poświadczenia oświadczenia końcowego użytkownika, jeżeli nie jest możliwe potwierdzenie faktów, o

których mowa w ust. 3, z powodu braku rękopisów zgodnego z prawem prowadzenia obrotu towarami o znaczeniu strategicznym lub niestosowania przez podmiot wewnętrznego systemu kontroli.

7. Minister właściwy do spraw gospodarki określi, w drodze rozporządzenia, wzór certyfikatu importowego, uwzględniając dane, o których mowa w ust. 8.

8. Wzór certyfikatu, o którym mowa w ust. 7, zawiera w szczególności: nazwę importera lub odbiorcy, nazwę zagranicznego eksportera, ich siedziby i adresy, nazwę i opis towaru o znaczeniu strategicznym, numer kontrolny, ilość i wartość, opis ostatecznego wykorzystania towaru o znaczeniu strategicznym oraz oświadczenie, że importer lub odbiorca:

- 1) zobowiązał się, iż wprowadzi wymienione w certyfikacie towary o znaczeniu strategicznym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i niezwłocznie powiadomi organ kontroli obrotu o zmianach w warunkach kontraktu;
- 2) złożył oświadczenie, że jest świadomy, że dalszy wywóz lub transfer wewnątrznijny z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zmiana końcowego użytkownika lub deklarowanego końcowego wykorzystania towaru o znaczeniu strategicznym wymagają uprzedniej zgody organu kontroli obrotu;
- 3) w uzgodnieniu z końcowym użytkownikiem zobowiązał się do umożliwienia przeprowadzenia przez organ kontroli obrotu, przy ewentualnym udziale przedstawicieli władz kraju zagranicznego eksportera, kontroli zgodności wykorzystania towarów o znaczeniu strategicznym z warunkami zezwolenia w miejscu ich wykorzystania w całym okresie pozostawania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 23. 1. Na potrzeby wywozu lub transferu wewnątrznijnego z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej towarów o znaczeniu strategicznym organ kontroli obrotu żąda od podmiotu dostarczenia certyfikatu importowego lub oświadczenia końcowego użytkownika poświadczonych przez właściwe organy kraju zagranicznego importera lub odbiorcy.

2. Oświadczenie końcowego użytkownika jest wystawiane przez zagranicznego końcowego użytkownika i zawiera treść wymaganą przez organ kontroli obrotu.

3. Oświadczenie, o którym mowa w ust. 2, powinno być także poświadczane przez zagranicznego importera i właściwe władze kraju końcowego przeznaczenia.

3a. Oświadczenie, o którym mowa w ust. 2, jest dokumentem, w którym zagraniczny końcowy użytkownik oraz importer lub odbiorca zobowiązuje się do przestrzegania postanowień w zakresie dysponowania oraz wykorzystywania towarów o znaczeniu strategicznym objętych oświadczeniem.

4. Oświadczenie, o którym mowa w ust. 2, zawiera w szczególności:

- 1) nazwę i adres eksportera lub dostawcy;
- 2) określenie towaru o znaczeniu strategicznym, jego opis, oznaczenie, ilość i wartość oraz numer kontrolny;
- 3) opis końcowego zastosowania towaru o znaczeniu strategicznym;
- 4) określenie kraju końcowego przeznaczenia;

- 5) nazwę i adres zagranicznego końcowego użytkownika;
- 6) zobowiązanie końcowego użytkownika do nieprzekazywania uzbrojenia odbiorcom w kraju objętym embargiem na broń, jeżeli przedmiotem obrotu jest uzbrojenie;
- 7) zobowiązanie końcowego użytkownika do nieprzekazywania towaru o znaczeniu strategicznym żadnemu innemu podmiotowi bez uprzedniej zgody organu kontroli obrotu;
- 8) poświadczenie przez właściwy organ kraju końcowego użytkownika przyjęcia przez końcowego użytkownika zobowiązań, o których mowa w pkt 6 lub 7, oraz oświadczenie właściwego organu kraju końcowego użytkownika, że końcowy użytkownik jest upoważniony do posiadania towarów o znaczeniu strategicznym;
- 9) zobowiązanie właściwego organu kraju końcowego użytkownika, że bez wcześniejszej zgody tego organu nie zostanie udzielone zezwolenie na: wywóz, sprzedaż, pożyczanie lub dysponowanie towarami o znaczeniu strategicznym objętymi oświadczeniem w inny sposób niż określony w oświadczeniu końcowego użytkownika;
- 10) nazwę i adres zagranicznego importera lub odbiorcy;
- 11) zobowiązanie importera lub odbiorcy do nieprzekazywania uzbrojenia odbiorcom z kraju przeznaczenia objętego embargiem na broń, jeżeli przedmiotem obrotu jest uzbrojenie;
- 12) zobowiązanie importera lub odbiorcy do nieprzekazywania towaru o znaczeniu strategicznym żadnemu innemu odbiorcy niż końcowy użytkownik bez uprzedniej zgody organu kontroli obrotu;
- 13) poświadczenie przez właściwy organ kraju importera lub odbiorcy przyjęcia przez importera lub odbiorcę zobowiązań, o których mowa w pkt 11 lub 12, oraz oświadczenie właściwego organu kraju importera lub odbiorcy, że importer lub odbiorca jest upoważniony do posiadania towarów o znaczeniu strategicznym;
- 14) wskazanie pośrednich nabywców, o ile występują.

5. Oświadczenie, o którym mowa w ust. 2, może nie zawierać jednego lub więcej elementów wymienionych w ust. 4 pkt 7-9, 12 i 13, w przypadku gdy państwo końcowego użytkownika lub importera posiada system kontroli obrotu, w szczególności jest członkiem międzynarodowych porozumień, o których mowa w art. 16 ust. 1 pkt 2 lit. b i c, oraz jeżeli:

- 1) stopień zaawansowania technologicznego towaru o znaczeniu strategicznym jest niski i towar o znaczeniu strategicznym nie jest śmiertelny lub nie jest kluczową częścią składową lub komponentem takiego towaru lub
- 2) końcowy użytkownik ma status organu lub podmiotu państwowego.

6. W przypadku wywozu uzbrojenia do końcowych użytkowników posiadających siedzibę poza obszarem Unii Europejskiej, z wyłączeniem końcowych użytkowników posiadających siedzibę w krajach określonych w części 2 załącznika IIa do rozporządzenia nr 428/2009, polskie przedstawicielstwo dyplomatyczne lub urząd konsularny potwierdzają autentyczność podpisu osoby reprezentującej zagraniczny organ właściwy do spraw kontroli obrotu, poświadczającej oświadczenie, o którym mowa w ust. 2, oraz zgodność tego oświadczenia z prawem miejsca jego wystawienia.

Art. 24. 1. Podmiot, który otrzymał certyfikat importowy, jest uprawniony, w terminie 30 dni od dnia zwolnienia lub odbioru towaru o znaczeniu strategicznym, wystąpić do naczelnika urzędu celnego właściwego ze względu na siedzibę końcowego użytkownika tego towaru z wnioskiem o wydanie certyfikatu weryfikacji dostawy stwierdzającego, że towar objęty certyfikatem został przez ten podmiot faktycznie i w sposób zgodny z przepisami prawa wprowadzony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Do wydania certyfikatu weryfikacji dostawy stosuje się odpowiednio przepisy działu VII Kodeksu postępowania administracyjnego.

3. Podmiot jest obowiązany zwrócić właściwemu organowi Służby Celnej koszty poniesione przez ten organ w toku postępowania w sprawie wydania certyfikatu weryfikacji dostawy.

4. Certyfikat weryfikacji dostawy zawiera w szczególności:

- 1) nazwę importera lub odbiorcy, nazwę eksportera lub dostawcy, ich siedziby i adresy;
- 2) nazwę i opis towaru o znaczeniu strategicznym;
- 3) numer kontrolny, ilość i wartość, opis ostatecznego wykorzystania towaru o znaczeniu strategicznym;
- 4) numer zgłoszenia celnego, numer konosamentu, listu przewozowego lub innego dokumentu potwierdzającego przywóz towarów o znaczeniu strategicznym oraz potwierdzenie, że importer lub odbiorca przedstawił wiarygodne dowody dokonania dostawy i wprowadził wymienione w certyfikacie towary o znaczeniu strategicznym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

5. Minister właściwy do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia, wzór certyfikatu weryfikacji dostawy oraz sposób ewidencjonowania wydanych certyfikatów, uwzględniając elementy określone w ust. 4 oraz mając na uwadze zapewnienie możliwości weryfikacji zaewidencjonowanych danych.

6. W przypadku wywozu lub transferu wewnątrznijny z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej towarów o znaczeniu strategicznym, organ kontroli obrotu może żądać od podmiotu dostarczenia certyfikatu weryfikacji dostawy wydawanego przez właściwe organy kraju importera lub odbiorcy.

Rozdział 4

Ewidencja obrotu towarami o znaczeniu strategicznym oraz informacja dotycząca tego obrotu

Art. 25. 1. Podmiot dokonujący obrotu towarami o znaczeniu strategicznym jest obowiązany do prowadzenia ewidencji tego obrotu.

2. Ewidencja, o której mowa w ust. 1, zawiera w szczególności następujące dane:

- 1) opis towaru o znaczeniu strategicznym oraz jego oznaczenie;
- 2) ilość i wartość towaru o znaczeniu strategicznym;
- 3) daty obrotu;
- 4) nazwę i adres eksportera lub dostawcy oraz importera lub odbiorcy;

- 5) końcowe przeznaczenie i oznaczenie końcowego użytkownika;
- 6) dowód, że informacja na temat ograniczeń eksportowych związanych z zezwoleniem na transfer została przekazana odbiorcy towarów o znaczeniu strategicznym.

3. Podmiot dokonujący obrotu towarami o znaczeniu strategicznym, jest obowiązany do przechowywania zapisów, rejestrów oraz dokumentów gromadzonych w ramach ewidencji, o której mowa w ust. 1, przez okres 5 lat, licząc od końca roku kalendarzowego, w którym dokonano obrotu.

4. Minister właściwy do spraw gospodarki określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe informacje gromadzone w ewidencji, o której mowa w ust. 1, oraz sposób jej prowadzenia, mając na względzie warunki, jakim powinien odpowiadać wewnętrzny system kontroli oraz zakres danych, o których mowa w ust. 2.

Art. 26. 1. Podmiot dokonujący obrotu w ramach zezwoleń generalnych jest obowiązany przekazać organowi kontroli obrotu coroczną informację o realizacji tego obrotu, w terminie do końca I kwartału następnego roku.

2. Minister właściwy do spraw gospodarki określi, w drodze rozporządzenia, zakres informacji, o których mowa w ust. 1, uwzględniając dane zawarte w ewidencji, o których mowa w art. 25 ust. 2, oraz rodzaje towarów o znaczeniu strategicznym.

Art. 27. Na wniosek organów opiniujących organ kontroli obrotu przekazuje tym organom informacje o realizacji obrotu towarami o znaczeniu strategicznym.

Art. 27a. 1. Podmiot dokonujący wywozu uzbrojenia jest obowiązany przekazać ministrowi właściwemu do spraw zagranicznych roczny raport z faktycznego wykonania tego wywozu, w terminie do końca kwietnia następnego roku.

2. Raport, o którym mowa w ust. 1, zawiera w szczególności:

- 1) nazwę, ilość i wartość uzbrojenia będącego przedmiotem wywozu;
- 2) kategorię kontrolną;
- 3) numery wykorzystanych zezwoleń;
- 4) kraj końcowego użytkownika.

Art. 27b. Minister właściwy do spraw zagranicznych określi, w drodze rozporządzenia, wzór raportu, o którym mowa w art. 27a ust. 1, uwzględniając informacje, o których mowa w art. 27a ust. 2, oraz rodzaje uzbrojenia.

Art. 27c. 1. Minister właściwy do spraw zagranicznych sporządza roczne sprawozdanie dotyczące wywozu uzbrojenia, które przekazuje właściwym organom państw członkowskich Unii Europejskiej, w terminie do końca III kwartału następnego roku.

2. Minister właściwy do spraw zagranicznych publikuje sprawozdanie, o którym mowa w ust. 1, w terminie do końca III kwartału następnego roku.

Rozdział 5

Kontrola obrotu

Art. 28. 1. Obrót podlega kontroli.

2. Kontrola obejmuje w szczególności:

- 1) przestrzeganie zgodności obrotu z zezwoleniem, w tym weryfikację transakcji po jej dokonaniu;
- 2) działanie wewnętrznego systemu kontroli;
- 3) prawidłowość prowadzenia ewidencji, o której mowa w art. 25.

3. Kontrolę przeprowadza organ kontroli obrotu przy współdziałaniu organów, o których mowa w art. 29 ust. 2.

4. Organ kontroli obrotu może zwrócić się o przeprowadzenie kontroli do innego właściwego państwowego organu kontrolnego.

Art. 29. 1. Do prowadzenia kontroli, o której mowa w art. 28 ust. 1, organ kontroli obrotu może powołać zespół kontrolny, zwany dalej "zespołem".

2. Na wniosek organu kontroli obrotu organy opiniujące delegują do prac w zespole funkcjonariuszy, żołnierzy lub pracowników podległych albo nadzorowanych jednostek organizacyjnych. W skład zespołu organ kontroli obrotu może także powołać biegłych i ekspertów, za ich zgodą.

3. Organ kontroli obrotu, powołując zespół, wyznacza jego kierownika, który koordynuje przebieg czynności kontrolnych oraz sporządza protokół pokontrolny.

4. Czynności kontrolne są wykonywane na podstawie upoważnienia do przeprowadzenia kontroli wydanego przez organ kontroli obrotu.

5. Minister właściwy do spraw gospodarki określi, w drodze rozporządzenia, wzór upoważnienia do przeprowadzenia kontroli. Wzór upoważnienia powinien zawierać w szczególności: wskazanie osoby, rodzaj i numer dokumentu tożsamości, datę ważności upoważnienia oraz informację, że na żądanie posiadacza upoważnienia wykonującego czynności kontrolne kontrolowany jest obowiązany udzielać informacji i okazywać dokumenty.

Art. 30. 1. Członkowie zespołu są uprawnieni w szczególności do:

- 1) wstępu na teren nieruchomości, obiektu, lokalu lub ich części, gdzie jest wykonywana przez kontrolowanego działalność, w dniach i godzinach, w których jest ona wykonywana lub powinna być wykonywana;
- 2) żądania ustnych lub pisemnych wyjaśnień, okazania dokumentów lub innych nośników informacji oraz udostępnienia danych mających związek z przedmiotem kontroli.

2. Kontroli działalności gospodarczej przedsiębiorcy dokonuje się w obecności kontrolowanego albo osoby przez niego upoważnionej.

2a. W przypadku nieobecności osób, o których mowa w ust. 2, czynności kontrolne mogą być wykonywane w obecności innego pracownika kontrolowanego, który może być uznany za osobę, o której mowa w art. 97 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny (Dz. U. z 2019 r. poz. 1145

i 1495), lub w obecności przywołanego świadka, którym powinien być funkcjonariusz publiczny, niebędący jednak pracownikiem organu przeprowadzającego kontrolę.

3. Kierownik zespołu przekazuje kontrolowanemu protokół pokontrolny, do którego kontrolowany ma prawo zgłosić uwagi, w terminie 14 dni od dnia jego otrzymania.

4. Protokół pokontrolny wraz z uwagami zgłoszonymi przez kontrolowanego kierownik zespołu przekazuje organowi kontroli obrotu.

Art. 31. 1. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w obrocie, organ kontroli obrotu wzywa podmiot do przywrócenia stanu zgodnego z ustawą w terminie miesiąca od dnia doręczenia wezwania.

2. Po bezskutecznym upływie terminu, o którym mowa w ust. 1, organ kontroli obrotu cofa, w drodze decyzji administracyjnej, zezwolenia indywidualne lub zezwolenia globalne. W przypadku zezwoleń generalnych organ kontroli obrotu wydaje decyzję administracyjną zakazującą podmiotowi korzystania z zezwolenia. O wydaniu decyzji organ kontroli obrotu informuje organy opiniujące.

3. W przypadku, o którym mowa w ust. 2, podmiot może otrzymać następne zezwolenie indywidualne lub zezwolenie globalne lub skorzystać z zezwolenia generalnego nie wcześniej niż po upływie roku odpowiednio od dnia, w którym decyzja o cofnięciu zezwolenia indywidualnego lub zezwolenia globalnego lub decyzja o zakazie korzystania z zezwolenia generalnego stała się ostateczna.

Art. 32. Do kontroli działalności gospodarczej przedsiębiorcy stosuje się przepisy rozdziału 5 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. - Prawo przedsiębiorców.

Rozdział 6

Przepisy karne i kary pieniężne

Art. 33. 1. Kto dokonuje obrotu bez zezwolenia lub, chociażby nieumyślnie, wbrew warunkom określonym w zezwoleniu, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

2. Jeżeli sprawca, dokonujący obrotu wbrew warunkom określonym w zezwoleniu, działa nieumyślnie i przywrócił stan, o którym mowa w art. 31 ust. 1, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

2a. Kto zamieszcza nieprawdziwe lub niepełne informacje we wniosku o wydanie zezwolenia na obrót podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

3. Karze określonej w ust. 1 podlega, kto dopuszcza do popełnienia czynu określonego w ust. 1 lub 2.

4. W razie skazania za przestępstwo określone w ust. 1, 2 lub 3 sąd może orzec przepadek towarów o znaczeniu strategicznym lub innych przedmiotów służących lub przeznaczonych do popełnienia albo pochodzących bezpośrednio lub pośrednio z przestępstwa, w tym środków płatniczych i papierów wartościowych, chociażby nie stanowiły one własności sprawcy.

Art. 34. Kto nie wypełnia obowiązku, o którym mowa w art. 26 ust. 1, podlega karze grzywny.

Art. 35. Kto utrudnia przeprowadzenie kontroli, o której mowa w art. 28 ust. 1, podlega karze grzywny.

Art. 35a. Kto nie wypełnia obowiązku, o którym mowa w art. 21c ust. 2, podlega karze grzywny.

Art. 36. Orzekanie w sprawach, o których mowa w art. 34, 35 i 35a, następuje w trybie przepisów ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. - Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2019 r. poz. 1120, 1123, 1556 i 1694).

Art. 37. Osobie prawnej lub jednostce organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej, o ile posiada zdolność prawną, która dokonuje obrotu bez ważnego zezwolenia, organ kontroli obrotu wymierza, w drodze decyzji administracyjnej, karę pieniężną w wysokości do 200.000 zł.

Art. 37a. Podmiotowi dokonującemu przywozu lub transferu wewnątrznijego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej produktów podwójnego zastosowania określonych w art. 21a, bez zgłoszenia zamiaru dokonania przywozu lub transferu wewnątrznijego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej organowi monitorującemu, organ kontroli obrotu wymierza, w drodze decyzji administracyjnej, karę pieniężną w wysokości do 100.000 zł.

Art. 37b. Podmiotowi, który nie wypełnia obowiązków, o których mowa w art. 8 ust. 3, art. 22 ust. 3a, art. 25 ust. 1 i art. 27a ust. 1, organ kontroli obrotu wymierza, w drodze decyzji administracyjnej, karę pieniężną w wysokości do 100.000 zł.

Art. 38. Osobie prawnej lub jednostce organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej, o ile posiada zdolność prawną, która dokonuje obrotu wbrew warunkom określonym w zezwoleniu lub zamieszcza nieprawdziwe lub niepełne informacje we wniosku o wydanie zezwolenia organ kontroli obrotu wymierza, w drodze decyzji administracyjnej, karę pieniężną w wysokości do 100.000 zł.

Art. 39. Osobie prawnej lub jednostce organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej, o ile posiada zdolność prawną, która nie wypełnia obowiązków lub warunków, o których mowa w art. 26 ust. 1, organ kontroli obrotu wymierza, w drodze decyzji administracyjnej, karę pieniężną w wysokości do 50.000 zł.

Art. 40. 1. Kary pieniężnej nie wymierza się, jeżeli od dnia, w którym stwierdzono zaistnienie podstaw odpowiedzialności określonej w art. 37-39, upłynęło 5 lat.

2. Wymierzonej kary pieniężnej nie pobiera się po upływie 5 lat od dnia, w którym decyzja o jej wymierzeniu stała się ostateczna.

Art. 41. 1. Termin płatności kary pieniężnej wynosi 30 dni od dnia, w którym decyzja o jej wymierzeniu stała się ostateczna.

2. Kara pieniężna nieuiszczona w terminie podlega, wraz z odsetkami za zwłokę, przymusowemu ściąganiu w trybie określonym w przepisach o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Art. 42. W przypadku gdy zapłata wymierzonej kary pieniężnej w terminie określonym w art. 41 ust. 1 znacznie ograniczy lub uniemożliwi dalsze prowadzenie działalności gospodarczej przez podmiot, organ kontroli obrotu może na wniosek podmiotu wydać decyzję administracyjną o odroczeniu terminu płatności lub rozłożeniu kary pieniężnej na raty, na okres nie dłuższy niż rok.

Rozdział 7

Zmiany w przepisach obowiązujących

Art. 43-46. (pominięte)

Rozdział 8

Przepisy epizodyczne, przejściowe i końcowe¹⁶

Art. 46a.¹⁷ Do dnia 31 grudnia 2022 r. do:

1) wywozu i tranzytu na terytorium Ukrainy sprzętu opancerzonego lub ochronnego, konstrukcji oraz ich elementów składowych, oznaczonych kategorią LU13 w przepisach wydanych na podstawie art. 6a ust. 3 stosuje się przepisy art. 46b–46d;

2) nabycia w celu wywozu na terytorium Ukrainy kamizelek kuloodpornych, hełmów wojskowych i policyjnych, ochraniaczy twarzy, kończyn i innych części ciała nie stosuje się przepisów ustawy z dnia 13 czerwca 2019 r. o wykonywaniu działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania i obrotu materiałami wybuchowymi, bronią, amunicją oraz wyrobami i technologią o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym.

Art. 46b.¹⁸ Wywóz i tranzyt, o których mowa w art. 46a pkt 1, lub nabycie, o którym mowa w art. 46a pkt 2, mogą być dokonane po uzyskaniu oświadczenia końcowego użytkownika potwierdzonego przez przedstawicielstwo dyplomatyczne Ukrainy w Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 46c.¹⁹ Przed dokonaniem wywozu lub tranzytu podmiot, o którym mowa w art. 3 pkt 8a, jest obowiązany zgłosić ministrowi właściwemu do spraw gospodarki, w formie pisemnej lub w postaci elektronicznej, zamiar dokonania wywozu lub tranzytu na terytorium Ukrainy: 1) sprzętu opancerzonego lub ochronnego, konstrukcji oraz ich elementów składowych, o których mowa w art. 46a pkt 1, lub 2) kamizelek kuloodpornych, hełmów wojskowych i policyjnych, ochraniaczy twarzy, kończyn i innych części ciała, o których mowa w art. 46a pkt 2.

Art. 46d.²⁰ Dokonując zgłoszenia, o którym mowa w art. 46c, podmiot, o którym mowa w art. 3 pkt 8a, wskazuje:

- 1) oznaczenie podmiotu zgłaszającego, adres siedziby albo adres miejsca zamieszkania;
- 2) określenie produktu i jego ilości;
- 3) oznaczenie końcowego użytkownika.

Art. 47-50. (pominięte)

¹⁶ Tytuł rozdziału w brzmieniu ustalonym przez art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 12 maja 2022 r. o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1137), która wejdzie w życie z dniem 1 lipca 2022 r.; wszedł w życie z dniem 28 maja 2022 r., z mocą od dnia 18 maja 2022 r.

¹⁷ Dodany przez art. 2 pkt 2 ustawy, o której mowa w odnośniku 4; wszedł w życie z dniem 28 maja 2022 r., z mocą od dnia 18 maja 2022 r.

¹⁸ Dodany przez art. 2 pkt 2 ustawy, o której mowa w odnośniku 4; wszedł w życie z dniem 28 maja 2022 r., z mocą od dnia 18 maja 2022 r.

¹⁹ Dodany przez art. 2 pkt 2 ustawy, o której mowa w odnośniku 4; wszedł w życie z dniem 28 maja 2022 r., z mocą od dnia 18 maja 2022 r.

²⁰ Dodany przez art. 2 pkt 2 ustawy, o której mowa w odnośniku 4; wszedł w życie z dniem 28 maja 2022 r., z mocą od dnia 18 maja 2022 r.

Art. 51. Traci moc ustawa z dnia 2 grudnia 1993 r. o zasadach szczególnej kontroli obrotu z zagranicą towarami i technologiami w związku z porozumieniami i zobowiązaniami międzynarodowymi (Dz.U. poz. 598, z 1996 r. poz. 496, z 1997 r. poz. 554 i 1026 oraz z 1999 r. poz. 775 i 931).

Art. 52. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2001 r., z wyjątkiem:

- 1) art. 8 ust. 2, który wchodzi w życie po upływie 3 lat od dnia ogłoszenia²¹;
- 2) art. 9 ust. 4 pkt 1 i 4 i art. 10 ust. 1, które wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2003 r.

²¹ Ustawa została ogłoszona w dniu 28 grudnia 2000 r.

**Orientacyjny wykaz państw
objętych międzynarodowymi sankcjami na obrót towarami o znaczeniu strategicznym.**

Afganistan

Białoruś

Chiny

Demokratyczna Republika Kongo

Federacja Rosyjska

Irak

Iran

Jemen

Koreańska Republika Ludowo-Demokratyczna

Liban

Libia

Myanma (Birma)

Południowy Sudan

Republika Środkowej Afryki

Somalia

Sudan

Syria

Wenezuela

Zimbabwe

KATEGORIE WYKAZU UZBROJENIA

- ML 1. Broń gładkolufowa o kalibrze mniejszym niż 20 mm, inne uzbrojenie i broń automatyczna o kalibrze 12,7 mm (0,50 cala) lub mniejszym oraz wyposażenie i specjalnie zaprojektowane do nich elementy składowe.
- ML 2. Broń gładkolufowa o kalibrze 20 mm lub większym, inna broń i uzbrojenie o kalibrze większym niż 12,7 mm (0,50 cala), miotacze oraz wyposażenie i specjalnie zaprojektowane do nich elementy składowe.
- ML 3. Amunicja i zapalniki nastawcze oraz specjalnie zaprojektowane do nich elementy składowe.
- ML 4. Bomby, torpedy, rakiety, pociski rakietowe, inne urządzenia i ładunki wybuchowe oraz związane z nimi wyposażenie i akcesoria specjalnie zaprojektowane do celów wojskowych oraz specjalnie zaprojektowane do nich elementy składowe.
- ML 5. Sprzęt kierowania ogniem oraz związany z nim sprzęt ostrzegania i alarmowania, a także powiązane z nimi systemy oraz sprzęt do testowania, strojenia i zakłócania specjalnie zaprojektowany do celów wojskowych, a także specjalnie zaprojektowane do nich elementy składowe i wyposażenie.
- ML 6. Pojazdy lądowe i ich elementy składowe.
- ML 7. Chemiczne lub biologiczne środki trujące, „środki rozpraszania tłumu”, materiały radioaktywne oraz związany z nimi sprzęt, elementy składowe i materiały.
- ML 8. „Materiały wysokoenergetyczne” oraz substancje pokrewne.
- ML 9. Wojenne jednostki pływające, specjalny sprzęt morski, wyposażenie, elementy składowe i inne nawodne jednostki pływające.
- ML 10. „Statki powietrzne”, „statki powietrzne lżejsze od powietrza”, bezałogowe statki powietrzne, silniki lotnicze i wyposażenie „statków powietrznych”, pokrewne wyposażenie i elementy składowe specjalnie zaprojektowane lub zmodyfikowane do celów wojskowych.
- ML 11. Sprzęt elektroniczny, „statki kosmiczne” i elementy składowe, niewyszczególnione w innych pozycjach wspólnego wykazu uzbrojenia.
- ML 12. Systemy broni opartej na energii kinetycznej dużych prędkości oraz sprzęt pokrewny i specjalnie zaprojektowane do nich elementy składowe.
- ML 13. Sprzęt opancerzony lub ochronny, konstrukcje oraz ich elementy składowe.
- ML 14. „Sprzęt specjalistyczny do szkolenia wojskowego” lub do symulacji gier wojennych, symulatory specjalnie zaprojektowane do treningu użytkownika jakiegokolwiek broni palnej lub uzbrojenia wymienionego w pozycjach ML1 lub ML2 oraz specjalnie zaprojektowane do nich elementy składowe i akcesoria.
- ML 15. Sprzęt do zobrazowywania lub przeciwdziałania, specjalnie zaprojektowany do celów wojskowych, oraz specjalnie zaprojektowane do niego elementy składowe i akcesoria.
- ML 16. Odkuwki, odlewy i inne półfabrykaty, których wykorzystanie w produkcji objętym wykazem jest możliwe do zidentyfikowania na podstawie składu materiału, geometrii lub funkcji, a które zostały specjalnie zaprojektowane dla któregośkolwiek z produktów określonych w pozycjach od ML1 do ML4, ML6, ML9, ML10, ML12 lub ML19.
- ML 17. Różnorodny sprzęt, materiały i ‘biblioteki’ oraz specjalnie zaprojektowane do nich elementy składowe.
- ML 18. Sprzęt i elementy składowe do produkcji uzbrojenia wymienianego w Wykazie.
- ML 19. Systemy broni o ukierunkowanej energii, sprzęt pokrewny lub przeciwdziałania, modele badawcze oraz specjalnie zaprojektowane do nich elementy składowe.
- ML 20. Sprzęt kriogeniczny i „nadprzewodzący” oraz specjalnie zaprojektowane do niego elementy składowe i akcesoria.
- ML 21. „Oprogramowanie”.
- ML 22. „Technologia”.

Uczestnictwo w wielostronnych reżimach kontroli eksportu

Państwo	Komitet Zanggera	Grupa Dostawców Jądrowych	Grupa Australijska	Reżim Kontrolny Technologii Raketowych	Porozumienie z Wassenaar
Argentyna	X	X	X	X	X
Australia	X	X	X	X	X
Austria	X	X	X	X	X
Belgia	X	X	X	X	X
Białoruś	X	X			
Brazylia		X		X	
Bułgaria	X	X	X	X	X
Chorwacja	X	X	X		X
Chiny	X	X			
Cypr		X	X		
Czechy	X	X	X	X	X
Dania	X	X	X	X	X
Estonia		X	X		X
Finlandia	X	X	X	X	X
Francja	X	X	X	X	X
Grecja	X	X	X	X	X
Hiszpania	X	X	X	X	X
Holandia	X	X	X	X	X
Indie			X	X	X
Irlandia	X	X	X	X	X
Islandia		X	X	X	
Japonia	X	X	X	X	X
Kazachstan	X	X			
Kanada	X	X	X	X	X
Korea Płd.	X	X	X	X	X
Litwa		X	X		X
Luksemburg	X	X	X	X	X
Łotwa		X	X		X
Malta		X	X		X
Meksyk		X	X		X
Niemcy	X	X	X	X	X
Norwegia	X	X	X	X	X
Nowa Zelandia	X	X	X	X	X
Polska	X	X	X	X	X
Portugalia	X	X	X	X	X
Rosja	X	X		X	X
RPA	X	X		X	X
Rumunia	X	X	X		X
Serbia		X			
Słowacja	X	X	X		X
Słowenia	X	X	X		X
Szwajcaria	X	X	X	X	X
Szwecja	X	X	X	X	X
Turcja	X	X	X	X	X
Ukraina	X	X	X	X	X
USA	X	X	X	X	X
Węgry	X	X	X	X	X
Wielka Brytania	X	X	X	X	X
Włochy	X	X	X	X	X
Razem	39	48	43²²	35	42

²² Status członka Grupy Australijskiej posiada również Komisja Europejska

Wykaz firm, które dokonały rzeczywistego eksportu w 2021 r.
(w układzie alfabetycznym)

Agencja Mienia Wojskowego	OBR-CTM S.A.
AIRBUS Poland S.A.	Pioneer Arms Corporation Sp. z o.o.
AM Technologies Sp. z o.o. Spółka Jawna	PIT-RADWAR S.A.
ASMG Sp. z o.o.	Pratt&Whitney Kalisz Sp. z o.o.
ATI ZKM Forging sp. z o.o.	Pratt&Whitney Rzeszów S.A.
BBT Holding sp. z o.o.	Progres Security s. c.
BUOS Sp. z o.o.	Przemysłowe Centrum Optyki S.A.
CENZIN Sp. z o.o.	Przemysłowy Instytut Automatyki i Pomiarów
CLAYMORE sp. z o.o.	PW "PA-KO" Krzysztof Jóźwik
Consolidated Precision Products Poland sp. z o.o.	PZL-Świdnik S.A.
DAMEN Engineering Gdańsk sp. z o.o.	Radmor S.A.
Demarko S.A.	RadioNAV Zbigniew Nowak
DEZAMET S.A.	Sieć Badawcza Łukasiewicz Instytut
D&B Explosives & Technical Support	Lotnictwa
DUBAR sp. z o.o.	SKB DRIVE TECH S.A.
Eaton Automotive Components Sp. z o.o.	STV Polska Sp. Z o.o.
EKO-Moto sp z o.o.	Technokontakt Sp. z o.o.
Euro sp. z o.o.	TELDAT Sp. z o.o.
ETC-PZL Aerospace Industries Sp. z o.o.	Thoni Alutec Sp. z o.o.
Fabryka Broni Łucznik Sp. z o.o.	UTC Aerospace Systems Wrocław Sp. z o.o.
FALCON Sp. z o.o.	WB Electronics S.A.
Federal-Mogul Gorzyce sp. z o.o.	Webasto Petemar Sp. z o.o.
FIN Sp. z o.o.	WIKAPOLSKA Sp. z o.o.
Gardner Aerospace Mielec Sp. z o.o.	Wojskowe Zakłady Uzbrojenia S.A.
Gardner Aerospace Tczew Sp. z o.o.	WZL-2 Bydgoszcz
Gardner Aerospace-Nowa Dęba Sp. z o.o.	WORKS 11 Sp. z o.o.
Goodrich Aerospace Poland Sp. z o.o.	Wytwórcza Amunicji GROM Rafał Bruchajzer
Habia Cable sp. zo.o.	Wytwórnia broni Jacek Popiński
Huta Stalowa Wola S.A.	valued.pl Dominik Gierczak
Hydron-Unipress Sp. z o.o.	VISMAG Sp. z o.o.
INTERARMS Sp. z o.o.	Zakład Automatyki i Urządzeń Pomiarowych
JAKUSZ Sp. z o.o.	Arex sp. z o.o. WB Group
Kongsberg Maritime CM sp z o.o.	Zakłady Chemiczne "NITRO-CHEM" S.A.
Kubara Lamina S.A.	Zakłady Mechaniczne "Tarnów" S.A.
LUBAWA S.A.	
Marco Pablo sp. z o.o.	
MASKPOL S.A.	
MB Aerospace Rzeszów Sp. z o.o.	
MESKO S.A.	
Metalexport-S Sp. z o.o.	
MEX Technologies Sp. z o.o.	
Meyer Tool Poland Sp. z o.o.	
MILDAT Sp. z o.o.	
MILITUS-PL Sp. z o.o.	
MISTA sp. z o.o.	
MIRANDA Sp. z o.o.	
MOTO_ARMIA Sp. z o.o.	
MTU Aero Engines Polska Sp. z o.o.	
NAVITEC Sp. z o.o.	
NFM Production Sp. z o.o.	